

59964

NOVEMBER

1961

XXVIII

11

duhovno življenje

la vida espiritual

Bled — stara kapelica na otoku

Naslovna stran: Ljubljanska stolnica, v kateri je 15 let deloval rajni škof dr. Rožman

PRILIKA ZA NOVEMBER

Nekemu bogatemu človeku je polje dobro obrodilo. In premišljeval je sam pri sebi: „Kaj naj počnem, ko nimam kam spraviti svojih pridelkov?“ In rekel je: „Tole bom storil: podrl bom svoje žitnice ter postavil večje in tam bom spravil vse svoje pridelke in svoje blago. In rekel bom svoji duši: „Duša, veliko blaga imaš, spravljenega za veliko let; počivaj, jej, pij in bodi dobre volje!“

Toga Bog mu je rekel: „Neumnjež, to noč bodo tvojo dušo terjali od tebe, kar pa si spravil, čigavo bo?“

Tako je s tistim, ki si nabira zaklade, pa ni bogat v Bogu.

Judje so razumeli, ko jim je Gospod govoril o človeku s poljem. Danes bi mogoče govoril o človeku, ki si je nabral denarja kot tovarnar, trgovec, industrijalec, bankir, univerzitetni profesor ali pa kot tovarniški delavec, obrtnik, uradnik, prodajalec.

Delo samo je dolžnost, trgovska sposobnost ni nič slabega: je talent, ki ga je Bog človeku dal, da ga ta izrabi. Nabiranje in nabiranje premoženja ne more biti nič proti božjim načrtom.

Težava je drugje: postati bogat v zemskem, pa ostati reven v Bogu. Premakniti težišče zanimanja in dela v tisto, kar bi moralo biti samo pot k pravemu težišču. Izrabiti svoj talent, pa se zapreti v krog lastnega jaza, kot da drugi nimajo pravice do mojega talenta.

Jezusove prilika bi se najbrž končala tako-le, ko bi tisti bogati človek ne izgubil orientacije v življenju:

In rekel je: „Tole bom storil: spravil bom žita zase, da ga mi ne bo zmanjkalo. Potem bom poklical potrebne in jim razdal ostalo žito.“ Tako je tudi storil.

Bog mu je rekel: „To noč bodo tvojo dušo terjali od tebe. Blagor ti: polnih rok se boš prikazal pred Sodnika.“

Ni dano vsakomur, da bi bil bogat. Vsak pa more in mora biti bogat v Bogu. Nekateri morejo dati drugim od svojega denarja, drugi od umskih talentov, tretji od svojega časa, molitve, trpljenja.

Na dnu gre končno za pravo vrednotenje vrednot Vse postaviti v službo Bogu. Vse ustvarjeno hoče iz te lestvice in čim nižje je, tem više sili. Človek ne ve več, kje je njegova veličina. Prav ta hotena nevednost ga dela pred Bogom revnega, praznega.

Smisel smrti je tudi pravo pretehtanje stvari.

B. R.

V soboto, 25. novembra, bo sv. oče Janez XXIII. praznoval svojo osemdesetletnico. Da bo naša ljubezen do Petrovega naslednika vedno večja, objavljamo njegov lep in pregleden življenjepis

JANEZ XXIII. – OSEMDESETLETNIK

Dne 9. oktobra 1958 je v Castelgandolfu umrl veliki papež Pij XII., star 82 let, 7 mesecev in 7 dni. Sveto Cerkev je vladal 19 let, 7 mesecev in 7 dni. Njegova smrt je pretresla ves katoliški, pa tudi nekatoliški svet. Zdelo se je, da je s srcem blagega papeža zastalo tudi srce vsega katoliškega življenja, zastalo srce vsega sveta. Katoličani so bili tedaj zbegani. S strahom so gledali v bodočnost. Mislili so, da so

padle vse zvezde z neba in da je nemogoče, da bi mogel kdo nadomestiti tako svetega, uglednega in učenega papeža, kakor je bil rajni Pij XII.

Toda sveto Cerkev vodi Sveti Duh, ki večkrat za velike, svete naloge izbira preproste in nizke, da osramoti prevzetne in visoke. Dne 28. oktobra je kardinal Canali, ki je ime. važno službo pri volitvi papeža, sporočil vsemu katoliškemu svetu: „Oznanim vam veliko veselje: Imamo papeža.“ Potem je povedal, da je za papeža izvoljen kardinal Angel Jožef Roncalli, ki je izbral ime Janez XXIII. in je 263. naslednik svetega Petra.

Vesela novica je vse katoličane potolažila in vzradostila. Le nekaj časnika je motilo splošno veselje nad izvolitvijo novega papeža z ugibanjem: Ali bo mogel novi papež, ki je sin preproste kmečke družine, nadomestiti Pija XII., ki je bil plemič po svojem duhu, srcu in rodu? Na ta dvom je papež Janez XXIII. že takoj ob nastopu svoje vzvišene službe zelo jasno odgovoril. Papež mora biti predvsem skrben duhovni oče vseh katoličanov in dober, zvest pastir Kristusove črede. Ni pa potrebno, da bi bil tudi odličen diplomat, velik učenjak in oseba, ki bi že s svojo zunanostjo budila pozornost.

Novi papež je pred tremi leti s strahom v srcu in z veliko ponižnostjo, toda z brezmejnimi zaupanjem v božjo po-

Janez XXIII. v razgovoru s kitajskim kardinalom

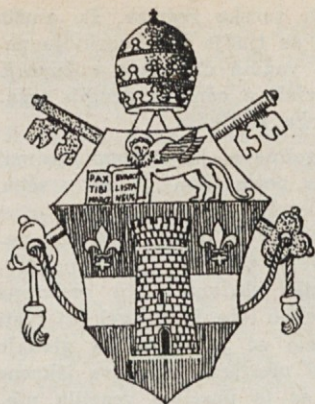
moč sprejel svojo vzvišeno in odgovorno službo. Četudi je star 80 let, odločno in modro vodi sveto Cerkev in njene vernike. Božja Previdnost ga je za vodstvo Petrove ladje čudovito pripravila. O tem priča vse njegovo pestro življenje od rojstva do danes.

Dom in otroška leta

Naš Gospod je govoril: „Ne more dobro drevo roditi slabega sadu“ (Mt 7, 18). Naš sedanji sveti oče je namreč sin zelo dobre, globokoverne, Cerkvi in narodu vedno zveste družine. Njegovi preprosti, verni in delavni starši so živeli v vasi Brusico (župnija Sotto il Monte, škofija Bergamo) v Lombardiji. Tam je 25. novembra 1881 zagledal luč sveta in bil še isti dan krščen. Pri krstu so mu dali ime Angel Jožef. Starši so ga bili izredno veseli. Imeli so ga za božji dar. Pred njim sta se rodili dve sestri. Tako je bil Angel Jožef prvorojenec med desetimi brati. Izmed njih sta dva kmalu po rojstvu umrla. V Roncallijevi družini je živelo torej 10 otrok. Starši, ki so bili izredno trdnega zdravja, so se velikodušno in nesebično žrtvovali za svoje otroke, pridno delali, vestno spolnjevali svoje verske in stanovske dolžnosti ter živeli v miru z Bogom in ljudmi. Danes žive še trije bratje in ena sestra.

V tej družini je Angel Jožef ali Angelino, kakor so mu rekli domači, preživel otroška leta, se umsko in telesno razvijal in — kakor Jezus — napredoval v starosti, modrosti in milosti. Že v zgodnjih otroških letih se je začel zanimati za vse stvari, ki so ga obdajale. To zanimanje je v njem še bolj rastlo, ko je začel hoditi in govoriti prve besede.

Skrbna mati Marijana je bila sonce njegovega otroškega življenja. Svojo

skrb zanj je podvojila, ko je Angelino začel hoditi v župnijsko šolo. Podpirala ga je pri učenju, ga spodbujala k lepemu vedenju in vestnemu spolnjevanju šolskih dolžnosti. Angelino jo je ubogal. Rač je hodil v šolo in se vseh predmetov pridno učil. Najbolj pa se je zanimal za verouk. Tako se je zgodilo, da je kmalu prekosil vse učence in dobil prvo nagrado. Izmed obeh knjig, ki jih je dobil za nagrado v šoli, je posebno vplivala nanj druga s svojimi zgledi velikih mož. Ko jo je v počitnicah prebiral in premišljeval, je sklenil, da jih bo posnemal.

V župnikovi šoli

Župnija je bila tedaj ognjišče skupnega življenja preprostih in vernih ljudi. V njej še ni bilo kavarn ne športnih in kulturnih društev. Verniki so vsako nedeljo in vsak zapovedan praznik praznično oblečeni prišli k župnijski cerkvi, se zbrali pri svojem župniku, z njim peli večernice, se udeležili svete maše in poslušali svojega gorečega dušnega pastirja, ko jim je razlagal

evangelij in verske resnice. Po službi božji pa so se ljudje pred cerkvijo pogovarjali o važnih dogodkih v župniji, o letini, živini, o ceni in drugih težavah kmečkega življenja.

Naš Angelino se je posebno zanimal za cerkveno petje. Zelo je bil srečen, ko ga je župnik povabil, da je z njim prepeval psalme in druge cerkvene pesmi. Tako se je začel že zgodaj poglobljati v verske skrivnosti in cerkvene obrede. Posebno lepo je stregel pri sveti maši. Ljudem se je zdelo, da gledajo angela pred oltarjem. Njegove iskrene pobožnosti se je posebno veselila njegova mati Marijana, ki je vzgajala svoje otroke še bolj s svojim zgledom ko s svojo besedo.

Že proti koncu osnovne šole je deček Angel kazal, da je rojen za višje reči, da ima duhovniški poklic. Župnik don Francisco je to povedal materi. Mati je tedaj Angelina vsa srečna objela in ga spodbujala, naj takó živí, da bo vreden tega poklica. Tudi očeta je pridobila, da je bil z njo srečen in ponosen, da ima sina, ki ga bo Bog izbral za duhovnika.

Kmalu ga je dobri župnik don Francisco sam začel pripravljati na srednjo šolo v malem semenišču. Toda, ker je bil preveč zaposlen in ker ni čutil v sebi dovolj zmožnosti za to pripravo, je svojega učenca prepustil mlademu župniku don Petru Bolisu v kraju Carvico nedaleč od župnije Sotto il Monte. Mladi župnik je svojega učenca takoj vzljubil. V njegovi šoli se je lepo umsko razvijal in v znanju hitro napredoval. V škofijskem zavodu je Angelino sijajno napravil izpit in bil tako sprejet v malo škofijsko semenišče v Bergamu. Ker oče Janez in mati Marijana nista imela dovolj denarja za vzdrževanje svojega sina, so jima obljubili nekateri sosedje in oba župnika, ki sta

ga pripravljala na srednjo šolo, da ju bodo podpirali. Tako je Angelino zadnji dan septembra 1892, star dva meseca manj ko 11 let odšel v malo semenišče v Bergamu.

V malem semenišču

Ker ga zaradi pomanjkanja denarja nobeden domačih ni mogel spremljati, je moral potovati v Bergamo sam. Priporočilno pismo domačega župnika je že pred njim prišlo tja. Stopil je v malo semenišče. Velika, hladna in starinska stavba je napravila nanj izreden vtis. Tudi molk, ki je vladal tam, kadar ni bilo šole ali razvedrila, je zelo vplival nanj. Privaditi se je moral tudi drugačni hrani in postelji, kakor ju je imel doma. Novemu gojencu to ni vzelo poguma. Hitro se je navadil novega življenja in reda. Bil je vedno zadovoljen, vesel in dobre volje. Le zvečer, preden je zaspal, je včasih potočil skrivaj kako solzo, ko se je spomnil na dom in na molitev, ki jo je opravljal skupno z materjo in drugimi domačimi.

Mladi dijak je že v malem semenišču sklenil, da hoče postati dober duhovnik. Posnemati hoče zgled domačega župnika. Zato je ljubil reči. Ko je zjutraj zvonec zapel, je takoj vstal, se umil in oblekel, potem pa v vrsti med prvimi čakal na odhod v cerkev. Že v mladosti je tudi spoznal nepremagljivo moč dobrote in ljubezni. Zato je sklenil, da bo vedno dober in ljubezniv do vseh ljudi. Za svoj vzor je izbral svetega Frančiška Saleškega.

Dijak Roncali je tudi v malem semenišču vestno izpolnjeval svoje dolžnosti. Bog mu je dal trdno zdravje in močno, odločno voljo. Z njuno pomočjo je kmalu dosegel, da je bil tudi v Bergamu prvi v razredu. Vendar se zaradi tega ni prevzel. Ostal je ponižen in

skromen. Premišljevanje, verski pouk in cerkveni govori, skupna molitev, duhovno branje, izpraševanje vesti, obiski Najsvetejšega, cerkvene slovesnosti, duhovne vaje in obnove, navodila predstojnikov, ure molka in učenja so bili tisti važni vzgojni pripomočki, ki so podpirali Angelina, da je že v mladosti postal osebnost z vsemi dobrimi lastnostmi, ki jih potrebuje duhovnik.

Tudi v počitnicah Angel ni pozabil, kaj hoče postati. Vestno se je držal reda duhovnega življenja. Vztrajno je molil, s branjem primernih knjig spopolnjeval svoje znanje in pridno pomagal svojim domačim pri delu. Tak je bil Angelino ves čas, ko je hodil v latinske šole in vsa tri leta modroslovja — tja do osemnajstega leta. Starši in vzgojitelji so ga bili veseli.

V rimskem semenišču

V letih 1899 in 1900 je Angel Jožef Roncalli v Bèrgamu z najboljšim uspehom končal modroslovje. Predstojniki so dobro poznali njegovo nadarjenost in ljubezen do duhovniškega poklica. Poskrbeli so, da je dobil iz posebne ustanove v Bèrgamu podporo in ga poslali v Rim, da bi tam končal bogoslovje.

Tako je jeseni leta 1900 z velikim veseljem odšel v papeško mesto. Ko se je bližal mestu, je ves čas njegov pogled počival na njem. V srcé in dušo si ga je hotel vtisniti. Ko je prišel v Rim, so poslednji žarki zahajajočega sonca objemali veličastno kupolo cerkve svetega Petra. Pogled nanjo ga je prevzel. Z vsem srcem je vzljubil mesto, kjer prebiva Kristusov namestnik, duhovni oče in pastir katoličanov in vsega človeštva.

V rimskem semenišču je bogoslovec Roncalli živel skupaj z najboljšimi, najbolj nadarjenimi in zmožnimi mladimi ljudmi z vsega sveta. Bili so upa-

nje Cerkve in narodov, katerim so pripadali. Vsi, ki so se tu pripravljali na duhovniški poklic, so bili določeni za višje cerkvene službe: za diplomate, škofo, kardinale. Med njimi so bili zastopniki črncev v Afriki, Severne Amerike in različnih azijskih dežel.

Pod vodstvom modrih profesorjev in vzgojiteljev bogoslovec Roncalli ni samo hitro napredoval v bogoslovni znanosti, ampak se je tudi vedno bolj poglabljal v duhá svete Cerkve, spoznaval mesto Rim, njegove ugledne osebe in važne cerkvene ustanove.

Leta 1902 je šel kot enoletni prostovoljec v vojaško službo k pešadiji v Bèrgamu, kjer je postal podčastnik. Ko je končal vojaški rok, je obiskal svoje starše, se vrnil v Rim in tam nadaljeval bogoslovje. Po štirih letih bivanja v Rimu je postal doktor bogoslovja. Med tem se je tudi naučil dobro govoriti francoski, ruski, grški in turški je-

Sv. oče kot novomašnik

zik. Obiskoval je tudi večno mesto, njegove razvaline, ceste, ki so pričale še o poganskih časih, kolizej, napojen s krvjo mučencev, važne zgodovinske spomenike in cerkve, zlasti cerkev svetega Petra. Zanimal se je tudi za velike umetnine: slike in kipe.

Po štirih letih bivanja v Rimu je postal pravj Rimljan. Imel je pristnega cerkvenega in katoliškega duha. Julija 1903 je umrl po 25. letih papeževanja veliki socialni papež Leon XIII. Bogoslovec Roncalli je zelo žaloval po njem. Toda, ko je bil za njegovega naslednika izvoljen kardinal Sarto, beneški patriarh, sin preproste, verne kmečke družine (sveti Pij X.), doma blizu njegove rojstne župnije, se je potolažil. Začel se je mirno in zelo resno pripravljati na posvečenje.

Kristusov duhovnik

Dne 10. avgusta 1904 je prejel sveto mašniško posvečenje. Kristus, ki ga je poklical v svojo službo, mu je tedaj govoril: „Ti si moj duhovnik na veke.“ Že drugi dan je imel prvo mašo v vatikanski baziliki poleg groba svetega Petra.

Isti dan je novomašnika Roncallija sprejel sveti oče Pij X. Njegov spremeljevalec mu ga je predstavil: „Svetost, to je tisti mladi duhovnik iz bergamske škofije, ki je imel danes zjutraj novo mašo.“ Papež se je ljubeznivo sklonil k njemu, novomašnik pa mu je zaupal svoje novomašniške sklepe. Pij X. je tedaj položil svoje roke na njegovo glavo in mu rekel: „Bravo! Blagoslavljam te sklepe in vam priporočam, da jih spolnite! Želim, da bi bilo vaše duhovništvo v tolažbo sveti Cerkvi.“

Sveti oče je potem šel med druge romarje. Kmalu pa se je vrnil in novomašnika Roncallija vprašal: „Kdaj bo-

ste peli novo mašo med svojim domačim ljudstvom?“ „Na praznik Marijinega vnebovzetja“, je odgovoril novomašnik. Tedaj so svetemu očetu ob spominu na beneške in lombardske vasice s cerkvami in zvoniki zažarele oči od veselja. Obrnil se je k novomašniku in mu rekel: „Na praznik Marijinega vnebovzetja? Kako lepo bodo peli zvonovi v Sotto il Monte!“ Zdelo se je, da bi bil tudi sveti oče rad med preprostimi verniki, ki se bodo veselili njegove nove maše.

Dva dni potem je novomašnik Roncalli res šel v svoj rojstni kraj. Starši, bratje, obe sestri, sorodniki in domačini so ga z župnikom in županom na čelu zelo prisrčno sprejeli. Na praznik Marijinega vnebovzetja je res imel slovesno péto sveto mašo. Vsa župnija in vsa okolica sta se radovalj tega velikega dogodka. Po maši mu je čestital tudi krajevni zdravnik in mu popolnoma resno rekel: „Vi boste papež.“ Posebno srečni pa so bili ta dan njegovi domači, zlasti pobožna mati med sveto mašo pri povzdigovanju in ko so iz njegovih rok prejeli sveto obhajilo.

Mladi novomašnik je v začetku duhovništva iskreno prisil Boga za modrost srca, da bi znal vedno posnemati Kristusa v ponižnosti in v njegovi vse razumevaajoči ljubezni in dobroti. Naredil je namreč sklep, da bo vedno do vseh dober in ljubezniv.

Tajnik domačega škofa

Po počitnicah se je mladi duhovnik Roncalli vrnil v Rim. Srce ga je vleklo med preproste ljudi na deželo. Pričakoval je, da ga bodo poslali na kako župnijo v Severni Italiji ali v kak drug kraj njegove domovine. Toda Bog je odločil drugače. Januarja 1905, na praznik svetega Frančiška Saleškega, je bil mons. Radini-Tedeschi posvečen

za škofa v Bèrgamu. Novi bergamski škof si ga je izbral za osebnega tajnika. Tako se je don Roncalli po petih letih vrnil v Bèrgamo, kjer je 10 let opravljal službo škofovega tajnika.

Mladi duhovnik Roncalli se je popolnoma prepustil vodstvu božje Previdnosti. V svoji novi službi je bil srečen in zadovoljen. Njegov predstojnik je bil škof v pravem pomenu besede. Imel je močno, odločno voljo, a tudi dobro, očetovsko srce. Svojemu tajniku, ki ga je zelo cenil, je bil najboljši svetovalec in duhovni oče. Prav tega je mladi duhovnik v začetku svojega duhovništva najbolj potreboval.

Bergamski škof je malo govoril. Vsako besedo je dobro premislil, preden jo je izgovoril, premislil tudi vsak odlok, preden ga je izdal. Zato je tajnik Roncalli svojemu škofu vse zaupal, ga zelo spoštoval in ga tudi posnemal. Tudi škof je vračal svojemu tajniku zaupanje. Imenoval ga je za profesorja patrologije (naukov svetih očetov), dogmatike (obrambe verskih resnic) in cerkvene zgodovine, za katero se je mladi profesor posebno zanimal, v škofijskem semenišču. V tej službi je bogoslovni profesor Roncalli napisal na podlagi starih zapiskov življenjepisa kardinala Baronija ob 300-letnici njegove smrti. Na osmi pokrajinski sinodi v Milanu je spoznal načelnika in knjižničarja Ambrozijanske knjižnice v Rimu, dr. Ahila Ratti, poznejšega papeža Pija XI., in sklenil z njim prijateljstvo. Tudi škof Radini-Tedeschi je bil njegov velik prijatelj.

Sad tega pomembnega prijateljstva

je bil znanstveni list „Poročila o apostolski vizitaciji svetega Karla Boromeja v Bèrgamu (1575). Ta list je izhajal od 1909 do 1928. Prvo številko je napisal profesor Roncalli na pobudo tedanjega knjižničarja dr. Ahila Ratti. Iz hvaležnosti jo je pozneje poklonil papežu Piju XI. in je zdaj v vatikanski knjižnici. Zadnje delo, ki ga je napisal bogoslovni profesor Roncalli v Bèrgamu, pa je bilo poročilo o tamkajšnjih dobrotelnih ustanovah.

Škof v Bèrgamu je imel globoko razvit socialni čut. Delavci v Ranici niso mogli na zakonit način priti do svojih pravic. Zato so na pobudo nekaterih katoliških krogov začeli stavko. Škof se je odločno postavil na stran delavcev, branil njihove pravice in jih tudi podpiral. Delodajalci so se zaradi tega nad njim pohujševali in ga tožili v Rimu. Papež Pij X. mu je sicer pisal, da njegovo ravnanje odobrava, vendar je škofa vedno begala misel, da morda le ne uživa pri svetem očetu popolnega zaupanja. Zato je šel v Rim k papežu in z njim samim govoril o zadevah svoje škofije. Četudi je našel pri njem popolnoma razumevanje, se je po vrnitvi iz Rima njegova bolezen poslabšala. Njej se je pridružilo še duševno trpljenje. Tako je v rokah svojega tajnika 22. avgusta 1914 umrl s prošnjo za mir. Dva dni prej je odšel v večnost papež Pij X. Prva svetovna vojska ga je zelo potrla. Smililo se mu je človeštvo, ki je drželo v pogubo. Zato je izjavil: „Rad bi dal svoje življenje, če bi mogel s tem preprečiti to strašno nesrečo.“ (nadaljevanje na str. 612)

Eden izmed vzrokov, zakaj zaman kličemo h katoliški delavnosti, je dejstvo, da silno velika množica katoličanov spada k „speči“ Cerkvi. Ti mrtva obtežga v ladji sv. Petra. Vozijo se pač s to ladjo, a nič ne pomagajo, da bi ladja laže in hitreje plavala.

Raven mednarodnega sožitja, ki je bila nekoč po tradiciji na najvišji stopnji, je zdrknila — in Moskva bo storila vse, da se bo ta bo ta še stopnjevala. Kaj naj stori Cerkev? Ali naj se umakne od mednarodnih forumov v neke vrste izolacijo?

^V KATOLICANI IN MEDNARODNO ^V ŽIVLJENJE

Moderno mednarodno življenje se je hotelo organizirati čisto laično, moderni narodi so si hoteli zgraditi mednarodne pravne, socialne in kulturne ustanove, da bi bil vpliv Cerkve izključen, preprečen.

POGLED V ZGODOVINO

V starem veku se je človeštvo Evrope reševalo s pomočjo krščanstva, ki je nadomestilo rušeče se temelje, na katerih so slonele poganske države ob Sredozemskem morju ali pa po nekaterih delih kontinentalne Evrope. Srednji vek je s kronanjem cesarja Karla Velikega za rimskega cesarja uvedel med državo in Cerkev razmerje, ki je bilo včasih obema v korist, drugič pa spet v breme ali celo v škodo. Glavni delež bremen je morala nositi Cerkev in ko se je človeštvo po reformaciji v 16. stoletju usmerilo v odkrit laicizem, je bila katoliška Cerkev v vedni defenzivi pred tistimi, ki so ji spet in spet očitali, da skuša svoje versko poslanstvo porabljati zato, da bi nad državami ali narodi uvedla svojo oblast in si jih popolnoma podredila. Po francoski revoluciji se je borba proti Cerkvi še povečala. Ko je v imenu idej francoske revolu-

cije Napoleon širil svoj imperij nad vso Evropo in ga skušal raztegniti tja do meja Azije, je najprej posegel po ukrepih proti Cerkvi; odpravil je papežovo suvereniteto in ko mu to ni bilo dovolj, je papeža Pija VI. odvedel celo v jetništvo. Ko se pa je leta 1804 dal v pariški katedrali Notre Dame kronati za cesarja Francozov, je poklical papeža k slavnostim in mu „naročil“, da mora on izvršiti kronanje. Toda ko mu je papež hotel posaditi krono na glavo, mu jo je Napoleon vzel iz rok in si jo sam nadel. Tako je bil mogočen v svoji slavi in moči. Toda že leta 1808 je moral spremeniti svoje mnenje. Ko mu je njegov veleposlanik pri istem papežu Piju VI. v Rimu poslal v Varšavo pismo z vprašanjem, kako naj se pogaja s papežem o raznih visečih zadevah in kako naj gleda nanj, mu je Napoleon odgovoril: „S papežem se pogovarjajte vedno tako, kakor da bi imel armado, ki bi štela 500.000 mož...“ Priznal je poglavarju Cerkev ugled in moč, kakor je bila tedaj sila in moč ene izmed najmočnejših držav v Evropi; danes bi primerjava pomenila, da je papežev položaj tolikšen, kakor da bi imel oboroženo moč atomskih in jedrin bomb, ki bi bila enaka oni Združenih držav Amerike ali Sovjetske zveze.

Toda to je ostalo v arhivih diplomatskih aktov in je bilo objavljeno desetletja pozneje. Vendar se ugled Cerkev in njen vpliv ni smel utrjevati, zaviralj so njeno socialno in moralno delovanje še bolj ter pri tem skušali ugasniti vpliv papeža, ki je po l. 1870 postal jetnik majhnega vatikanskega

ozemlja. Kadar je italijanski kralj po letu 1870 sprejemal v Rimu tuje vladarje, je od njih terjal, da papeža v Vatikanu ne smejo obiskati. Leta 1915 je Italija v Londonu podpisala takozvano Londonsko pogodbo, ki je Italiji omogočala vstop v vojno in je v tisti pogodbi Italija tudi prejela obljubo, da bo vsa Slovenska Primorska z Istro po zmagi njena. Poleg te točke pa je bila v pogodbi tudi klavzula, ki je dajala Italiji v imenu vseh zaveznikov obljubo, da na mirovni konferenci po končani vojni (to je bilo v letu 1919) ne bo zastopnika sv. očeta. Italija ni hotela priznati mednarodnega, nadnarodnega položaja poglavarja katoliške Cerkve in to tudi potem, ko je prav papež Benedikt XV. izvedel toliko koristnih mednarodnih akcij za udrditev načel mednarodnega prava in za zboljšanje položaja Italije v svetu zaveznikov. Na konferenci v Versaillesu 1919 zastopnika Cerkve ni bilo. Cerkev si je takrat želela primernejšo obliko sodelovanja zlasti pri prvi organizaciji narodov sveta, ko je bila ustanovljena Zveza narodov, ki je imela svoj sedež v Ženevi. V tajništvu ZN, ki je bila nekakšna vlada vseh narodov, je bilo polno sekcij (socialna, mladinska, kulturna, kolonijalna, pravna), kjer bi Cer-

kev mogla pomagati, toda edino pri Mednarodnem uradu za delo je Cerkev uspelo, da je imela tam svojega opazovalca. Bil je dolga leta jezuitski pater, ki pa ni smel prihajati na seje v talarju, ker je ženevski kanton še imel v veljavi zakon (iz časov Kalvina), ki je določal, da morajo takoj zapreti vsakega jezuita, ki bi prišel v kanton, če bi pa se pojavljal v talarju, bi ga morali obsoditi na smrt... Od časa do časa se je ob glavnih zasedanjih ZN zbirala na kongrese Mednarodna unija katoliških intelektualcev, ki je po skrbnih pripravih sprejemala resolucije in jih kot svoje doprinose za lepši razvoj ZN pošiljala generalnemu tajništvu ZN ali pa posameznim sekcijam. Toda ti kongresi so se morali vršiti za zaprtimi vrati in sodelavci — duhovniki niso smeli nositi vidnih znakov svojega poklica.

NAJNOVEJŠA DOBA

Pij XII. je bil velik diplomat in državnik. Prav pod njegovim pontifikatom se je ugled in vpliv Cerkve na mednarodnem polju najbolj razmahnil in utrdil. V konfliktu med fašizmom ter nacizmom in demokracijo na eni strani ter med demokracijo in komunizmom na drugi strani se je veljava dela Cer-

Velik zagovornik krščanskih načel v svetu je 85-letni nemški kancler Konrad Adenauer

kve dvignila in njen glas zelo upošteval. Po razmahu misijonske akcije po vsem svetu (pod Pijem XI.) je Cerkev postala prava svetovna velesila, dasi ni imela nobenih vidnih formalnih ustanov mednarodnega pravnega značaja. V Evropi se je organiziralo mnogo uglednih katoliških zvez in študijskih centrov; zaslovela so imena znanstvenikov in umetnikov, ki so s svojim delom potrdili tudi sloves katolicizma, ki so ga ne samo zagovarjali, ampak mu tudi dajali sijaj in ugled. Pij XII. je slutil, kako težak bo razvoj mednarodne politike, kako težka bo gradnja sveta iz razvalin največje katastrofe v svetovni zgodovini. Zato je želel, da pri mirovni konferenci in v mednarodnih ustanovah po koncu vojne Cerkev ne bi bila odsotna. Po posredovanju zastopnika predsednika Roosevelta pri sv. očetu, Myronu Taylorju, je zaprosil predsednika ZDA, da naj pri Stalinu izposluje načelni pristanek, da bo sv. stolica povabljen na mirovno konferenco. Ko je ameriški ambasador v Moskvi sporočil Stalinu papeževe želje, se je ta nasmehnil in vprašal Rooseveltovega zastopnika: „Koliko divizij pa ima sv. oče Pij XII.?" Zastopnika sv. stolice na mednarodnih posvetih po l. 1945 ni bilo, pač pa je sv. oče zaprosil Roosevelta: „Sporočite mojemu sinu Jožefu Stalinu, da bo moje divizije srečal v nebesih.“

ORGANIZACIJA ZDRUŽENIH NARODOV

Organizacija združenih narodov je ustanovila konferenca zaveznikov v San Franciscu, ki se je sešla v maju 1945. Uradnih zastopnikov sv. stolice ni bilo, pač pa je bilo ustanovljenih mnogo sekcij in ustanov, kjer je danes sodelovanje Cerkve zelo obsežno in uspešno. Glavna delavnost zastopnikov sv. stolice, ki ima naslov „opazovalcev sv.

stolice“ je posvečena socialnim in kulturnim ustanovam. Tako ima Cerkev takega stalnega opazovalca pri UNESCO, svetovalci Cerkve in delavci iz katoliških znanstvenih organizacij so zelo upoštevanji pri Mednarodnem delavskem uradu in pri sekcijah tehničnega značaja (pravna, migracijska, mladinska). Trenutno je predsednik in vodja UNESCO italijanski katoliški javni delavec Veronese, ki je bil dolga leta predsednik Katoliške akcije Italije. Mednarodni kongresi Pax Romanae — zveza katoliške študirajoče mladine in akademskih intelektualcev — so vedno ob navzočnosti delegatov OZN in v uradih UNESCA sede na vodilnih mestih bivši voditelji te zveze (kot ambasador zastopa Nemčijo pri UNESCO bivši generalni tajnik Pax Romanae Rudi Salat). Letoŕnje redno zasedanje OZN je v septembru imelo na dnevnem redu tudi razpravljanje o položaju verstev po vsem svetu in za to zasedanje so katoliški strokovnjaki mogli izdelati celo vrsto predlogov in pregledov.

Na žalost se dogaja, da se OZN vedno bolj obrača v smer, ki je bila že prvi ZN (1919—1939) pogubna. Njene tribune postajajo priŕnice za propagandiste iz komunističnih držav; saj prihaja na zasedanja sam Hruščev, ki se tam čisto preračunano obnaša tako, kakor da bi bil na kakšnem političnem shodu najslabše vrste. Vse velike akcije OZN preprečuje Sovjetska zveza s svojim „vetom“. Mnogotere socialne in kulturne pobude prihajajo zato prepozno, med novimi narodi vplivajo številne koristne odredbe zapadnih demokracij včasih bolj negativno kot pa koristno. Z mnogimi ukrepi OZN se zastopniki Cerkve v raznih bivših kolonialnih državah ne morejo strinjati, ponekod pa novi narodi istovetijo napake prejšnjih režimov z delom katoliških misijonarjev ali socialnih delavcev. Vse to spravlja delo

katoliških zastopnikov in sodelavcev pri mednarodnih ustanovah v velike stiske, ali pa jim celo onemogočuje učinkovito poseganje.

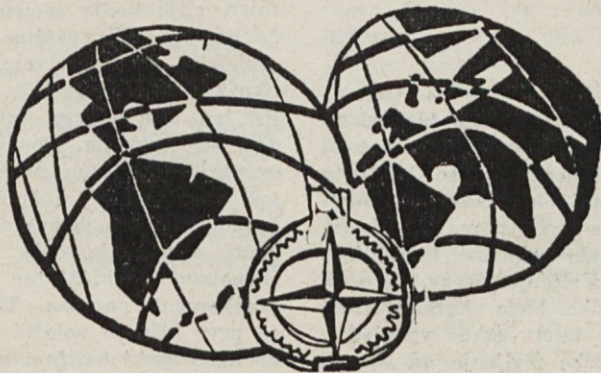
Zato se pojavljajo že tudi glasovi, da bi verjetno bilo boljše, če bi se Cerkev omejila, če bi se zavarovala pred napakami, ki se iz dneva v dan množe. Raven mednarodnega sožitja, ki je bila nekoč po tradiciji na najvišji stopnji, je zdrknila — in Moskva bo storila vse, da se bo to še stopnjevalo. Katoliška Cerkev in njeni zastopniki se naj tedaj umaknejo v neke vrste izolacijo, ki pa ne bi bila prava, ker bi se sile, ki se tam trošijo zaman, mogle uspešneje porabiti drugod. Kakor je bila Cerkev poprej prisilno oddaljevana od mednarodnih forumov, tako bi se naj sedaj prostovoljno umaknila... Mnogi ugledni katoliški javni delavci — zlasti v Franciji, kjer OZN zaradi umika Francije iz Afrike in drugod, ni priljubljena — napoveduje lepšo dobo utrjevanja mednarodne solidarnosti, če bo Cerkev še okrepila tisto, kar je mogla zlasti v desetletjih pred drugo svetovno vojno zgraditi in doseči samo s svojimi silami.

Enaki glasovi so se slišali pred pol stoletja, ko so se rojevale misli, da naj se Cerkev ne vmešava v težavne zade-

ve socialnega in gospodarskega značaja Toda z enciklikami (v socialnih zadevah, v obsodbi fašizma in komunizma) je Cerkev priborila svojim nazorom in delu ugled, ki se je poslej samo utrjeval. S pripravamj za novi koncil se to delo samo še pogloblja in širi; nova socialna enciklika sv. očeta Janeza XXIII. bo besedo Cerkve pri presoji vsega socialnega razvoja še bolj uveljavila. V novem svetu ne more biti nikdo več izoliran, tudi najmanjši narod ne. Ker se je ugled Cerkve na polju univerzalizma in njegovega poplemenitjenja tako zeli dvignil, da je že nad sleherno podobno združbo ali zvezi nad svetom, ne more dati slutiti možnost, da bi se Cerkev oddaljila od tistih, ki v težavah in stiskah iščejo sredstev za rešitev usode človeštva. In danes je ura mednarodnega položaja človeštva blizu izteka v novo katastrofo.

Cerkev v preteklosti mednarodnih katastrof ni mogla preprečiti in jih tudi ni zakrivila. Pač pa je vedno bila med prvimi, ki so rane in razvaline človeštva celili in popravljali. Njeno zadoščenje pa je bilo samo to, da se je spet in spet ponavljala resnica njenega nauka, ki pa mu danes že ni treba in tudi ni več mogoče biti v izolaciji.

RUDA JURČEC

MORAVSKA

Pred kratkim je umrl v svojem rojstnem kraju na Moravskem znani duhovnik-pesnik **Jakob Deml** v 83. letu starosti. Jakob Deml velja za zastopnika katoliške češke moderne. Njegov vzor je bil Francoz Leon Bloy. Leta 1913 je izšlo prvo njegovo delo „Moji

po svetu

prijatelji“, leta 1914 „Miriam“, kjer povečuje krščanstvo. Poleg teh so izšla še druga njegova dela; vsa pa se odlikujejo po frančiškanski preprostosti. Leta 1938 je pesnik prejel čehoslovaško državno nagrado.

ŠPANIJA

V Barceloni je letos v aprilu daroval svoje prvo daritev slepi novomašnik Jaime Cortes Torras. Novomašnik je bil že posvečen v diakona, ko je zaradi očesne bolezni izgubil vid. Je to prvi primer, da je bil v Španiji posvečen kak slepec. Slepi novomašnik bo prevzel dušnopastirsko delo med slepci.

JAPONSKA

Na „mučeniški“ gori blizu Nagasakija je nadškof Yamaguchi blagoslovil temeljni kamen za spomenik v čast 26 japonskim mučencem, ki so bili leta 1597 tam križani ob začetku 50 letnega preganjanja kristjanov. V tistem času je žrtvovalo približno 40.000 kristjanov svoje življenje za sv. vero. V bližini spomenika bodo zgradili tudi muzej, kjer bo imel vsakdo vpogled v takratno katoliško življenje na Japonskem.

ZDA

Dolarski milijonar postal duhovnik. Garvan Gavanagh, eden najbogatejših mož Amerike, je bil 53 let star posvečen v duhovnika. Položaj ministra v Kennedyjevji vladi je zavrnil, rekoč: „Svetu je duhovnik bolj koristen.“

IZRAEL

Francoski duhovnik p. Pavel Gauthier, bivši vodja semenišča v Dijonu, že pet let deli revščino in nadloge z arabskim prebivalstvom v Nazaretu. Skuša jim pomagati iz bede in stisk. Pri tem mu pomaga katoliška arabska delavska mladina. Pomagal je že 200 arabskim družinam do človeka vrednega življenja. V bližini Nazareta je zgradil arabsko delavsko naselje. Izraelska država je dala brezplačno na razpolago stavbišče ter tudi dolgo- in kratkoročna posojila. Temeljni kamen za prvo hišo so položili 15. julija 1960 in malo pred božičem se je vanjo že lahko vselila prva arabska družina.

Do sedaj so zgradili že toliko hiš, da so vanje vselili 136 arabskih družin. Vse hiše so enonadstropne in zidane za dve družini. Dalje pa nameravajo graditi dvonadstropne hiše.

AVSTRIJA

Svetovno znani avstrijski antropolog profesor p. dr. M. Gusinde SVD se je letos meseca maja vrnil v Avstrijo v pokoj. Prebival bo v misijonski hiši St. Gabrijel pri Mödlingu, kjer bo preučeval izsledke svojih raziskovanj. Znanstvenik, ki je že v 75. letu, je še leta 1958 obiskal nekatere primitivne rodove v Srednji Indiji in ob Malabar-ski obali. Od februarja 1959 do junija 1960 je p. Gusinde deloval na Nanzan-univerzi v mestu Nagoya na Japon-skem. Obiskal je tudi Javo, Bali in Flores. P. Gusinde je še posebno znan zaradi svojih ekspedicij k Indijancem na Ognjeno zemljo. Po daljšem raziskovanju je pri primitivnih rodovih našel očitne znake prarazodetja: mnogi izmed teh rodov poznajo zakon le z eno ženo, v verskem pogledu pa le enega Boga in nikakega malikovanja. Tudi drugače je pri njih moralno življenje na visoki stopnji.

NORVEŠKA

Ogorčenje zaradi žensk-pastorjev. Vihar ogorčenja je izbruhnil v norveški državni Cerkvi, ker je država dovolila ordiniranje kandidatkinje teologije gospe Ingrid Bjerkas za pastora. Krščanski norveški dnevnik „Vart Land“ pravi, da so „vrgli gorečo baklo proti oltarju“. Tudi šest škofov se je izrazilo odločno proti ženskam-pastorjem.

ČILE

Čilski katoliški študentje so se obvezali, da bodo iz lastnih sredstev in

s svojimi močmi sezidali tisoč stanovanjskih hiš za družine, ki so zaradi potresa ostale brez strehe. V južnem Čilu je 300 dijakov sezidalo v dveh mesecih že nad 100 hiš. Pri delu so jih vodili visokošolci, dijaki gradbene fakultete.

JAPONSKA

Ze velikim oltarjem v novo zgrajeni cerkvi v Hirošimi na Japonskem, kjer je 6. avgusta 1945 padla prva atomska bomba, bo stala 13 metrov visoka podoba iz mozaika. Podoba prikazuje Kristusa, Sodnika sveta. Sestavil jo je profesor Knappe iz Münchena iz steklenih in polžlahtnih kamnov, ki so bili prinešeni iz vseh delov sveta.

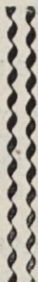
NEMČIJA

Strojno olje za „poslednje olje“. „Ljudstva, ki se ne držijo božjih povelj, niso nič drugega kot organizirane roparske tolpe.“ S temi besedami cerkvenega očeta sv. Avguščina je pričel državni pravdnik svoj zagovor v sodnem procesu proti bivšemu SS-ovcu, šefu koncentracijskega taborišča Gusen, Karlu Chmielewskemu v Ansbachu. Smisel teh besed, je zatrjeval državni pravdnik, potrjuje v polnem pomenu ta proces.

V svojih nadaljnjih izvajanjih je zagovornik orisal grozovito in nečloveško postopanje Chmielewskega, ki je zakrivil smrt 12.000 ljudi — čeprav ga državno tožilstvo obremenjuje „le“ za 293 umorov. Tej človeški zverini, poveljniku SS-ovskih tolp v Gusenu, ni bilo nič svetega. Dal je celo povelje, da so jetnikom pribili na prsa križ, v usta pa vlili pol litra strojnega olja, da so se na ta način norčevali iz poslednjega sv. maziljenja

Ko se vrnem, bom šel tudi jaz s procesijo, da bom slišal spet mogočno zvonjenje gorskih zvonov. Tako zelo ga požrešam, da me boli..., s temi besedami pisatelj zaključil lepo črtico.

Večerno zvonjenje

Nenadoma se me je moja mati oklenila prav tesno in me potisnila bližje k oknu. Sedel sem na robu mize, ves majčken in drobčkan. Slonela je ob meni in zrla z zamišljenimi očmi zdaj v mene, zdaj skozi okno. Še danes vstajajo pred menoj njeni plahji pogledi in sklonjena glava.

Biti je moralo to prav v moji zgodnji mladosti. Mislim, da je bilo res že davno, kajti v spominu se mi vzdrami včasih le en delček te nebogljene sanje. Tako rad bi vedel, kaj se je zgodilo prej. Kje sva bila z materjo, preden sva se znašla ob oknu? Kako da me je prav k oknu posadila?

Čisto nepričakovano se mi je tedaj zazdel svet silna uganka, nerazvozljana in čudovita, prostran, brez konca. Okrenil sem se, se stisnil k njej in jo plašno objel.

„Mamika! Ste že bili kdaj na tistem hribu?“ sem jo pobaral in pokazal z roko na daljnji hrib na obzorju. Gorice so oklepale na vrhu belo hišo in visok jagnjed ob njej.

„Seveda! Tolikokrat že!“ je odvrnila.

Legal je večer. Večer z zlatim jesenskim soncem na nebu, s sladkim vonjem po grozđju in mošau in po dehtečih jabolkih. Poln čudovitih sanj in miru. Tiha sapica je plavala z zapada in obrnila zdaj pa zdaj kak list na trsju pred hišo.

„Koliko dne ste hodili tja?“

„Si neumen? Koliko dni! Dve uri vendar...“

Daleč se mi je zdel ta hrib od nas. Za nekaj dni hodá daleč proč, za nekaj celih dni in noči; a ona je pravila, da je blizu in bi ga lahko z roko dosegel.

„Dve uri?“ sem bil radoveden. „Kako dve uri, ko pa je videti tako daleč!“

„Samo dve uri!“ je pritrdila.

„Mama! Kaj je za tistim hribom? Na drugi strani, kamor ne vidiva od tod?“ sem sitnaril.

„Kaj pa naj bi bilo? Vse takó, kot je na tej strani! Gorice so tam, hiše, ljudje. Ceste in poti. Ljudje hodijo po njih v svet in se spet vračajo.“

„Ljudje hodijo tam v svet? Tam pelje pot v svet? Kaka je tista pot?“

„Na vse strani držijo poti v svet! Kamor koli stopiš, povsod prideš do cilja. Svet je širok!“

Da bi si bil mogel predstavljati tedaj, kaj je svet, kake in kje so ceste, ki te vanj popeljejo! Vse govori o njih, a nihče ne pove, kakšne so in katera je prava.

„In kaj je tam dalje zadaj?“

„Tam so pa vasi, trgi, mesta, bele cerkvice, kamor hodijo ljudje v nedeljo molit.“

„Kako pa je tam, kjer ste bili vi najdalje v svetu? Kako je tam daleč?...“

„Tam daleč zadaj, kjer sem bila najdalje, je Gora. Tja romajo procesije na božjo pot prosit Marijo, da bi nam bilo prizanešeno s hudimi stvarmi. Okrog nje se zbirajo revni in pomoči potrebni, ki sklepajo pred nebeško materjo roke in prosijo njenega usmiljenja. Veš, tjakaj jih veliko pride in vsi prosijo!“

„Tam je Gora?“ sem bil radoveden. „Kaj dela tam Marija?“

„Milosti in blagoslove deli. Poslušajo prošnje nas ubogih ljudi in posreduje pri Bogu za nas. Za vse nas, ki se k njej zatekamo in jo ponižno prosimo. Tam kraljuje v oltarju in ogrinja s svojim plaščem vernike...“

„Zakaj jih ogrinja?“

„Vzela jih je pod svoje varstvo. Brani jih pred nevarnostmi!“

Zazrla sva se v večer. Drobni črički so že drobili skrivnostno pesem v gorici pred hramom, sonce je odšlo spat za daljne hribe, tihota je razpela krila čez zemljo. Noč, sprva svetla, potem mračna, temnejša, nazadnje črna jesenska noč. Črna in sladko dišča...“

Nekje na zapadu, daleč za hribi, je lahko zazvonilo. Prisluhnila sva. Plaval je bronasti glas zvona s sapico pod večernim nebom in trkal na okno. Skrivnostno zveneče je pel.

„Večno luč zvoní! Na Gori se mahejo zvonovi. Redkokdaj se sliši zvonjenje od tam. Zdaj bo zazvonilo vsepovsod po naših cerkvah, vsepovsod se bodo vzdramili zvonovi. Kakor bi se klicali, se bodo oglasili pri vseh farah in odgovarjali gorskemu.“

„Na Gori, mislite, zvoní?“

„Gotovo. Ob takih večerih se čuje semkaj. Ob večerih z mirno sapo. Boš

lišal, kako lepo bodo peli, ko boš šel kdaj z mano tja in boš stal tik pred cerkvijo. Srce ti bo poskakovalo od samega veselja!

*

Čim dalje, tem bolj hrepeni moje srce nazaj iz širnega sveta proti domu. Tja, kjer zori jeseni v goricah sladko grozdje in barva toplo jesensko sonce lička jabolkam.

K tebi, mati, želi moje srce, da bi našlo v tvojem objemu zavetje in da bi spet včasih prisluhnila daljnemu zvonjenju v večernem mraku. Gledala bi naše hribe, z vinskimi goricami porasle, in jaz bi ti razlagal, kaj leži za njimi. Pripovedoval bi ti o tistih nešteth potih, ki so razpeti v svet, o ljudeh, gorah in bleščečih vaseh, o vsem, kar sem kje srečal. Govoril bi ti, da bi strmela; tajalo bi se ti srce in žarela bi ti lica ob meni.

Tod da si hodil? To vse si videl?... bi vzdihnili in hrepeneče zrla po obzorju naokrog.

Gledam in strmim v hribe proti vzhodu. Kaj vse se skriva za njimi?

Ali še leže tam dobre ceste in poti, ki bi me peljale k tebi, mati? Kako je zdaj na tistih belih cestah in poteh? So bleščeče vasi s prijaznimi domovi naših dobrih ljudi še raztresene ob njih? In ljudje in njihova srca še pojo, ko se vračajo utrujeni z dela? Še pljuska jo valovi veselega življenja čez žitno polje in zlate vinske gorice kakor včasih?

Ali zvonovi še zvonijo ob večernem mraku in kličejo težake z dela? Ali Marija na Gori še vedno razprostira plašč nad svojimi verniki, ubogimi ljudmi s ponižnimi obrazi, ki se zatekajo s sklenjenimi rokami in z gorečo molitvijo na ustih k njej? Se procesije trudnih romarjev še vedno vzpenjajo v hrib h Gorski Mariji in pojo, neprestano pojo njene hvalnice?...

„Mati! Mati!“

Kje si, da ni odgovora od tebe in se moj glas izgublja v prazno? Me ne slišiš? Si se zamaknila v prelep, z zlatom preprežen jesenski večer? Ali pa si žalostna, skrušena in molčiš, da mi ne podreš še zadnjega koščka skritih sanj? Oglasi se mi in povej, kako ti je sami onstran teh hribov, ki jih gledam od tod, da me že v očeh skeli. Kako dolga bi bila pot, da bi te našel? Bi še bil dan, ko bi se srečala in objela?

Molčiš? So ti onemele grenke besede na ustih?

Vsaj to povej, če Marija na Gori še blagoslavlja in deli milosti! Pojdi in poglej, ker si ji bliže! Mogoče boš hodila le tri ali štire ure... Zame bi bila pa predolga pot! Zagrnila bi me noč pred ciljem...

Pa mi povej, dobra mati!

Ko se vrnem, bom šel tudi jaz s procesijo, da bom slišal spet mogočno zvonjenje gorskih zvonov. Tako zelo ga pogrešam, da me boli...

Dr. JOŽE KRIVEC

VREDNOST ČLOVEŠKEGA ŽIVLJENJA

Japonski princ si je dal napraviti dvajset prekrasnih posod iz porcelana. Živel je le za to, da jih je občudoval. Nekega dne ubije služkinja po neprevidnosti eno teh posod. Princ, ves razkačen, jo obsodi na smrt.

To zve neki prinčev podložnik. Stopi k njemu in reče: „Imam dragocen recept, kako bi popravil ubito posodo, ne da bi se poznala niti najmanjša razpoka. Potrebno je samo, da mi pokažeš vse cele posode.“

Princ ga odvede v sobo, kjer so bile shranjene oboževane posode za svilenim zastorom. Podložnik privzdigne zaveso in z enim sunkom vrže vse posode na tla, da se razlete na tisoč koscev. „Če bi ostale te posode cele,“ reče nato princu, „bi to lahko uničilo devetnajst človeških bitij. Zato vzemi življenje meni, da ne bo drugih nepotrebnih človeških žrtev!“

Princ je dobro razumel nauk, ki mu ga je dal ta mož. Spoznal je, da ne bi odtehtale vse zlate in izrezljane posode v njegovi palači niti enega človeškega življenja, pa je pomilostil njega in služkinjo.

Iz francosčine

Š E T R I P O T I

Z bojem proti sebi, svetu in grehu se praznimo vsega, kar ni Bog.
Po zakramentih, krepostih in molitvi se polnimo z Bogom.

Obojno delo je uspešnejše ob uporabi še drugih sredstev: med njimi dnevnega načrta, duhovnega branja, duhovnega vodstva.

D N E V N I N A Č R T

- Ta načrt je v podrobnem urniku zaposlitev in verskih vaj za čez dan.
- Če se načrti kažejo koristne povsod, zakaj bi ne bili v verskem udejstvovanju?
- Zlasti nestalnežem bodo močna opora.
- Naj bi bil prilagodljiv in neizprosno obenem.
- In potrjen izpraševanju vesti.

D U H O V N O B R A N J E

- Če bereš samo svetne revije, boš mislil samo na svetne probleme. Srečavanje z nadnaravnim v knjigah odpravlja v človeku naravne poglede.
- Življenje je prekratko, da bi bral vse, kar ti pride v roke.
- Beri od dobrega le najboljše, zlasti še, če nosi delo na sebi pečat avtorjeve svetosti.
- Najprej sveto pismo, potem življenje svetnikov. Zgledi vlečejo.
- Avguštinove Samogovore, Kempčanovo Hojo za Kristusom, dela sv. Terezije, Janeza od Križa, Rodrígueza, Frančiška Saleškega, Alfonza Ligvorija.....
- Naj bi prebrano postalo na neki način del nas samih.

D U H O V N O V O D S T V O

- Duhovnik daje zlasti v spovednici navodila za razvoj duhovnega življenja.
- Človek je najslabši sodnik samega sebe — zato naj se da voditi.
- Brez popolne odkritosti in ucljivosti s strani spovedenca je to vodstvo neuspešno.
- Ne zlahka menjati spovednika — tako govori stara mdrost.

B. R.

Spomini, čim bližji so, bolj so živi in neposredni. Čas jih zabrisuje, izpraznjuje. Vedno bolj se oddaljujejo in odtujujejo. Škoda jih je; z žalostjo gleda človek za njimi. Dokler niso še predaleč, je še čas, da se zapišejo.

Spomini na škofa Rožmana! Veliko jih je in lepi so, čeprav ne vsi veseli. Nekaj sem jih izbral in zapisal, ko se ponavlja dan njegove smrti.

+

Prvič sem se srečal z njim v Rimu, spomladi 1929, ko je bil že imenovan za škofa, a še ne posvečen.

Škof Rožman zadnjič v Buenos Airesu (foto Erjavec)

Iz spominov na škofa ROZMANA

Do tedaj sem ga poznal le po imenu in na videz. Poiskal me je v zavodu in me povabil, naj grem z njim. Hodila sva po svetem mestu in še se spominjam, kako me je presenetila in prevzela njegova ljubezniva, preprosta domačnost. Kot mlad bogoslovec sem imel škofa za visoko nad seboj stoječe, nekam daleč odmaknjeno bitje, tedaj pa se mi je odkrival škof-oče, ki mi je blizu, ki se zanima zame, ki stoji ob meni. Tudi pozneje sem občutil enako. Bil je škof-demokrat v pravem in dobrem pomenu besede: iz ljudstva, za ljudstvo, z ljudstvom. Najbolj smo to doživljali v begunstvu, v emigraciji, ob njegovih obiskih med nami. Bil je za nas najvišja avtoriteta, a tudi največji prijatelj obenem: zares oče. Spoštovali smo ga kot škofa in ljubili smo ga kot *svojega* škofa, škofa za nas in med nami. Ni bilo pregraj: prav vsak — in od vseh strani — je imel dostop do njega in do njegovega srca. Kadar je prišel med nas, je bil družinski praznik.

+

Bilo je julija meseca, ne vem katerega leta, morda šele 1940. Zagrebški nadškof in poznejši kardinal Al. Stepinac je tedaj bival na počitnicah

Vrtnice na grobu škofa Rožmana. Slikal koncem junija 1961 p. Fortunat,

Pri pokojnem župniku Krašnji pri Sv. Križu nad Jesenicami, v vzhodju Golice. Povabil je bil škofa Rožmana in mene (kot nekdanjega sošolca iz rimske Gregoriane in iz Germanika) na izlet na Triglav. Določeni dan sem mogel šele z večernim vlakom iz Ljubljane. Čakali so me še, ko sem proti polnoči primahal v Aljažev dom v Vratih. Drugo jutro smo se vzpenjali po Tominškovi poti in dospeli smo na Kredarico in na vrh. Vso pot smo postajali in strmeli nad lepoto, ki se je razgrinjala okrog nas in pod nami... Večer na Kredarici je bil nepopisno lep, ko se je po sončnem zahodu potapljal v noč. Drug dan smo zgodaj maševali v kapelici, ki se je zdaj morala umakniti povečanemu planinskemu hotelu, in odšli na Dovje in domov.

Na tej poti se mi je odgrinjalo dvoje: ljubezen škofa Rožmana do naravnih lepot in do slovenske zemlje. Ni bilo treba mnogo besedi, že iz obraza mu je sijala prevzetost in sreča ob tolikšni lepoti naše zemlje. Prinesel je oboje s seboj s Koroške,

ki človeka očara s svojimi jezери, dolinami, planinami, gorami. Ne more se ustavljati tolikšni lepoti; odpreti ji mora srce, da zasiže v njem in zažari. Takšno srce potem povsod išče in zasledi lepoto v naravi, začudeno strmi nad njo in se od nje neprisiljeno dviga k večni lepoti.

Tak se mi zdi, je bil tudi naš škof. Vesel nad skromno cvetlico, ob bistrem potočku, v mirnem gozdu, pred cerkvijo na Kureščku, še posebno v planinskem svetu... Rad je hodil po naši lepi zemlji, tudi ko mu ni bilo več lahko.

Ne vem, ali je res tako, a vidi se mi, kakor da bi takšen odnos do narave izhajal iz plemenitega srca in da srce vedno bolj poplemenituje. Vsekakor je bil škof Rožman mož iskrene in izredne plemenitosti.

+

Poleti je v Rimu huda vročina. Še celo papeži se iz sicer hladnih soban vatikanske palače umaknejo v Albansko gričevje, v Castel Gandolfo. Tam je Pij XI. julija leta 1938

sprejel romarje slovenske dijaške Katoliške akcije, ki jih je vodil škof Rožman. Ko smo po avdienci v restavraciji nad Albanskim jezerom bili pri kosilu, je bil škof izredno dobre volje. Morda ga nikoli nisem videl tako zadovoljnega in veselega kot tedaj. Tisto dopoldne je bilo za nas zares lepo.

V veliki sprejemni dvorani smo stali na prvem mestu, prav spredaj. Bilo nas je kakih štirideset: fantje, ranjki kan. Kek, dr. L. Čepon in jaz. Malo pred papeževim prihodom je prišel iz zasebne avdience škof Rožman, ves nasmejan. Pripovedoval nam je, da je bil pred njim pri Piju XI. poljski škof T. Kubina. Po avdienci mu je v predsobi rekel: „Ne vem, kaj ima papež danes! Samo o vas govori in o vaših fantih.“ Podobno je bilo pri splošni avdienci. Mnogo različnih skupin je bilo v polni dvorani, a je vsem govoril le kakih pet minut, samo nam pa okrog 20 minut. Ne vem več podrobno, kaj nam je govoril. Bile so besede pohvale, pobude, poguma. To vem, da smo bili vsi navdušeni nad Pijem XI. in za apostolsko delo doma, posebno med mladino, med študenti. Pa ponosni smo bili od sile. Za našega škofa je bil vesel dan.

Nisi bili pogostni taki dnevi zanj. Nekoč mi je potožil, ko sem prišel k njemu: „Ali tudi vi prinašate kaj težkega, žalostnega?! Veste, k škofu hodijo dan za dnem skoro izključno le s težavami in problemi, z veselimi poročili pride le malokdo.“

Crucis pondus —teža križa je že v mirnih časih ležala na njegovih ramah. Čutil jo je, a jo vedro nosil.

+

Prišli so hudi časi, ko ga je križ skušal potisniti k tlom. Leta 1941 do 1945 doma. Ali bo še mogoče napisati podrobno zgodovino škofovih prizadevanj in naporov v teh letih, objektivno in celotno zgodovino?

Morda ga je v tem času najbolj težil križ velike odgovornosti za pravo in pravilno duhovno vodstvo slovenskega naroda v izredno zapletenih in malo preglednih okoliščinah in v perečih načelnih ter konkretnih vprašanjih, ki so jih dan za dnem, z besedo in deli, stavljali tuji okupatorji in domači rdeči revolucionarji. Ves narod je pričakoval od njega jasne in odločilne besede, da bi ji sledil. Terjal jo je in škof se je boril zanj s seboj in z Bogom. Zavedal se je, kaj vse zavisi od nje! Od vseh strani so pritiskali nanj, da bi odločil v njihovem smislu. Kdor je vsa tista leta ožje sodeloval z njim, ve in more pričati, da je imel vedno pred očmi le to troje skupaj: resnico, нравni zakon, korist slovenskega naroda in človeka. To so bili edini odločilni pravci za njegove odgovore in odločitve. Zato niso mogle biti drugačne. Bolelo ga je, ko so mu podtikali druge, nevredne nagibe in ozire, ki jih škofu, kakršen je dejansko bil, ni mogoče pripisovati.

Žal so doma njegovo notranjo podobo onečastili, spačili. Nikoli škof ni bil to, kar kaže ta skvarjena podoba, polna neresničnih potez. Ko bi slikarji te podobe vedeli, kako je osebnost mrzil in težko prenašal tujo oblast, kako je hrepenel po resnični osvoboditvi, kako zoprni mu je bil tisti najnujnejši, upravičeni in zakoniti stik s tujo oblastjo, da je mogel reševati, kar se je rešiti dalo, ne bi

»tako vnemo govorili o škofovem sodelovanju z okupatorjem«. Ko bi mogli ob še drugih krivih potezah te tuje slike podrobno odgrinjati njegovo resnično, plemenito podobo v onih težkih dneh, ki naše spoštovanje, naša hvaležnost in ljubezen do njega še rastli. O tem sem zares prepričan. Tega prepričanja ne morem podrobno utemeljevati; sloni na lastnih doživetjih, ki so se vrstila eno za drugim od dne, ko sem prvič služil škofu za tolmača ob prvem obisku italijanskih oblastnikov pa do slovesa, par dni pred odhodom od doma v tujino.

+

Vsak ima svoje spomine na škofa. Eden več, drugi manj. Mnogi se še najbolj spominjajo njegovih obiskov v begunstvu in emigraciji. Skrbimo, da bodo ostali živi. Ne le spomini na njegovo osebo, ampak tudi na to, kar nam predstavlja: katoliško vero in slovenstvo. Da nas ne bo treba biti sram ob spominu nanj! Dokler bo naša vera živa in narodnost zavedna, ne bomo pozabili škofa Rožmana — pa tudi narobe.

DR. IGN. LENČEK

FILMSKI IGRALEC: GARY COOPER

Komaj teden dni po izpolnjenem 60. letu je letos 13. maja umrl za rakom filmski igralec Gary Cooper. Bil je pravi velikan po telesu, visok skoro dva metra. Kadar je preko filmskega platna jezdil ali šel na lov, je streljal in kljub vsem zaprekam zmagal, je bil vedno borec za pravico, za dostojnost in ne nazadnje za šibke in stiskane. V igrah, kjer je bilo treba nastopiti v kočljivih prizorih, ki so zahtevali vse njegove moške duhovne sile, je bil neprekosljiv mojster. Trikrat je bil odlikovan z najvišjim ameriškim filmskim odlikovanjem: prejel je tri „Oskarje“.

Premočrtna je bila njegova umetniška pot in tako je bilo tudi njegovo zasebno življenje. Ni bil tri, štiri ali celo petkrat poročen. Z ženo, bivšo gledališko igralko Sandro Shaw-Balfe,

je delil skoro 28 let veselje in težave zakonskega življenja. Njegova hčerka Marija Veronika je stara 24 let.

Leta 1953 je bil Gary Cooper — tedaj še član ameriške episkopalne Cerkve — sprejet v avdienci pri papežu Piju XII. Neizbrisne vtise mu je zapustil ta obisk in pred dvema letoma je ta svetovno znani igralec prestopil v katoliško Cerkev.

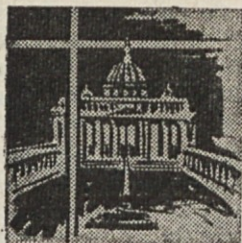
Težko bolezen je prenašal vdano v voljo božjo, pogumno in neustrašeno je zrl smrti v obraz. Šest njegovih najožjih prijateljev je neslo njegovo truplo iz cerkve „Dobrega Pastirja“ v Beverly Hills do groba. Papež Janez XXIII. je poslal vdovi sožalno brzojavko. Znatno vsoto iz pokojnikove zapuščine je sprejela opatija „Naše ljube Gospe iz Gethsemani“ v Kentucky.

Skrb za vzgojo otroka.

Otrok je bodočnost, dobra ali slaba. Nosi s seboj klice dobrih lastnosti in tudi slabih. Zato se lahko upravičeno ob vsakem otroku vprašamo: kaj bo iz tebe? Potrebno je zato otroka vzgajati, ga usmerjati po poti dobrega, v tem ga utrjevati in varovati slabega. Vzgoja se začne v družini, nadaljuje v šoli in drugih organizacijah. Poleg vzgoje se mora otroku tudi pomagati pravilna poklicna orientacija, upoštevanje nagibe in sposobnosti, ki jih kaže pri učenju, študiju in zanimanju. V tem pogledu imajo veliko poslanstvo dobri ljudskošolski učitelji in srednjošolski profesorji. Naredili so že veliko dobrega družbi in Cerkvi. Otroku je treba že takoj v začetku pokazati, da je življenje stalno izpopolnjevanje, je izpolnjevanje dolžnosti do Boga, samega sebe in bližnjega. (Sv. oče v avdienci udeležencem kongresa katoliških otrok, 15. VII. 1961.)

Prilagoditev mladine potrebam sodobnega življenja

Svet je v stalnem razvoju in spreminjanju. Nastopajo nove generacije, ki se pripravljajo za svoje naloge v družbenem življenju. Treba jih je prijazno sprejeti in po možnosti dati vse, kar potrebujejo za dostojno življenje v duhovnem in tvarnem pogledu. Obstojajo pa tudi nasprotja med generacijami. Mladi imajo oči obrnjene v bodočnost, starejši so pa večkrat preveč navezani na preteklost. Od tukaj izhajajo različna razpravljanja, ki se navadno že prično v družini. Starši naj zato z vso modrostjo in ljubeznijo svojim otrokom posredujejo zdrava življenjska načela, ti pa naj jih s sinovsko ljubeznijo sprejmejo. Oboji pa naj po zgledu nazareške družine žive sredi tega sveta zdravo krščansko življenje.

GLAS IZ RIMA

Tako se bodo mladi ljudje najbolj prilagodili potrebam časa. (Pokojni kardinal Tardini v imenu sv. očeta predsednikom francoskih socialnih tednov, 13. VII. 1961.)

Okrožnica „Mater et magistra“ je potreba našega časa

Čim je bila objavljena, se je zelo hitro razširila po vsem svetu. Prinaša načela in smernice za rešitev sodobnih socialnih problemov. Vendar se ne smemo izgubljati samo v reševanju problemov vsakdanjega življenja. Predvsem in vedno iščimo najprej božje kraljestvo, ki je vir vse sreče in napredka. Na tem temelju se mora razvijati vse naše življenje. Tako bo vedno zmagala pravica in dobro nad zlim. (Sv. oče Janez XXIII. v splošni avdienci, 16. VII. 1961.)

Cerkev je misijonska že po svojem značaju

Ko je Kristus poslal apostole po svetu, je že tudi jasno pokazal poslanstvo Cerkve, njeno moč in nalogo, da uči vse narode in ljudstva. Posebno škofje, ki jih je Sv. Duh izbral, da vodijo Cerkev božjo, so neizčrpljiv izvir milosti, ki se razliva po vsem svetu. Nikoli ne smemo tudi pozabiti, da se

k Bogu Očetu pride samo po Kristusu, in h Kristusu samo po Njegovi Cerkvi. (Sv. oče Janez XXIII. v pismu kitajskemu kardinalu Tien-Chen-sin-u ob priliki ustanovitve treh novih škofij na Formozi, 29. 6. 1961.)

Marija posreduje in prosi za nas vse

Marija je mati človeštva po volji Kristusovi. Kot vsaka mati, tudi Ona želi vedno vse najboljše svojim otrokom. Ona nas vodi s svojo močno roko in priprošnja pri Bogu po poti popolnosti in ljubezni. Kakršen koli je naš poklic ali stan, vedno smo sinovi Marije, naše nebeške Matere, ki skrbi za nas. Izkažimo se ji vedno hvaležne in bodimo dobri katoličani. (Sv. oče Janez XXIII. v radijskem nagovoru ob priliki VII. Narodnega marijanskega kongresa v Franciji, 9. VII. 1961.)

**Sv. Pavel — studenec obnove
krščanskega življenja**

Apostol Pavel je velik učitelj narodov. Ko se spominjamo nove stoletnice njegovega prihoda v Rim, se moramo bolj živo zavedati pomembnosti njegovega nauka in črpati iz njega smernice za naše življenje. (Sv. oče Janez XXIII. v govoru ob proslavi nove stoletnice prihoda sv. Pavla v Rim, 2. 7. 1961.)

**Katoličani moramo skrbeti za moralo
v kinopredstavah**

V splošnem so sodobni filmi slabi in so njihove posledice negativne. Vendar kino ne zavzame večino človekovega življenja, ampak samo gotov del, kar je tudi različno pri posameznikih. Tako ostane še precej časa za dobro in krščansko vzgojo vernikov. Da bodo kinopredstave boljše, se mora najprej oblikovati v vernikih krščanska zavest in postaviti trdne temelje veri in moral. Dobro oblikovani in v veri utr-

jeni verniki bodo znali vedno nastopiti in tudi vplivati, da se bodo tudi v filmski umetnosti upoštevala načela vere in morale. (Sv. oče Janez XXIII. v pismu predsedniku papeške komisije za kino, radio in televizijo, 8. VII. 1961.)

Sv. Frančišek — živ vzgled evangelija

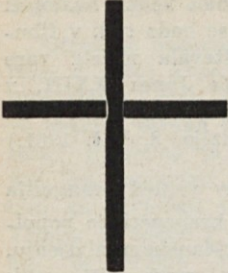
Verniki moramo hrepeneti po popolnosti in boljšem krščanskem življenju. Sv. Frančišek nam mora biti velik vzgled. V življenju tega svetnika je resnično zmagal Kristus. Pel je pesem revščini in s tem pokazal, kako se moramo odpovedati pozemskim rečem in hrepeneti le po tem, kar je večno. (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru udeležencem kongresa tretjerednikov Italije, 2. 7. 1961.)

**Zvestoba Cerkvi je tudi močna vez
edinosti**

Sv. Ciril in Metod sta bila zvesta Kristusovemu namestniku na zemlji, rimskemu papežu in sta zato tudi še danes močna vez kristjanov med vzhodom in zahodom. Slovanski narodi svojega apostola še vedno iskreno častijo kot velika glasnika Kristusovega evangelija in povezanosti z Rimom. (Sv. oče Janez XXIII. v splošni avdienci, 5. 7. 1961.)

Skrb za bodočnost Alžira

Vedno prihajajo žalostne novice iz te dežele. Sovraštvo se še nadaljuje in kri še vedno teče. Vsi kristjani moramo iskreno prositi Boga, da pomiri viharje, odpravi sovraštvo in da končno vojskujoči se stranki najdeta pravično rešitev v tem sporu. V tej molitvi se združimo vsi katoličani kot ena velika družina. (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru komisiji zastopnikov laikov za pripravo vesoljnega cerkvenega zbora, 7. 7. 1961.)

Trpljenje je naš skupni delež. Vprašanje je le, kako ga sprejmemo? Tistim, ki se ga oklenejo s tiho vdanostjo in ljubeznijo, je poroštvo miru, zadovoljnosti, stanovitnosti, posvečenja in zveličanja. Onim, ki ga preklínjajo, nad njim godrnjejo, pa je v pogubljenje.

PRIPRAVLJENI NA KRÍŽ

Zadnji dan novembra obhaja sveta Cerkev god sv. apostola Andreja, brata svetega Petra. Andrej je bil s svetim Janezom prvi, ki se je Jezusu pridružil. On je pripeljal k Jezusu brata Simona Petra. Oba sta vse zapustila in šla za Jezusom. Obema je Gospod Jezus naklonil kot najvišje priznanje in odlikovanje smrt, podobno svoji, to je na križu. Sveti Peter je bil križan na vatiškanskem griču v Rimu, z glavo navzdol obrnjeno. Sveti Andrej pa je umrl pribit na križ posebne oblike raztegnjem v Grčiji. Ganljivo je brati v stari zgodbi njegovega mučeništva o njegovem silnem hrepenenju in ljubezni do križa. Ko ga je od daleč zagledal, je v solzah zaklical: „Pozdravljen, o dobri, o dragoceni križ, ki si bil posvečen po udih mojega Gospoda! Kako dolgo že po tebi hrepenim, kako srčno te ljubim, kako brez nehanja sem te iskal! Zdaj si končno pripravljen, da se spolni hrepenenje mojega srca. Sprejmi me iz rok ljudi in vrni me mojemu Učeniku, da me po tebi sprejme, ki me je po tebi odrešil.“

Sveti Andrej se nam tu pokaže v najglobljem pojmovanju in doživetju krščanske vere: v hrepenenju ljubezni do križa. Odkar je Jezusa spoznal in se

mu pridružil, zlasti pa po njegovi smrti, je bil na križ pripravljen. V njem je videl najboljše sredstvo svojega posvečenja in zveličanja. V njem je gledal posebno odliko in počestčenje, saj je prav po križu postal Gospodu Jezusu najbolj podoben, se mu je najbolj približal. V vsej globini je doživel in uresničil, kar je nekoč slišal od božjega Učenika: „Če hoče kdo priti za menoj, naj se odpove samemu sebi in vzame svoj križ ter hodi za menoj.“ (Mt 16, 25). Križ Gospodov je nosil v svojem življenju zvesto izpolnjujoč svojo težko apostolsko službo, po resničnem križu je hrepenel in ga iskal in je ves srečen končno res na njem daroval Gospodu svoje življenje. V tej ljubezni do križa je našel mir svoji duši, našel svojo tolažbo v bridkostih, svojo moč v trpljenju, po njej je zmagal vse skušnjave in težave življenja, po križu je šel v veselje svojega Gospoda.

Njegov svetli zgled naj nam bo ta mesec pobuda, da se zamislimo v to veliko krščansko krepost, ki je: ljubezen do križa, tiha vdanost in pripravljenost nanj. V tej ljubezni, v tej pripravljenosti je poroštvo našega notranjega miru, naše zadovoljnosti, naše stanovitnosti, našega posvečenja in zveličanja.

Trpljenje — preskušnja — križ

Vedno znova moramo obnavljati v svojih mislih veliko resnico, da je trpljenje naš neizogibni delež v tem zemeljskem življenju. Po izvirnem grehu smo vsi zapadli zakonu trpljenja in ni ga človeka na zemlji, ki bi se mu mogel izogniti. Zemlja je in ostane za človeški rod kraj izgnanstva, dolina solza. Vse napovedi komunizma o novem raju na zemlji so prazne utvare.

Učlovečeni Sin božji sam se je temu zakonu trpljenja prostovoljno podvrgel in si izbral križ, da je na njem umrl za odrešenje sveta. Posvetil je tako trpljenje in mu dal vzvišen, nadnaravni smisel. Obenem pa je vsem ljudem vseh časov s svojo besedo in s svojim zgledom povedal, da v nebesko kraljestvo ni mogoče priti drugače kot skozi mnoge bridkosti, da tja ne vodi druga pot križa, pot trpljenja, pot odpovedi in žrtve. Tak je v sedanjem

redu zakon božje previdnosti z ozirom na naše življenje in zveličanje.

Ker smo ustvarjeni za srečo, ki nam jo je pa Bog v polnosti šele v nebesih pripravil, naše srce pa neprestano po njej hrepeni, nam je seveda naša zemeljska usoda trda in nezaželjena. Po naravi se trpljenja bojimo. Sam Jezus, ki je hotel izpiti kelih vseh človeških grenkob do dna, je trepetal v silni žalosti in grozi, ko se je na Oljski gori pripravljal na svojo mukapolno smrt. Trpljenje je grenka in trda beseda; ob samem njegovem imenovanju se nam stisne srce. In resnično je nad vse nesrečen človek, ki ne vidi v trpljenju nič drugega kot bolečino, nesrečo in zlo, katerim ne more ubežati. Trpeti, ne da bi vedel čemu, je najhujša vseh nesreč, hujša kot revščina in bolezen, hujša kot vse, kar more človeka na zemlji težkega doleteti, hujša od same smrti.

Verni kristjan zato trpljenja ne gleda zgolj v njegovi krutosti in trdoti. V

Belopeško jezero z Mangartom

vsakem trpljenju, v vsaki bolečini, v vsaki žrtvi vidi nekaj višjega, nekaj, kar pride iz božje roke, po božji volji, po božjem dopuščanju. Ako je Jezus dejal, da nam še las ne pade z glave brez volje nebeškega Očeta, kako bi mogli potem misliti, da prihajajo nad nas udarci in bridkosti življenja kot neka slepa, kruta, neizbežna usoda, pri kateri bi Bog ne imel nobene besede? Vse, kar se v našem življenju zgodi, dobro in hudo, majhno in veliko, je po Bogu odločeno in določeno. Zato kristjani trpljenje radi imenujemo preskušnjo, v katero nas Bog v življenju postavlja. Beseda preskušnja pa daje našemu trpljenju novo podobo, nov smisel, nas postavlja napram Bogu v pravilni krščanski odnos. Ko smo po trpljenju preskušani, vemo, da nismo sami in zapuščeni, ampak da smo v navzočnosti božji. Bog, ki nam je trpljenje poslal, nas gleda, kako se v njem obnašamo. Čaka, kako bomo preskušnjo prestali. Postavil nas je v grenko preskušnjo ne zato, da bi se nad našim trpljenjem veselil, čeprav smo ga zaslužili, ampak iz najčistejše, najgloblje očetovske ljubezni in dobrote. Daje nam priložnost, da s trpljenjem zadošimo za svoje grehe, da se po njem očistimo, poglobimo, posvetimo, da si z njim zaslužimo večno plačilo. Bog ni naš trínog, ampak vedno naš Oče, ki nas nikoli ne muči iz naslade (prim. žal 3, 33).

Tako gledanje na trpljenje mu daje v resnici vzvišen, nadzemeljski, nadnaravni, večnostni smisel. Po vdanem trpljenju se izpričujejo naša vera, naše zaupanje, naša ljubezen do Boga; vse krščanske kreposti imajo v zvesto prestatih preskušnjah svoje potrjenje. Z nobeno drugo pobožnostjo ne more človek Bogu lepše in resničnejše izraziti svojega spoštovanja, svoje vdano-

sti in ljubezni, kot s ponižno sprejetim in vdano prenašanim trpljenjem. Tu res ne more biti nobene narejenosti, nobene prazne čustvenosti, nobenega hinavstva. Kdor se v trpljenju ponižno in vdano ukloni božji roki, kdor v svojem trpljenju z Jezusom vdano govori: „Oče, ako ne more ta kelih mimo iti, ne da ga pijem, zgodi se tvoja volja“ (Mt 26, 42), ta je svojo trdó, pa zveličavno preskušnjo dobro prestal in priznanje ter plačilo sta mu zagotovljena.

Verni kristjan pa gre v svojem gledanju na trpljenje še više. Poleg besede preskušnja mu je za trpljenje še neprimerno višja in ljubša beseda: križ. Odkar je namreč Gospod Jezus nesel svoj križ na križevem potu in na njem umrl za naše odrešenje, je tudi vse naše trpljenje najbolj povzdignjeno, posvečeno, poveličano. Res da nam ta beseda v vsakdanji rabi čisto nekam pusto in neprijetno zveni, v resnici pa je to najlepša oznaka vse naših preskušenj, težav in bridkosti. Pove nam, da smo učenci Kristusa križanega. Z njim trpimo, za njim in z njim nosimo križ življenja. Verni kristjan ni kakor otovorjeno živinče, ki se ne zaveda vrednosti svojega truda, marveč gre zavestno za svojim križanim Gospodom, zavestno z njim trpi, zavestno gre, z njim združen, na svojo Kalvarijo. Ni mu zadosti, da zgolj trpi, ampak hoče biti v trpljenju podoben svojemu božjemu Zveličarju, hoče biti, kot sveti Andrej, deležen križeve bridkosti, po njej pa križeve slave. Teža in bridkost trpljenja se po ljubezni do Kristusovega križa spreminjata v sveto žrtev popolne ljubezni in zvestobe. Spomnimo se gesla našega blagopokojnega škofa Gegerija: „Križa teža in plačilo“.

Bridkost omahovanja

Kdor, podprt od božje milosti, vse trpljenje življenja sprejema in nosi v

gornjem smislu, bo s tem trpljenjem že odvzel njegovo največjo bolečino. Sveta Magdalena Zofija Barat je dejala, da je vsa brikost našega trpljenja v tem, ker se branimo sprejeti svoj križ. Bojimo se ga, bežimo pred njim, omahujemo, ko je treba izreči vdani: zgodi se. Pa nam je vsled tega vedno težje in hujše, ko bi se sicer vse olajšalo ob misli, da je Jezus sam, ki nam ponuja ta in oni križ in nas prosi, da ga sprejmemo in nesemo za njim — v njegovo slavo in v svoje zveličanje.

Spomnimo se tudi na Simona Cirenejca, ki je njegov spomin ovekovečen v peti postaji križevega pota. Nič ni bil ta neznanec z Jezusom povezan. Sredi razburkanih dogodkov velikega petka gre na svoje polje. Ko pa se truden vrača v mesto, se sreča s Kristusom na križevem potu. Silno neljubo in odvratno mu je, ko ga rimski stotnik

pozove, naj pomaga omahujočemu Gospodu nesti njegov križ. Nobene volje za to pomoč ni v njem, nobenega navdušenja za to tovarništvo s trpečim Gospodom. Godrnjaje, nevoljen, zagrenjen: jezen se ukloni le sili. Ali križ, ki ga je vzel na svoje močne rame, je bil Jezusov. In s križem je prišla vanj milost. Ko ga je nesel mesto Gospoda, pod njegovim ljubečim pogledom, je v njegovi nevedni, trdi duši vstal vihar dotedaj nepoznanh čustev. Veliko usmiljenje ga je obšlo, velika ljubezen do Gospoda se je v njem prebudila. Križ se mu je zazdel lahak, začutil je, da mu je v čast in srečo. Ko je dospel na Kalvarijo, je bil ves spremenjen, drug, nov človek. Srečni Simon je postal Kristusov učenec in z njim vsa njegova družina. Postal je svetnik in predhodnik vseh, ki skozi življenje nosijo Kristusov križ.

Gornja Bela pri Beljaku

Sklepne misli

Vselej, kadar človek razmišlja o skrivnosti križa in trpljenja, se živo zaveda, da je vse to laglje povedati kot izvršiti. Ubogi, slabotni smo pred trpljenjem. Bojimo se, kadar nam ga Bog pošlje, da mu ne bomo kos. Bojimo se že vnaprej, da ne bi pod njegovo težo omagali in obupali. Apostol Pavel nam sicer po Svetem Duhu razsvetljen zagotavlja, da je Bog zvest in nas ne bo pustil skušati čez naše moči (prim. 1 Kor 10, 13), ali strah pred trpljenjem kljub vsemu v srcu ne mine. Gotovo nam Bog tega strahu ne šteje v zlo, ker dobro pozna našo slabotno naravo. Rad posluša našo molitev, ko ga v Očenašu po Jezusovem naročilu prosimo, naj nas reši vsega hudega, na duši in na telesu. Rešuje nas tudi v resnici mnogih nesreč in nas podpira v naših slabostih in stiskah. Vendar svojih večnih načrtov in sklepov glede naše življenjske poti, kljub vsem našim prošnjam, ne menja. Pot, ki pelje v večno srečo, je samo pot križa. In ker si je sam božji Odrešenik v svojem zemeljskem življenju izbral to pot, se zato po pravici imenuje: kraljeva pot križa.

Naše življenje na tem svetu je po splošnem zakonu trpljenja že v navadnih, vsakdanjih razmerah trdo in težko. Kako težko in bridko šele postane v časi velikih, izrednih preskušenj. Nešteto naših bratov in sestra trpi danes v svetu preganjanje zaradi resnice. Koliko jih je umrlo in jih še umira prave mučeniške smrti. Brezbožna, rdeča zver pa nenasitno hlepi po novi krvi, novih

žrtvah. Prav sem, kjer živimo, slišimo vedno bliže njeno rjovenje. Ne vemo, kaj nam bo bodočnost prinesla; nič do brega se nam in svetu ne obeta. Potrebno je zato, da smo kristjani pripravljeni na vse, vedno pripravljeni na križ. Naši časi so v resnici mučeniški časi.

Res da morda v svoji slabosti ne moremo razvneti v sebi onega poguma, one ljubezni do križa, ki ju je bil poln sveti Andrej in za njim božji svetniki in mučeniki. Naj bo vendar za vsakdanje življenje, polno težav in skrbi, in za vse mogoče preskušnje bodočnosti, ki nam jih Bog v svoji previdnosti lahko pošlje, trden naš krščanski sklep: Pripravljeni smo na križ! Kot dobri in zvesti služabniki Kristusovi, bomo srčno nosili križ svojega Gospoda, ki je bil iz ljubezni do nas križan. Ko bomo tako svoje sedanje in bodoče križe radovoljno in vdani sprejeli, se nam bo spremenila vsa teža bridkosti v zaupanje in v božjo tolažbo. Ta naša tolažba pa je v tem, kar pravi sveti Pavel, da „če s Kristusom trpimo, bomo tudi z njim poveljani. Vse trpljenje sedanjega časa se ne da primerjati s slavo, ki se bo razodela nad nami“ (Rim 8, 17-18).

Naj se tej tolažbi in temu zaupanju pridruži še misel, ki je naravno v zvezi z novembrom, mesecem vernih duš: Ni boljšega in uspešnejšega sredstva, da se rešimo vic ali vsaj skrajšamo čas onostranskega očiščenja ter pospešimo svoj vstop v nebeško blazenost, kot je bogovdano trpljenje v tem kratkem zemeljskem življenju.

ALOJZIJ KOŠMERLJ

Ostanite trdni in zvesti, pogumni in vedri — in kakor nam je mati nekoč ob slovesu dejala: Na Boga ne pozabite! V tej misli: Z Bogom in Bog vas blagosloví! — škof Rožman ob slovesu iz Buenos Airesa 1949

IZ MOJEGA DNEVNKA

GLOBOKE RESNICE

PETEK

Prijatelj. Nimam nobenega prijatelja. Res je, dobro se razumem z Ivom, skupaj hodiva v šolo, skupaj ocenjujemo stvari in ljudi, skupaj opazujemo življenje na mestni cesti. Oddaljiva se navadno od ostalih, črednost mi je silno zoprna. Tudi on je samostojen, celo mnogo bolj kot jaz. Nikdar mi ni prišlo na misel, da bi ga občudoval, kot tudi on mene gotovo ne. Z eno besedo: razumeva se. A mislim, kaj je treba za prijateljstvo? Vsekakor nekaj več kot to razumetje. Prepričan sem, da nisem tip človeka, ki bi mogel imeti res prijatelja. Ali sem preveč ponosen? Preveč samostojen? Mislim, da ne eno ne drugo. Sem pač tak.

Da je pravo prijateljstvo nekaj zdravega, koristnega, včasih celo nujnega, to drži.

SOBOTA

Včeraj sva po poti v šolo govorila z Ivom o tem, kako vplivati na sošolce.

Položaj v našem razredu je porazen: praktičnih katoličanov razen naju sploh ni. Nekateri imajo nekaj katoliškega laka prevlečenega čez svoje življenje, večina je brez verskih nemirov. Nekaj jih je nasprotnih, dva verjetno organizirana brezbožca.

Kaj storiti proti? Ali bolje: kaj storiti za?

Sem in tja je prišlo na vrsto kako versko vprašanje bodisi od strani profesorjev bodisi od tovarišev. Takrat sva se skušala postaviti proti. A nekaj miselnih težav ne more vplivati učinkovito na spremembo življenja pri sošolcih.

1. Si opazoval naravo brez mirno žalostnem jesenskem popoldnevu? Si videl, kako so odpadali rumeni listi z dreves? Tako padajo vsak dan duše v večnost: neki dan boš ti tak odpadli list.

2. „Drugi“ se ob misli na smrt zdrznejo in zatrepečejo. Nas pa misel na smrt — na življenje — oživlja in opogumlja.

3. Se bo mar svet podrl, če in ko bom jaz umrl?

4. Če res po veri in iz vere živiš, ne boš umrl, le v lepšo, pravo domovino se boš preselil.

5. „To je vaša ura in oblast teme“. — Torej ima grešnik svojo uro, svoj čas? — Da... a Bog svojo večnost!

VZEMI SI 5 MINUT ZA 5 MISLI:

1. To je ključ nebeških vrat in večnega življenja: „Kdor spolnjuje voljo mojega Očeta, tisti pojde v nebeško kraljestvo!“
2. Da ti in jaz živiva, kakor Bog hoče — ne pozabi — od tega mnogo zavisi.
3. Kadar te zadene kak huč udarec in se ti telo lomj pod težo žrtve, tedaj vdano reci: „Fiat — zgodi se!“
4. Spolnjevanje božje volje je ključ do prave zemeljske sreče: „Moja jed je, da spolnujem voljo svojega Očeta.“
5. Čez dan se večkrat vprašaj: „Ali sedaj res delam, kar moram delati, ali vršim, kar Bog od mene tale trenutek zahteva?“

PREMISLI IN STORI

1. Gospod, daj da bom povsod poznal pravo mero... le v Ljubeznini ne!
2. Kako malo je eno življenje Bogu darovamo!
3. Moj Bog, ljubim te, toda... nauči me ljubiti!

Tu bi verjetno le organizirano delo moglo nekaj pomeniti.

Menda je včasih bila na gimnaziji organizacija, ki se je s tem bavila. Pa je zaspala. Škoda. Kako rad bi bil član take organizacije: skupaj bi si povedali skušnje in si dajali korajžo. Sam res ne veš, kje in kako bi začel, da bi delo bilo plodovito.

TOREK

Opazam, da moj sošolec Ivo, o katerem nisem nikdar v dnevnik zapisal niti črke, postaja vedno bolj predmet mojega pisanja. Kot da bi šele sedaj začutil dobroto in potrebo takega tovarništva.

Zmenila sva se dvoje: opozarjala se bova na napake medsebojno in škala bova skupaj poti, kako pomagati sošolcem do našega gledanja na svet.

SREDA

Dober sosed je boljši kakor deset stricev.

V stari slovenski čitanki sem naše ta pregovor. Zanimiv. V mojem primeru — nekoliko prenesem — naravnost odlčen.

In drugi: Drevo se naslanja na drevo, človek na človeka.

PETEK

Gospod Peter me je opozoril na drugo prijateljstvo. Prikazal mi je v nekaj besedah Kristusa kot ideal, ki si ga vsak mlad človek išče, ki ga pa ne sreča, ker ne dobi v roke nič, kar bi mu ga prikazalo res živega, prijemljivega. Ali ni sveti Tomaž, ki na belo nedeljo hoče vtikati prst v Kristusove rane in položiti dlan v njegovo stran, podoba mladine, ki hoče imeti ideal pred seboj konkreten, naravnost otipljiv?

A se ne sreča z njim. Gotovo tudi zato ne, ker si ne vzame časa, da bi se poglobljala v Kristusovo osebo. Kje namreč naj bi se to srečanje s Kristusom zgodilo, če ne le v tišini duše ob premišljevanju njega.

NEDELJA

Pri deseti maši sem obstal zadaj, pod korom. Očitati si moram, da mi ni dala miru med mašo misel na dekle, ki je stala nekaj korakov pred menoj. Res-

4. Jezus, naj bom povsod zadnji... le v Ljubezni prvi!
5. Ni druge prave ljubezni kot Ljubezen.

DRUŽINA

Dobra družina je kosček raja na zemlji, je mesto, kjer človek uživa največ tihega veselja in resnične sreče. Zakaj v dobri družini vlada ljubezen, zaupanje, razumevanje, tam živijo in čutijo drug z drugim, drug za drugega.

na, zbrana, tiha, preprosto lepa. Nekaj čudovitega. Ne poznam je, ne vem, kje stanuje. A kako rad bi se pogovarjal z njo. Ko bi vedela, kako samo s svojim čudovitim naravnim vedenjem v cerkvi vpliva na okolico v smeri proti Bogu.

Pred cerkvijo sem počakal. Mogoče se srečam z njo. Vsaj z očmi.

Prišla je ven enako preprosta, enako lepa, kot je bila v cerkvi. Z drugim dekletom, mogoče je to njena sestra, je odšla. V roki belo oglavnico in debel molitvenik.

Vem, oglašja se ta svet v meni. Saj so tista leta. A kje je še moja eksistenca! Ni še čas, da bi resno mislil na lastno ognjišče.

A vendar mi pojava tega dekleta ne gre iz oči. Spomnil sem se Prešerna in začel brati tisti njegov sonet: „...Trnovo, kraj nesrečnega imena...“

Potem sem poezije spravil in se začel na glas smeјati.

Neumnež!

A se bom kdaj pogovoril z njo, če priložnost nanese.

PONEDELJEK

Berem Vetrinjsko tragedijo. Nekaj groznega. Kaj vse more človek narediti. In to v svojem kratkem, enkratnem življenju.

ZAKRAMENT ŽIVIH

Zakon je zakrament živih. Zakramenti živih nam podele, oziroma pomnože milost le, če jih prejmemo v stanu posvečujoče milosti. Zato gre veren katoličan pred poroko k spovedi in k sv. obhajilu.

POROČNI BLAGOSLOV

Župnik naj oskrbi, da bosta zaročenca prejela slovesni blagoslov; ta se jima more podeliti tudi, ko že dolgo živita v zakonu, a le med sv. mašo po posebnem obrazcu in v ne prepovedanem času (kan. 1101).

Če le moreš, uredi tako, da se bo tvoja poroka izvršila s poročno sv. mašo!

KATOLIŠKI DUHOVNIK

Ni si sam izbral te časti, marveč ga je Bog izvolil in poklical. Jezusovo delo na zemlji nadaljuje. V edinosti s papežem in škofi oznanja čisto božjo resnico. „Kdor vas posluša, mene poslušaj,“ je rekel Gospod. Delež Jezusovega velikega duhovništva sme opravljati najsvetejše opravilo na zemlji: spreminjati kruh v presveto Rešnje Telo in vino v presveto Rešnjo Kri, izkazovati po Jezusu Kristusu v svojem imenu in imenu Cerkve Bogu neskončno čast, neskončno zahvalo, neskončno zadoščenje in spravo, tebi, vsej Cerkvi in vesoljnemu svetu pa po tej daritvi naklanjati neštete milosti.

Ne vem, zakaj Slovenci nismo tega oznanili vsemu svetu. Danes imajo svetovni politiki Tita za nevtralcu, ko je vendar stoodstoten komunizem. Ne vem, ali se ni našel nihče, da bi objavil kje v tujih časopisih, revijah, po radiu, po TV našo tragedijo? Ali ni to naša dolžnost? Ko bi bili tisti, ki danes trpe po rdečih ječah, tukaj, v tujini, kako bi oni pisali in govorili o rdečem raju!

In v šestnajstih letih našega zdomstva se ni našel nihče, ki bi opisal vso našo tragedijo? Saj je to skoro neverjetno, zlasti še, če se zbirajo ljudje s prav to nalogo.

Kot da je borba za svobodo že končana. Šestnajst let ječe doma je prav tako črna zgodba, kot vse med vojsko in tik po njej. Ne vem, če smo v tem smislu zunaj storili svojo dolžnost.

SREDA

Pomladni viharji se vedno z večjo silo oglašajo. Gremo zrelosti nasproti.

Gospod Peter mi je omenil, da je najboljša pot za zmago celotna zdrava, naravna vzgoja. Pa nadnaravna. Zveza z naravo, mnogo vode, šport, volja po naporu, zaposlitev, odpovedi, pa molitev in živi Kruh.

Saj mi je všeč borba. Da bi le ne podlegel. A proč strah. Strah more biti že oblika predaje.

Gospod Peter mi je tudi dal kratko brošuro: Kdo nam bo odgovoril? Kratko, lepo so razložene skrivnosti življenja. Stvari, ki jih imam pravico vedeti, o katerih pa ni lahko govoriti. Hvala Vam, gospod Peter. Ko bi vsak fant dobil v roke ta pojasnila, koliko več zmag bi bilo.

ČETRTEK

Berem o mladinskih sestankih naših fantov in deklet. Vse lepo in prav. A mi ni všeč zadnji stavek: „Nazadnje so se malo zavrteli.“ Saj ne gre za greh, vem. Vsaj vedno ne. A gre za gledanje na življenje. Meni se zdi, da ne bi smeli graditi na plesu naše bodočnosti.

Gotovo bi rekel kdo, da sem ozek. Mogoče, A vem, da bodo ljudje, ki bodo iskali ples, malo pripravljeni za žrtve. Vsaj mladi ljudje. In plesa se človek tako hitro privadi.

Dragi Janez!

Dekle, o kateri sanjaš, naj ve, da si si jo tudi zato izbral, da bi Ti postala neusahljiv studenec neskaljene sreče.

Če ne za to, zakaj jo naj ljubiš?

Mar ne iščemo in težimo vsi za srečo?

Vsi, delavci, trgovci, učeni, bogati in revni, popolnoma vsi si prizadevajo, da bi dosegli čim večjo srečo.

Zanimivo je pri tem to, da velika večina ljudi misli, da se sreča skriva v lepoti, v užitkih, v premoženju ali v slavi.

Kakšna zmeta!

— — —
Bog je v srce vsakega človeka položil željo po sreči in je zato gotovo pripravil tudi vsa sredstva, ki so potrebna za doseg tega cilja.

Toda dejstvo je, da lepota, uživanje, bogastvo ali slava niso vsem dosegljivi.

Kaj hočemo? Ne morejo imeti vsi za ženo ne vem kakšne lepoticke ali se ponašati z drago vzenimi prti in srebrnim priborom ali z visokimi naložbami v banki ali misliti celo na spomenik po smrti!

Iz vsega tega sledi zaključek: Bog ni hotel položiti sreče — po kateri vsi hrepenimo — v nekaj, kar ne bi bilo vsem dosegljivo.

— — —
Izkušnja kaže, da sreča ne obstaja v tem, kar sem zgoraj naštel.

Že v svetem pismu stare zaveze beremo, kako je Job, ki bi ga mi morda nekako prezirljivo pomilovali, poln spuščajev in zapuščen na kupu gnoja klical: „Blagoslovljen bodi, o moj Bog!“

In sv. Pavel je tedaj, ko so ga najsrditeje preganjali, ponavljal: „Prenapolnjen sem z radostjo.“

Morali bomo priznati, da bistveno sreče ni v zgolj zemeljskem tvarnem, ampak v nečem, kar

SKLEPANJE ZAKONA

Za veljavno sklepanje zakona se zahtevajo tri stvari:

1. da ni razdiralnega zadržka;
2. da obstoji privoljenje v zakon in nima bistvenih hib;
3. da je privoljenje v zakon dano v zakoniti obliki.

MEŠAN ZAKON

Spregled od zadržka mešane veroizpovedi se dobi le pod naslednjimi pogoji:

a) bitj morajo upravičeni in važni razlogi;

b) nekatoliški zakonec mora dati poročstvo, da bo za katoliškega zakonca odpravil nevarnost odpada;

c) oba zakonca morata dati poroštvo, da bosta dala vse otroke samo katoliško krstiti in jih bosta katoliško vzgajala;

č) biti mora moralno gotovo, da se bodo poročstva držala.

Poroštva se redno zahtevajo v pisni obliki (kan. 1061).

Zaročenca ne smeta ne pred katoliško cerkveno poroko ne po njej, ne sama, ne po zastopniku, iti k nekatoliškemu verskemu služabniku, ki vrši verski obred, da bi dala ali ponovila privoljenje v zakon (kan. 1063, 1).

Katoličan, ki bi proti tej prepovedi sklenil zakon pred nekatoliškim verskim služabnikom, zapade s tem izobčenju, ki je pridržano škofu. Ista kazen zadene katoličana, ki sklene zakon z

Bog da vsakemu, ki hoče zaznati in sprejeti njegov dar.

Pojdiva korak za korakom! Danes pogledava ovire prave družinske sreče. Skušajva odkriti to, kar v kali zamori in onemogoči toplo in prijetno življenje. Drugič se bova pomenila o tem, kar srečo daje, pospešuje in utrjuje.

Vir največje nesreče so neukročene strasti.

Ali si predstavljaš, koliko nesreč bi morala dnevno beležiti policijska kronika, če bi vsem avtom v mestu odstranili zavore? Saj bi vse mesto postalo pravi Babilon!

Ubogi sveti Peter, koliko novih vratarjev bi moral poklicati na pomoč!

Toda človek z neukročenimi strastmi je še mnogo nevarnejši kot avto brez zavor... Stari pisatelj, Kornelij a Lapide primerja takega človeka živalskemu vrtu, v katerem bi se naenkrat odprla vrata zverem v vseh kletkah: „Tak človek združuje v sebi nevoščljivost psa, grabežljivost volka, napuh in ošabnost leva, krutost tigra, lenobo osla, zvitost kače, pretkanost lisice...“

Lepa podoba, kaj?!

In Ti bi se rad zato poročil in imel otroke, da bi v lastni hiši ustanovil podružnice tega svojeverstnega živalskega vrta?

Moj Bog, kakšen načrt za življenje!

Nikar se ne podajaj na tako smelo pot!

Oba, Ti in Tvoja nevesta, imejta odprte oči skušajta odkriti napake drug drugega. Kajti kasneje v zakonu, se lahko tako razbohotijo, da Vama zagrenijo vse življenje.

Pomisli, kaj bi sledilo, če bi se Ti lahko jezil, vpil nad ženo in razbijal po mizi... in se ji nikdar oprostil za vse to in ne bi niti z mezincem mignil za odpravo teh napak. In če bi tudi žena tako ravнала, če bi se po Tebi „vrgla“? Potem bi imela pravi pekel v hiši!

Menda se ne bosta za to poročila?!

Vemo, da nismo popolni. Ravno zaradi tega se

bosta skušala iz dneva v dan medsebojno izpopolnjevati in dopolnjevati. S potrpežljivim prenašanjem in z iskrenim medsebojnim opozarjanjem nanje si bosta zgradila res toplo družinsko ognjišče.

Z enako pazljivostjo si bosta prizadevala pri odkrivanju napak in strasti, ki se bodo javljale in prebujale v Vajinih otrokih. To-le bo važno: vedno jim skušati prav svetovati, ne jih puščati na ulico, poznati njihove prijatelje, če prinesejo domov kako novo, nespodobno besedo, poizvedeti, kje so jo pobrali. Zavedajte se, da je in ostane za otroka prvo svetišče in prva šola očetovo in materino naročje.

Koliko bi se dalo o tem še napisati!

Toda za danes se prepričajva o resničnosti sledečega:

Morda bosta v hiši pogrešala še to in ono, morda si tudi ne bosta pridobila velikega, bajnega bogastva in zunanje slave; toda uživala bosta pravo notranjo srečo, če bosta oba krepstna, poštena. Neskončno nesrečna pa, ako bi ne krotila svojih strasti, katerih klice nosimo vsi v sebi, nekdo več, drugi manj.

A ker se kreposti ne pridobe čez noč, si jih je treba počasi, s stanovitno vajo osvojiti.

To je najlepša in najboljša priprava za zakon. Torej, na delo!

O da bi z nevesto tekmovala, kdo bo boljši, kdo bo bolj zatrl napake ter si priboril več dobrih lastnosti! Privoščil bi Ti, da bi Te ona nadkrilila, kajti če bo ona kot angel v družini (s tem ni rečeno, da Ti ne smeš biti!), bo z lepim zgledom in že s svojo navzočnostjo napolnjevala vse s tiho srečo.

Morje te srčne, neskalsene sreče Ti želi in Te pozdravlja

Tvoj župnik

dogovorom, bodisi izrečno ali vključno, da se bodo vsi otroci ali nekateri vzgajali izven katoliške Cerkve. Prav tako tudi tistega, ki bi se drznil vedoma dati svojega otroka krstiti nekatoliškemu verskemu služabniku ali bi ga dal vzgajati ali poučevati v nekatoliški veri (kan. 2319).

Zakon z odpadnikom od katoliške vere. Škofje in drugi dušni pastirji morajo odvrčati vernike, da ne bodo sklepati zakonov s takimj osebam, o katerih je vobče znano, da so zavrgli katoliško vero, čeprav niso stopili v nekatoliško ločino, ali so se vpisali v društva, ki jih je Cerkev obsodila. Župniki smejo poročati take le po posvetovanju s škofom (kan. 1065).

Življenjska pot Roncallija, sedanjega sv. očeta je bila takale: škofijski tajnik, vojak, voditelj misijonskih ustanov, nadškof, vizitator v Bolgariji, delegat v Atenah in Ankari, nuncij v Parizu, kardinal, beneški patriarh, papež.

RONCALLI NA POTI DO PETROVEGA PRESTOLA

V vojaški službi med vojsko

Cerkev je 3. septembra 1914 dobila novega papeža Benedikta XV., ki je neomajno zaupal v božjo Previdnost. Dne 24. maja je tudi Italija napovedala vojsko. Don Angelo Roncalli je ostal skoraj sam v bergamskem škofijskem semenišču. Večinoma vsi njegovi prijatelji in sodelavci na verskem, socialnem in političnem polju so šli v vojsko. Poleti 1915 so poklicali tudi škofijskega tajnika Roncallija v vojaško službo. Tedaj je bil star 34 let.

Tri leta in pol je tolažil večkrat telesno in dušno strte ranjene vojake. Ko jim je zdravil telesne rane, je delil tudi notranji mir, tolažbo in uteho njihovim dušam. Spovedi ranjenih vojakov v bolnišnicah so mu odprle globlji vpogled v življenje ko 100 knjig. Služba vojaškega kaplana med vojsko (od 1915 do 1918) je bila zanj velikega pomena. V njej je spoznaval lepe značaje mladih ljudi, plemenitost častnikov in vse dobre lastnosti preprostih duš.

Četudi je imel v vojaški službi mnogo dela, je prirejal tečaje iz apologetike za bogoslovce, dokler tudi ti niso odšli v vojaško službo. Leta 1916 je napisal življenjepis škofa mons. Rađini-Tedeschija. En izvod, zelo bogato opremljen, je poslal papežu Benediktu XV., osebnemu prijatelju rajnega škofa.

Vojska je divjala naprej. Don Roncalli je dobival vedno več poročil o smrti prijateljev na bojnem polju ali v bolnišnicah. Žaloval je po njih in goreče molil zanje in za mir. Ko je preteklo več mesecev, ga je novi škof spet poklical v Bergamo, kjer je z velikim uspehom dve leti vodil dijaški zavod. Leta 1920 pa so ga poklicali v Rim, da bi vodil ustanove za misijonsko delovanje in pomoč.

Voditelj papeške misijonske ustanove

V začetku leta 1921 je prišel don Angelo Roncalli v Rim. Tedaj so v Italiji že delovali različni sveti, odbori in krožki za širjenje vere brez vsake medsebojne povezanosti. Don Roncalli je vse modro povezal med seboj in jih združil v eno narodno misijonsko organizacijo. To so storile kmalu potem tudi druge katoliške dežele. Za to važno misijonsko delo mu je Sveta stolica izrekla priznanje s tem, da ga je imenovala za monsenjorja.

Od leta 1921 do 1925 je mons. Roncalli načeloval Osrednjemu svetu za širjenje vere. To mesto mu je odpiralo pot do višjih služb v Cerkvi. Februarja 1922 je umrl papež Benedikt XV. Za papeža je bil izvoljen njegov osebni prijatelj, kardinal Ahil Ratti, ki je iz-

bral ime Pij XI. Oba velika, odlična prijatelja sta popolnoma soglašala v ureditvi misijonskih zadev. Mons. Roncalli je dosegel, da je papež Pij XI. Družbo za širjenje vere proglasil za papeško ustanovo. Da bi čim več vernikov pridobil za sodelovanje pri širjenju vere, je začel v 150.000 izvodih izdajati misijonski list „Širjenje vere po svetu“, v katerega je tudi sam pisal zanimive in globoke misijonske članke.

Leta 1924 ga je papež imenoval za člana Glavnega vrhovnega sveta papeške ustanove za širjenje vere. Poverili so mu nadzorstvo nad vsemi narodnimi organizacijami Družbe za širjenje vere. Takoj je šel na delo. Obiskal je Francijo, Belgijo, Holandijo in Nemčijo. Tedaj je postal mons. Roncalli svetovno znana osebnost.

Leto 1925 je papež Pij XI. proglasil za sveto leto, ki naj vse ljudi združi v bratski ljubezni in naj jim zagotovi blagoslov in zveličanje. Tedanji sveti oče ni hotel nobenega zunanjega spomenika, želel pa je imeti misijonsko razstavo. Svojo željo je razodel mons. Roncalliju in mu tudi poveril nalogo, naj jo organizira. Papežev zaupnik je šel takoj na delo. S svojimi sodelavci je priredil v Vatikanu veličastno, bogato misijonsko razstavo. Ves svet jo je občudoval. Prelat iz Bèrgama je tedaj prekosil samega sebe. Z misijonsko razstavo je tudi njegovo ime zaslovelo po vsem svetu.

Apostolski vizitator v Bolgariji

Leta 1923 je umrl v Bolgariji apostolski administrator, preden je bil posvečen v škofa. Papež Pij XI. je iskal naslednika. Izbral je mons. Roncallija. Dne 3. marca 1925 ga je imenoval za apostolskega vizitatorja in naslovnega nadškofa. V cerkvi svetega Karla je prejel 19. marca škofovsko posvečenje.

Bolgarija je tedaj preživljala težke čase. Katoliška vera je bila tam v hudi krizi. Bolgarski narod so vznemirjale prevratne ideje, gospodarske stiske in vojaške vstaje. Macedonci, ki so jih hujskali ruski bolševiki, so stalno napadali bolgarsko državo.

Novi vizitator in nadškof Roncalli je takoj odpotoval v Sofijo in začel svoje težko, kočljivo delo. Predlagal je duhovnika Cirila Kurtefa, starega komaj 34 let, za apostolskega administratorja. Rim ga je potrdil šele sredi leta 1926. Tega in še dva druga zastopnika katoliške Cerkve je komunistična oblast ob koncu druge svetovne vojske zaprla.

Poleti leta 1925 je mons. Roncalli organiziral prvo, oktobra pa drugo bol-

Apostolski vizitator in nadškof

garsko romanje v Rim. Tedaj je apostolski vizitator poročal Sveti stolici, da je v Bolgariji nad 45.000 katoličanov. V štirih letih se je to število dvignilo na 47.000. K temu so pripomogli katoliški vzgojni zavodi, ki jih je bilo vedno več in so imeli vedno večji vpliv ter dobro organizirana Katoliška akcija.

Mons. Roncalli je imel velike diplomatske zmožnosti. Zato je dosegel velike uspehe. Katoliške proslave nicejskega vesoljnega cerkvenega zbora so se udeležili zastopniki bolgarske državne oblasti v Sofiji, zastopnika francoske in poljske države in tajnik čehoslovaškega poslaništva. Kmalu potem je ustanovil zavod za vzgojo bodočih duhovnikov, njegovo vodstvo pa izročil jezuitom. Zato ga je Sveta stolica postavila za apostolskega delegata. Apostolski delegati nimajo prednosti pred diplomati, ampak le pred škofi tistega naroda. Zato mons. Roncalli ni imel uradno dostopa v kraljevo palačo; tudi ni predložil poverilnih listin bolgarskemu vladarju. Urejal pa je na prošnjo kralja samega njegov mešani zakon. Kralj je bil namreč pravoslavne, njegova nevesta, princezinja Ivana Savojska, pa katoliške vere. Četudi je kralj pred poroko podpisal izjavo, da bodo vsi otroci krščeni in vzgojeni katoliško, svoje obljube ni držal. Slovesni poroki pred zastopnikom katoliške Cerkve v Asisiju je sledila pravoslavna poroka v sofijski stolnici. Tudi princezinja Marija Luisa je bila krščena po pravoslavnem obredu. Ker kraljica v to ni privolila, je apostolski delegat Roncalli posredoval, da je nj zadelo izobčenje.

Mons. Roncalli je ostal v Bolgariji do leta 1935. S svojo diplomatsko spretnostjo in doslednostjo, s katero je reševal včasih zelo zapletene zadeve, je pridobival vedno večji ugled pri Sveti stolici. Imenovala ga je za apostolskega delegata Grčije in Turčije.

Apostolski delegat v Atenah in Ankari

Grčija in Turčija sta malo pred nastopom novega apostolskega delegata končali vojsko. Grčija je podlegla. Nad milijon Grkov, med katerimi je bilo veliko katoličanov, je moralo potem zapustiti Turčijo, pol milijona Turkov pa Grčijo. Grški katoličani v Turčiji so bili navajeni živeti samó pod oblastjo svojega katoliškega škofa, kar jim je dovoljevala turška zakonodaja. To samostojnost so hoteli ohraniti tudi v Grčiji. Že leta 1923, ko so sezidali novo cerkev za Grke katoliškega bizantinskega obreda, so imeli pravoslavni Grki to za napad na njihovo starodavno pravoslavno vero in na njihovo edinstvo. Zdaj se je to mnenje še poglobilo. Zato grška vlada ni mogla uresničiti želje, da bi imela svoje zastopstvo pri Vatikanu. Mons. Roncalli je imel izredno težko stališče, vendar je odločno branil pravice grških katoličanov bizantinskega obreda, ki jih je bilo okoli 2000, četudi to ni bilo pravoslavnim Grkom všeč.

Ljubezen, ki jo je msgr. Roncalli skazoval katoliškim Grkom, pa je zelo ovirala njegovo delovanje v Turčiji, ki jo je vladal tedaj Atatürk. Odločno je izvajal program mladih Turkov. Odpravil je fez, ženska zagrinjala, arabsko abecedo, praznovanje petkov in mnogozenstvo. Zelo je tudi znižal analfabetizem. V Turčiji je tedaj živelo več katoličanov latinskega obreda, med katerimi so imeli večino Italijani in Francozi, in nekaj katoliških Sircev, Kaldejcev in Armencev. Za vse se je zanimal in zanje očetovsko skrbel msgr. Roncalli.

Ko je prebival v Carigradu, je nekoč prišel v latinsko cerkev, ki je bila blizu njegovega stanovanja. Po pobožnosti so verniki molili neko molitev v francoščini. Apostolski legat jih je vprašal, če so Francozi. Odgovorili so mu, da so Tur-

ki. Takoj je msgr. Roncalli dobil turškega pisatelja, ki je to molitev prevedel v turški jezik. Prihodnjo nedeljo so katoliški Turki že molili to molitev v domačem jeziku. S tem je dosegel velik diplomatski uspeh in si zelo olajšal svoje delovanje.

Marca 1939 je umrl papež Pij XI. Vodstvo svete Cerkve je dne 12. marca 1939 prevzel papež Pij XII. Druga svetovna vojna je pahnila mnogo narodov v nepopisno bedo. Grčija je izgubila samostojnost. Zasedle so jo italijanske in nemške čete. Apostolskemu delegatu so se tedaj smilili vsi Grki, ki so morali zapustiti domove in živeti v revščini. Prosil je blagega, velikodušnega papeža Pija XII. za pomoč. Ta je res poslal v Grčijo živila.

Pred božičem 1944 je msgr. Roncalli ob Bosporu gledal krasno vzhodno nebo in mislil na Bergamo, kjer bi rad preživel božične praznike. Dobil je brzojavko: „Pridi; takoj! Imenovan si za nuncija v Parizu. Tardini.“ Geslo msgr. Roncallija je bilo: „Pokorščina in mir.“ Zapustil je slovanski, grški in turški svet na vzhodu in šel na Zahod.

Nuncij v Parizu

Msgr. Roncalli je bil 23. decembra 1944 imenovan za nuncija v Parizu. Dne 30. decembra je bil že na novem mestu. Pripeljal se je tja z letalom. Zjutraj 1. januarja 1945 ob devetih je že predložil svoje poverilne listine generalu De Gaulleu. Takoj potem so zastopniku tujih držav voščili predsedniku francoske države srečno novo leto. Govoriti bi moral zastopnik sovjetske Rusije, ki je že imel pripravljen govor. Ker je pa novi nuncij tako hitro prišel, je ta govoril v imenu vseh, ker je imel prvo mesto med diplomati.

Francija, ki je v drugi svetovni vojski izredno veliko trpela, se je v za-

Nuncij v Parizu

četku leta 1945 začela dvigati iz razvalin in se obnavljati. Tedanje predsednik general De Gaulle je že takoj pri prvem obisku od novega nuncija zahteval, da odstavi 33 francoskih škofov, ker so „sodelovali“ z okupatorjem in prejšnjo vlado. Novi nuncij je dosegel, da so bili odstavljene samo trije.

Novi nuncij Roncalli je tudi odločno podpiral škofo in katoličane, ki so tedaj zahtevali, da mora država tudi zasebne verske šole podpirati tako, kakor podpira državne. Te šole obiskuje več ko 20 odstotkov vseh otrok. Škofje so v dveh pastirskih pismih zahtevali svobodo vzgoje in pouka. Socialisti, komunisti in vse levičarske skupine so bili proti vsaki podpori zasebnim šolam. Nuncij je v tem boju odločno branil stališče Cerkve, škofov, nadškofov in kardinalov, ki so v tem boju tudi zmagali.

Zelo kočljiva je bila tudi zadeva „duhovnikov delavcev“. Nekateri so jih zagovarjali, drugi odklanjali. Nuncij Roncalli je zagovarjal nov način apostolata. Priporočal je le veliko previdnost in resnost.

Msgr. Roncalli je bil osem let v Parizu, pa je samo enkrat prišel v ministristvo za zunanje zadeve. Ko so ga

vprašali, zakaj ne pride večkrat, kakor so to delali drugi nunciji, je odgovoril, da to ni potrebno, ker živi med prijatelji. Prejšnji nunciji pa so morali z večkratnimi obiski nasprotnike opozarjati na pravice Cerkve. Nuncij Roncalli je znal živeti sam zase, pa tudi iti v družbo, kadar je bilo potrebno. Robert Schuman je izjavil, da je nuncij edini človek v Parizu, pri katerem je mogoče najti in uživati mir. Nekoč so ga vprašali, če mu ni mučno gledati nedostojno oblečene ženske na raznih pojedinah. Odgovoril je, da jih ne gleda, pa tudi drugi gospodje se bolj zanimajo zanj ko zanje.

Da bi spoznal dejansko stanje francoskega ljudstva, je večkrat šel na sprehod po ulicah in trgih, alj pa k obali reke Sene. Kadar je šel na deželo, se je zanimal za življenje kmečkega ljudstva. Smilili so se mu zlasti kmečki delavci, ki so živeli v zelo slabih razmerah. Prav zato je odobral nastop francoskih škofov, ki so branili francoske družine, ki že več sobot niso prejele redne plače in so zato stavkale. Nuncij Roncalli je obsojal razmere, ki niso dovoljevale delavcem življenja, ki je primerno človeku; obsojal tudi tiste, ki so bolj cenili proizvode ko osebe, ki so jih proizvajale; obsojal je materializem, ki je teptal pravice delavcev, da bi dosegel večji dobiček.

Beneški patriarh

V začetku leta 1953 je msgr. Roncalli doživel novo presenečenje. Dne 12. januarja je bil imenovan za kardinala, tri dni nato pa za beneškega patriarha. Kardinalski klobu mu je položil na glavo tedanji predsednik francoske republike, socialist Vincencij Auriol, in mu tudi izročil veliki križ častne legije najvišje odlikovanje francoske države.

Novi beneški patriarh in metropolit

je s težkim srcem prevzel odgovorno službo. Pod njegovo oblastjo je bilo 14 škofij in 4 milijone vernikov. Ob sprejemu, ki so se ga udeležili njegovi bratje, sorodniki in znanci ter mnogo službo. Pod njegovo oblastjo je bilo 14 sin preproste družine, da hoče spoštovati in ljubiti vse in vsem delati dobro. Božja Previdnost ga je vodila po Zahodu in Vzhodu. Spoznal je ljudi različnih ver in nazorov, spoznal tudi najbolj pereče in koščljive zadeve socialnega vprašanja. Do vseh hoče biti dober, ljubezniv in vsem zvest pastir. Ze s prvim nagovorom je novi patriarh osvojil srca Benečanov.

Dobri pastir mora poznati svoje ovce. Zato je kardinal Roncalli mnogo potoval po krajih, ki so spadali pod njegovo pristojnost. Tudi majhne, oddaljene vasi je hotel spoznati. Njegova palača je bila vsam vernikom vedno odprta. Vse posebne predpise za sprejem je odpravil, da bi mogel vsak priti neovirano k njemu. Ko je predsednik francoske države Auriol potoval po Benečiji, ga je patriarh Roncalli povabil na obisk. Sprejel ga je tako preprosto in pristržno, da se je gost počutil, kakor bi bil doma.

Kardinal Roncalli se je že v mladih letih zanimal za socialno vprašanje in za papeške socialne okrožnice. Zato je imel tudi zelo razvit socialni čut. Smilili so se mu dninarji in poljski delavci, ki so živeli v zelo slabih razmerah. Hotel je izpeljati navodila papeških socialnih okrožnic. V srcu beneškega patriarha je vedno gorela resnična ljubezen do vseh, zlasti do delavcev, ki so se borili za svoj skromen zaslužek. Zato tudi ni mogel obsojati stavk tistih delavcev, ki niti toliko niso zaslužili na dan, da bi kupili eno kilo kruha.

Beneški patriarh je tudi zelo spoštoval svoje duhovnike. Izjavil je, da jim težko govori. V svojih govorih jim

je posebno priporočal, naj neutrudljivo delajo in se žrtvujejo za svoje brate. Vodiča naj jih pravičnost in ljubezen. Z velikim veseljem in spoštovanjem je sprejel pod svojo streho kar dva kardinala: Wysziński, primasa Poljske, in pariškega kardinala Feltina, ko sta preko Benetke potovala v Rim.

Kardinal Roncalli se je vedno držal reda, ki mu je natančno določal čas za molitev in delo. Zanimal se je tudi za umetnost, zlasti za glasbo in slikarstvo. Posebno je gorelo njegovo srce za misijone. Hotel je, da bi se uresničila prošnja svete Cerkve k Bogu: „Pokličí vse, ki so v zmoti, v edinost Cerkve in privedi vse nevernike k luči evangelija, prosimo te, sliši nas!“ Zato je duhovnikom in vernikom priporočal, naj molijo za misijone in velikodušno podpirajo misijonsko delo.

Med svojim bivanjem v Benetkah je kardinal Roncalli tudi mnogo potoval. Obiskal je leta 1954 desetič Lurd, kjer je posvetil kot papežev legat podzemeljsko cerkev, posvečeno svetemu Piju X. Potoval je tudi v Španijo in tam obiskal vse važne kraje in božje poti.

V Manresi je obiskal tudi samostan očetov jezuitov. Ob slovesu mu eden izmed njih izroči majhno kuverto in mu reče: „Eminenca, vzemite nekaj manreškega prahu v spomin!“ Patriarh pa živahno odgovori: „Hvala! Vendar le nikar se preveč ne trudite s prahom, ker smo ga dovolj prinesli s seboj na avtomobilu.“ Drugi pater mu na poti pripoveduje, da ima že pet filozofskih dokazov za rešitev socialnega vprašanja. Prav tedaj so drveli mimo velike množice avtomobilov. Patriarh Roncalli ga zavrne: „Pustite svoje filozofske dokaze za boljše čase! Ali ne vidite, da nas kak avtomobil vsak čas lahko zdrobi?“

Leta 1958 je na evharističnem kon-

gresu v Turinu govoril o miru, socialni vzgoji, o zatajevanju sebičnosti, o nasilju in o trpljenju posameznikov in narodov.

Na papeškem prestolu

Jeseni 1958 je veliki papež Pij XII. začel resno bolehati. Tudi v Benetke je v nedeljo, 5. oktobra, prišla vznemirljiva vest, da je življenje Kristusovega namestnika na zemlji v nevarnosti. Patriarh Roncalli je na zborovanju dveh dekanij vsem vernikom zelo priporočal, naj molijo za zdravje svetega očeta.

Toda papež Pij XII. je 9. oktobra umrl. Njegova smrt je pretresla in z žalostjo napolnila ves svet. Patriarh Roncalli, ki je rajnega svetega očeta izredno spoštoval in ljubil, je imel v soboto, 11. oktobra popoldne, slovesno črno peto sveto mašo za dušo rajnega papeža v stolnici svetega Marka v Benetkah. Tedaj je tudi o njem govoril. Za glavno misel svojega govora je vzel svetopisemske besede o Jezusu: „Vse je prav storil: gluhim je dal, da slišijo in nemim, da govoré.“

Kardinali z vseh delov sveta so se začeli takoj, ko so zvedeli za papežovo smrt, resni in zamišljeni pripravljati

Roncalli — Janez XXIII.

na odhod v Rim, da se udeleže pogreba in izvolijo novega papeža. Tudi kardinal in beneški patriarh Roncalli je hitro zbral vse, kar je potreboval za bivanje v Rimu, za volitev novega papeža, svojo oporoko in osebne listine. Vse je položil v pripravljene kovčege. Bil je žalosten, toda popolnoma miren. Preden se je odpeljal, je obiskal Najsvetejše, počastil Mater božjo, pozdravil duhovščino, odšel na postajo, se tam ljubeznivo poslovil od vseh, ki so ga prišli tja pozdravit in se odpeljal v Rim. Ali se bo še vrnil v Benetke? To je bilo vprašanje, na katero ni mogel nihče jasno odgovoriti.

Že pred prihodom kardinala Roncallija so truplo papeža Pija XII. pripekljali v Rim. V soboto, 11. oktobra, je bila v vatikanski baziliki slovesna zadušnica. V ponedeljek, 13. oktobra, so papeža Pija XII. ob navzočnosti sorodnikov in izbranih zastopnikov oblasti, višjih častnikov in cerkvenih dostojanstvenikov, med katerimi je bil tudi kardinal Roncalli, pokopali poleg groba svetega Petra, kakor je sam želel.

Izvoljen in kronan za papeža

Osem dni po smrti papeža Pija XII. je 600 delavcev začelo pripravljati prostore za kardinale, ki bodo volili papeža. Vsi kardinali so se 25. oktobra 1958 ob devetih udeležili svete maše v čast Svetemu Duhu. Popoldne ob štirih pa je 51 kardinalov stopilo v zaprte prostore, kjer jih je njihov dekan nagovoril in jim dal zadnja navodila za volitev papeža. Potem je še zaprisegel tiste cerkvene dostojanstvenike, ki so imeli važne dolžnosti pri volitvi, kakor tajnika, načelnika svetih obredov. Nato je ukazal dekan kardinalskega zbora trikrat pozvoniti. Tedaj so se morali odstraniti vsi, ki nimajo pri volitvah papeža ničesar opraviti. Vsji kardinali so potem odšli v svoje celice. Ko so bili

vsi v njih, so vrata za njimi od zunaj zaklenili. Volitev novega papeža se je začela...

Dne 28. oktobra popoldne ob tričetrt na pet je vatikanski radio napovedal, da je novi papež izvoljen. Bil je to kardinal Angel Jožef Roncalli. Kardinalom, ki so se po volitvi zbrali v sikstinski kapeli, je v prvem nagovoru omenil, da z veliko ponižnostjo in zaupanjem v božjo pomoč sprejema izvolitev; v drugem pa, da si je izbral ime Janez XXIII. Potem je šel v zakristijo in tam že v belem talarju čakal, da bo začel vršiti papeško službo. V papeški obleki je nato šel v sikstinsko kapelo in sedel na svoj prestol. Vsi kardinali so se mu približali in ga počastili. Potem so zapeli zahvalno pesem. Kardinal Canali je pa šel na srednji balkon vati-kanske bazilike in množici na trgu svetega Petra sporočil veselo novico z besedami: „Naznanjam vam veliko veselje: Imamo papeža!“ Potem je povedal, da je novi papež kardinal Angel Jožef Roncalli, ki si je izbral ime Janez XXIII. Tedaj so veselo zapeli znova svetega Petra v Rimu, množica pa je z nepopisnim navdušenjem pozdravljala novega papeža. Navdušenje je doseglo svoj višek tedaj, ko je na srednji balkon bazilike prišel novoizvoljeni papež in odzdravljal množico. Slednjič, ko se je navdušenje poglobilo, pa je vsem vernikom, mestu in vsemu svetu prvikrat podelil svoj blagoslov.

Dne 29. oktobra dopoldne je papež v sikstinski kapeli spregel od kardinalov izraze pokorščine, nato pa v latinskem jeziku spregovoril vsemu svetu. Ko sprejema papeško nalogo, ki je skoraj strla njegovo duhovno moč, prosi Boga, da bi ga razsvetljeval in krepil. Objema s pristrčno ljubeznijo vse kardinale, posebno tiste, ki so daleč proč od njega in trpe. Objema z očetovsko ljubeznijo vse škofe, duhovnike, posebno misijo-

narje, vse redovnike in redovnice, pa tudi vse tiste, ki delajo apostolsko v Katoliški akciji ali tudi izven nje. Z očetovskim srcem objema tudi vse vernike, ki so v bedi ali bolni.

Posebno so mu dragi verniki v beneški pokrajini, škofje, duhovniki, redovniki in verniki v krajih, kjer ni verske svobode, ki so izgnani ali zaprti. S pristrčno očetovsko ljubeznijo objema zahodno in vzhodno Cerkev, tudi tiste, ki so ločeni od prave Kristusove Cerkve. Srčno želi, da bi se vrnili v hišo skupnega Očeta, da bi bila tako ena čreda in en pastir. Če se bodo vrnili, bodo prišli v svojo, ne v tujo hišo.

Vladarje držav roti, naj poravnajo spore in prepire. Tvarnih dobrin in umskih zmožnosti naj ne porabljaajo za orožje, ki prinaša človeštvu smrt in splošno uničenje, ampak naj z njimi lajšajo bedo vsem tistim, ki jo trpé. Svet potrebuje danes reda, miru in sloge. Pravi mir pa more pospeševati samo vera v tistega Stvarnika, ki je Bog miru. Le tam, kjer je red in mir, morejo cveteti resnični napredek, umetnost in kultura.

Sedem dni po izvolitvi je bil sveti oče Janez XXIII. slovesno kronan. Zgodilo se je to 4. novembra 1958. Papeža so v mogočem sprevodu prinesli v cerkev svetega petra. Več ko 50.000 vernikov mu je v baziliki navdušeno vzklikalo in ga pozdravljalo. Bazilika je bila okrašena z belimi nageljni in krasno razsvetljena. Papež prijazno odzdravlja in blagoslavlja množico. Ko je sedel na svoj prestol v kapeli svetega Gregorija, je sprejel izraze pokorščine kardinalov, nadškofov in škofov, opatov in spovednikov v vatikanski baziliki. Nato je papež podelil svoj blagoslov.

Ob krasnem petju zbora papeške kaple nadenejo papežu obuvale iz svile in zlata, rokavice, posebno bogoslužno obleko, štolo, križ in dragoceno mitro.

Učitelj svetih obredov vzame s posebno palico nekaj kosmičev prediva, drugi cerkveni dostojanstvenik pa trikrat poklekne in zapoje: „Sveti oče, tako mine slava tega sveta!“ Kardinali mu izrazijo pokorščino tako, da mu poljubijo nogo in roko, papež pa jih objame.

Nato je začel papež sveto mašo. Po evangeliju je papež govoril. Pozdravil je vsa duhovščino, vse, ki so bili pri slovesnosti, vse svoje sinove z vseh delov sveta in vseh stanov. Novi papež hoče biti dober do vseh ljudi. Posnemal bo Jezusa, dobrega Pastirja. Glavna naloga papeža je, da je dober pastir Kristusove črede. Delal bo za zedinjenje vseh ločenih kristjanov s Kristusovo Cerkvijo, skrbel za misijone, Jezusa pa zlasti posnemal v krotkosti in ponižnosti. Vse vernike prosi, naj molijo zanj in ga priporočajo svetemu Karlu Boromeju, ki ga bo novj papež posebno goreče častil in posnemal.

Po končani maši je množica na trgu svetega Petra nestrpno pričakovala papeža. Nekaj minut pred eno res pride za kardinali na balkon cerkve svetega Petra. Ljudje mu navdušeno ploskajo in vzklikajo. Sikstinski zbor poje šestglasno čudovito lep spev. Dekan kardinalskega zbora zapoje posebno molitev, da bi Bog dal papežu Jezusu milost, da bi uspešno vladal Cerkev.

Nato je sveti oče odložil mitro. kardinal Canali pa je med popolno tišino dvignil tiaro s tremi kronami in govoril: „Sprejmi tiaro, s tremi kronami okrašeno, in zavedaj se, da si oče knezov in kraljev, da si vladar sveta in vse zemlje, namestnik našega Odrešenika Jezusa Kristusa, kateremu čast in slava na vekov veke. Amen.“ Po teh besedah je kardinal Canali položil tiaro, znamenje najvišje oblasti, na glavo papežu Janezu XXIII. Ura je bila točno ena. Navdušenje množice je bilo nepopisno. S ploskanjem in vzkliki ga je

pozdravljalo nad 400.000 ljudi. Ko so vzklikj prenehali, je papež dal svoj blagoslov.

Pastir in krmar

Po kronanju je sv. oče Janez XXIII. takoj začel svoje redno delo. Predvsem hoče poskrbeti in duhovno preroditi svojo škofijo. Svojim župnikom je izjavil, da noče nositi samo naslova „rimski škof“, ampak hoče to tudi biti. Dne 23. novembra 1958, 19 dni po kronanju, je z veliko slovesnostjo sprejel v last svojo stolno cerkev, lateransko baziliko, v kateri je govoril in vernikom dal blagoslov. Štiri dni potem, 27. novembra, je obiskal rimsko semenišče, katerega gojenec je bil od januarja 1901 do aprila 1905. Obiskal je tudi več zavodov in župnij in tako iznenadil župnike tedaj, ko ga niso pričakovali. Hotel je spoznati življenje duhovnikov in vernikov. V treh prvih mesecih svojega papeževanja je Janez XXIII. večkrat šel iz Vatikana ko Pij XII. v dvajsetih letih svojega vladanja.

Dne 26. decembra 1958 je papež obiskal jetnike. Po blagoslovu z Najsvejšim jim je tudi govoril, jih tolažil in z njimi molil. Obiskal je tudi sirotišnico svete Marte, ki jo je ustanovil papež Benedkt XV. V svojem nagovoru je omenil, da mora svet sprejemati otroke zato, da bi napolnili nebeško domovino, ne pokopališča.

Osemletni deček, ki je imel že od rojstva hudo bolezen na mehurju, je pisal sedanjemu papežu, naj prosi Dete Jezusa, da bi ga ozdravilo. Papež je naročil škofu njegovega rojstnega kraja, naj se prepriča, če je to res. Ko mu je škof potrdil resnico, ga je priporočil papež zdravniku specialistu za bolezni na mehurju. Ta je res dečka pozdravil.

Na praznik Kristusovega rojstva 1958 je sveti oče v spremstvu držav-

nega predsednika obiskal bolnišnico Deteta Jezusa za otroke in bolnišnico Svetega Duha za odrasle. Z bolniki se je prijazno pogovarjal in jih tolažil.

Delavci so popravljali nekega dne v tretjem nadstropju svod njegove palače. Sveti oče se približa prvemu delavcu. Ta ves iz sebe pade na kolena in vzklikne: „Sveti oče!“ Drugi delavci so ga vprašali, s kom govori. Ta je odgovoril: „S papežem!“ Mislili so, da se norčuje. Ko pa so prišli, je stopil med nje papež in jim rekel, da je prišel pogledat, kaj delajo.

V benediktinskem samostanu poleg patriarhalne bazilike v Ostiji je papež 25. januarja 1959 napovedal, da bo sklical rimsko sinodo, vesoljni cerkveni zbor in proglasil Zakonik vzhodnega cerkvenega prava. Rimska sinoda se je že izvršila. Rimska škofija se že duhovno preraja in vstaja iz verske mlačnosti in brezbriznosti pod modrim vodstvom svojega škofa, sedanjega papeža. Priprave na vesoljni cerkveni zbor budé veliko upanje, da se bo mogel morda že prihodnje leto vršiti. Tudi želja po zedinjenju med ločenimi kristjani raste. Cerkev pod vodstvom skrbnega in modrega krmarja in pastirja živi, dela, osvaja in mirno plove mimo nevarnih čerí.

Tudi nas Slovence sedANJI sveti oče dobro pozna. Ko je bil apostolski delegat v Bolgariji, je dve leti zaporedoma (1926 in 1927) obiskal Ljubljano in se nekaj dni ustavil v njej. Zanimal se je za naše Apostolstvo svetega Cirila in Metoda in nas spodbujal k delu za zedinjenje. Večkrat je že pozdravil Slovence v našem jeziku. Zato ob njegovi osemdesetletnici iz vsega srca prosimo: „Ohrani, Gospod, našega papeža Janeza XXIII., poživljaj in osrečuj ga na zemlji in ne daj ga v roké njegovih sovražnikov!“

GREGOR MALI

Latinska Amerika je pozorišče sprememb nepreračunljive važnosti. Jutrišnji svet se gradi z nami ali brez nas. Če se gradi brez nas, se gradi proti nam. Nadaljevanje in konec.

JUŽNA AMERIKA JE V NEVARNOSTI

Zanemarjena vzgoja

Računajo, da znaša število nepismenih v Lat. Ameriki več kot 70 milijonov (v starosti nad 15 let). Nepismenost je različna v raznih deželah: 51.6% v Mehiki, 51.4% v Brazilu (ki ima v celoti več kot 50 milijonov prebivalcev), 44.2% v Kolumbiji, 70% v Guatemali, 89.4% v Haiti, 68.9% v Boliviji, 21.2% Kostariki, 28.2% v Čilu, 13.3% v Argentini.

Gotovo je, da se je v tem stoletju prosveta zelo razširila, ali vsaj pismenost na vsem kontinentu, toda demografska eksplozija grozi, da povzroči na tem polju tako težak problem, kot je stanovanjski. Naloga neposredne bodočnosti je rešiti vprašanje zaostalosti in poskrbeti za potrebe nastopajočih generacij, ki bodo velikanske.

V zadnjih letih se je znašla Lat. Amerika pod zelo številno množico (brezdelno množico) — 45% pod petnajstimi leti v nekaterih deželah in do 27% pri mladini šolskih let — dočim je bilo število zaposlenih razmeroma majhno. To pomeni, da bi bilo treba graditi šole, vzgojiti učiteljstvo in podpreti šolanje velikih množic otrok z majhnimi dohodki in v neugodnih razmerah, ki jih povzroča raztresenost prebivalstva in gospodarsko socialne težave, ki ovirajo otroke, da bi redno obiskovali šolo. Posledica je, da je več kot tretjina prebivalstva nujno nepis-

mena in je nevarno, da se bo to razmerje v bližnji bodočnosti še povečalo, če ne pride do resnih prizadevanj zboljšanja položaja.

Natančen študij položaja v vsaki deželi kaže, da je le majhen del šolarjev, ki iz nižje šole prestopi v srednjo ali tehnično: 2% celotnega prebivalstva v Argentini, 2,8% v Čilu, 0,4% na Haiti, 0,9% v Kolumbiji. Študij pokaže tudi razmeroma zelo šibko število vseučiliškega dijaštva. V Argentini, ki je v tem oziru še na najboljšem, ima vseučiliško izobrazbo 756 oseb na 100.000, to je zelo dober del, mnogo višji od povprečnega lat. ameriškega. To razmerje je približno tako kot v Evropi, le da ima naš kontinent veliko večjo

potrebo tehnikov, zdravnikov, inženirjev itd. (Gospodarski razvoj lepega števila dežel ne dopušta, to je res, zaposlitve večjega števila profesionalcev, čeprav bi bili potrebni.) Zasebno šolstvo, ki je večinoma v rokah verskih družb, župnijskih šol in zavodov, vrši v vsej Lat. Ameriki izredno važno vlogo, zlasti v srednjem šolstvu. Leta 1950, kot je priznal komunistični profesor Cesar Godoy Urrutia, so bile dežele (kot Argentina, Brazil, Kolumbija, Čile, Salvador, Panama, Perú), v katerih so bili zasebni srednješolski zavodi številnejši kot državni, učencev pa so imeli dva in polkrat več. Toda isti autor po pravici ugotavlja, da nedostaje na našem kontinentu — ali vsaj je manjkalo pred desetimi leti — 195.000 razredov in 462.000 učiteljev za pouk 16.500.000 otrok, ki nimajo dostopa v šolo. Številke so danes mnogo večje in to je dovolj, da se označijo možnosti in odgovornosti, ki leže na Cerkvi in na katoličanih, posebno v sedanjih okoliščinah. Težava je v tem, da so potrebna veliko večja denarna sredstva in človeške moči, kot so hipno na razpolago.

Razosebljenje človeka

Nepismeni širokih področij latinsko-ameriškega prebivalstva niso dostopni za drug kot ustni in osebni način informacije, imajo malo možnosti, da si ustvarijo osebno sodbo in so zato na razpolago sebični in pristranski propagandi. In še bolj so nepismeni danes ogroženi, da izgubijo najlepše možnosti za lastno in zrelo sodbo, ker je res kontinent, kot ves svet, zasut od vseh strani s propagando in množičnim širjenjem novic in sodb o vseh dnevnih dogodkih, ki jih posredujejo moderna tehnična sredstva kot radio, kino, daljnazor (televizija) in tisk.

Lat. ameriške dežele so še posebno prizadete po masovnem vplivu teh mo-

dernih tehničnih sredstev, ker vplivajo od zunaj na narode, ki se šele oblikujejo in katerih enotnost ni še utrjena in kjer se družijo najrazličnejše duhovne, kulturne, sociološke, etnične, zemljepisne in druge prvine. Nenadziran dotok kulturnega materiala, ki ga širijo ta tehnična sredstva, more povzročiti mnogo škode, ker mu ne stoji nasproti ustavljena in v temeljih enovita duševnost, ki je lastna zrelim narodom in sloni na izročilih, katerih trdni sestav je sad dolgih stoletij zgodovine.

V svoji razpravi „Latinska Amerika — celina pred svojo bodočnostjo“ se Viktor Alva sprašuje, če bi se morala moderna tehnična sredstva propagande postaviti na kulturno višino množice ali bi morala to raven dvigniti, ta problem je v neposredni zvezi z bojem za pismenost in napredek domačinskega ljudstva, prizadevanje, ki so se ga lotile mnoge dežele in je nevarno, da postanejo uspehi in trgovsko blago teh tehnikov. „Do danes — piše — sta kino in radio (in zdaj še televizija) kot izključno trgovinska izbrala prvo rešitev (ki obstoji v tem, da sta se postavila na kulturno raven množice). Poneumnenje in izenačenje navzdol, ki so jo povzročila ta kulturna sredstva, kar se kaže tudi v bolj razvitih deželah — se čuti pri ljudeh, ki so se komaj začela posluževati teh sredstev. Jasno je, da ni mogoče označiti enega enotnega zdravila. Toda potrebno je, da najde Lat. Amerika primerna sredstva za vsako posamezno deželo in celo za vsako vero, da prepreči, da bi potrovinjenje kina, radia, televizije in tiska onesposobilo prizadevanje za napredek domačinov in boj za pismenost.“

In katolicizem?

Obraz, ki ga v začetku pokaže lat. ameriški katolicizem, je obraz „formalistične religije v deželi enotnega

verovanja in državne religije“. Visoki odstotki nepismenih med odraslimi (ki v mnogih slučajih presegajo 50%) do- bro razložijo obraz tega katolicizma — piše Marija Zanartu v svoji razpravi „Las condiciones económico-sociales del catolicismo latino-americano“: „Dovolj je, če pomislimo, kako važni so za po- globitev našega krščanstva tisk, revije in knjige, in navada premišljevanja, kar vse je mogoče na višji stopnji kul- ture, da razumemo površno krščanstvo teh milijonov nepismenih proletarcev ali zelo nizke kulture.“ To se tiče mno- žice. Toda vprašanje zadeva tudi izbor tistih, ki jim pravimo „kadri“ Cerkve, to se pravi kler, voditelje in dejavne člane krščanskih gibanj.

Ker so kulturne zahteve za te iz- brance povsod enake, jih ni mogoče na- brati kje drugje kot v krogih, kjer je ta kulturna višina. To razloži precej pomanjkanje duhovskih poklicev in zmognih sodelavcev v lat. ameriškem katolicizmu. Eni in drugi se izbirajo, razen redkih izjem, iz gornjega razre- da — v srednjem stanu, ki je slabo razvit, sta tj dve vrsti maloštevilni. In čeprav dajo svoje normalno število po- klicev, kakor v nekaterih deželah „sta-rega krščanstva“ ne zadostijo potre- bam ljudstva. Ta gospodarsko družabni sestav bo morda povzročil, da se odloži vprašanje zahtevanega oblikovanja cer- kvenih služabnikov in da se morda spravj do veljave kak diakonat, ki je tu bolj potreben kot v drugih deželah. Če je žetev brezmejna, ni razmerja med številom delavcev in velikostjo na- loge. Leta 1955 je štela Lat. Amerika 33% vseh katoličanov na svetu, imela pa je 2.4% od vseh duhovnikov, dočim je imela Evropa za 48% katoličanov 66% duhovnikov, Združene države in Kanada pa so imele za 8.3% katoliča- nov 15.6% duhovnikov.

PREBIVALSTVO SREDNJE IN JUŽN. AMERIKE

Argentina	20.255.700
Bolivija	3.416.000
Brazil	63.884.463
Kolumbija	13.8223.600
Kosta Rica	1.099.962
Kuba	6.466.000
Čile	7.298.000
Dominikana	2.843.415
Equador	4.039.390
Guatemala	3.584.684
Haiti	3.500.000
Honduras	1.850.000
Mejico	32.348.000
Nicaragua	1.380.000
Panama	1.100.000
Paraguay	1.728.000
Perú	10.524.000
Porto Rico	2.322.000
Salvador	2.434.000
Uruguay	3.191.000
Venezuela	6.439.000

PREDSEDNIKI ARGENTINE

v 20. stoletju

Julio Argentino Roca	—1904
Manuel Quintana	1904—1906
José Figueroa Alcorta	1906—1910
Roque Sáenz Peña	1910—1914
Victorio de la Plaza	1914—1916
Hipólito Irigoyen	1916—1922
Marcelo T. de Alvear	1922—1928
Hipólito Irigoyen	1928—1930
José Felix Uriburu	1930—1932
Agustín P. Justo	1932—1938
Roberto M. Ortíz	1938—1942
Ramón Castillo	1942—1943
Arturo Rawson	1943
Pedro Ramirez	1943—1944
Edelmiro Farrell	1944—1946
Juan D. Perón	1946—1955
Eduardo Lonardi	1955
Pedro Aramburu	1955—1958
Arturo Frondizi	1958—

Mišljenjske raven

Nadalje piše Victor Zanartu: Nizka kulturna raven odseva tudi v bolj splošnem področju mišljenja in krščanske problematike. Z grenkostjo moremo ugotoviti, da ni lat. ameriških filozofov in bogoslovcev (teologov). Nismo prišli do tega, da bi izdelali sintezo lat. ameriškega krščanstva, ki daje celotno obliko svojstvu tega kontinenta. Ne obstojajo preiskovalna središča ali ustanove, ki bi bile zmožne pospeševati to gibanje. In še več — niti skrbi ni za to. Ne da bi padli v smejni šovinizem in s priznanjem potrebe, ki jo imamo po evropski katoliški misli, se moramo zavedati, da je prvi nauk, ki ga moramo izvajati, da mora biti vsaka misel osebna in mora dopolnjevati posebne sestavine položajev vsakega človeškega občestva.“

V odvisnosti od bogatih

Po drugi strani: po osvoboditvi in pa zasegah, ki so si pogosto sledile, lat. ameriška Cerkev ne more zbrati kapitalov, s katerimi bi podpirala svoje ustanove. Preostajati ji le dva načina denarne podpore; ali pozvati na pomoč dobrotnike iz razreda bogatih — ali zahtevati plačilo za svojo službo. Pa oba načina vodita v isto sužnost: odvisnost od bogatih razredov. To pa zato, ker spričo pomanjkanja številnega in trdnega srednjega razreda, so samo gornji razredi zmožni plačati cerkveno delo, kot n. pr. krščanske šole.

Res je, da so razmere v vsaki deželi zelo različne in bi lahko navedli nasprotujoče si zglede od dežele do dežele. Toda če v glavnih črtah primerjamo lat. ameriški in evropski katolicizem, ugotovimo, da imajo evropski katoličani bolj blagohotno vladno podporo ali podpore srednjega stanu, ki prenaša glavnino navora. V kolikor bodo lat.

ameriške vlade bolj podpirale Cerkev ali kjer bo gospodarski razvoj blagodejno vplival na rast srednjega razreda — v kolikor bo ponehaval odvisnost Cerkve od bogatih.

A priznati je treba, da smo še daleč od tega cilja. In medtem, ko čakamo, mislijo ljudske množice, da je Cerkev zaveznica bogatih, in še slabše: če gre za cerkvene ustanove, jih ubogi radi svoje bede ne morejo podpirati, ne vzdrževati in imajo vtis, da ne gre za „njihovo“ Cerkev. Cerkev je zanje nekaj tujega, od česar je mogoče od časa do časa dobiti kako podporo, v ostalem pa nimajo z njo ničesar opraviti.

Morda je ta potreba po stvarni vključitvi, ki je dala uspeh pastoralnim oblikam, ki so tako na katoliški kot na protestantski stran dale poudarek bolj na osebno udeležbo v občestvu in njeni odgovornosti, kot na gmotnem prispevku za cerkvene ustanove. Po teh oblikah so ljudske množice po naravi dobrohotne in dobro razpoložene, čutile, da lahko nekaj prispevajo... in to ni najmanj vredno. Nujno zatekanje Cerkve k tistim, ki imajo denar, postaja toliko bolj neprijetno, ker rastoče krivice družabnega ustroja ustvarjajo večjo potrebo po jasni opredelitvi Cerkve. Cerkev je zavzela to stališče pozno in delno. Na srečo prisostvujemo danes pravi eksploziji krščansko socialne misli tako v politiki kot na socialnem področju.

Vrednotam je treba vrniti vrednost

Običajno cerkveno oznanjevanje nauka, v skladu v evropsko katoliško tradicijo, poudarja naravnost poedinca in družine v zvezi z izpolnjevanjem dolžnosti, reda, spoštovanja, z obveznostmi za dolge dobe itd. — kar je težko spraviti v sklad z družinskim stanjem lat. ameriškega proletariata.

Pa ima vendar vrsto lepo razvitih krščanskih kreposti, ki do zdaj niso bile predmet dušnopastirske uredbe: tako n. pr. krepost vzajemnosti, gostoljubnosti, velikodušnosti in prilagodljivosti tega ubogega proletariata. Tam, kjer je obnovljeno dušno pastirstvo poskrbelo, da je spravilo do veljave te kreposti in da jih je združilo z zakramentalnim življenjem župnijskega občestva, so bili doseženi zelo vzpodbudni sadovi.

Odgovornost katoličanov

Iz vsega, kar je bilo povedano, jasno sledi, da čaka vso Cerkev v Lat. Ameriki velikanska naloga. Gotovo je dolžnost laikov, da izberejo tehnična in politična sredstva, ki so primerna za rešitev težkega položaja, ki smo ga skušali opisati na teh straneh, vloga Cerkve pa je, da obrne pozornost vernikov in tistih, ki so poklicani, da zdravijo zlo in krivice — na obstoj tega zla in njegove vidne posledice in нравni nered. Cerkvi pristoji, ne da bi prestopila meje svojega delokroga, da vzdrami zavest o nujnosti socialnih reform, ki so potrebne, da se bo upoštevalo dostojanstvo človeka in da se družba uredi na tak način, da se pospeši neki minimum življenjskega udobja, brez katerega je krepost nemogoča ali zelo težka. Potrebni in vsak dan bolj nujni so jasni pogledi, kajti sredi našega kontinenta kipijo živo moči, ki vodijo k hitremu razkristjanjenju tega, kar je rezerva jutrišnjega krščanstva, kar smo rekli v začetku.

Dati primeren in učinkovit odgovor na duhovne, verske, kulturne in socialne zahteve je osnovna naloga lat. ameriških katoličanov. Gotovo je, da slabi pogoji gospodarske zaostalosti ne bodo mogli biti premagani, če se bodo voditelji držali le izključno gospodarske razlage. „K sreči, piše Victor Za-

Stolnica v Santiagu v Čilu

nartu, so v človeku še drugi nagibi kot le neposredni osebni interesi, ki ga vzpodbujajo, da pomaga pri ustvarjanju dobrin in služnosti, ki so potrebne občestvu. Tako obstojajo neizmerne možnosti razvoja z duhovne in verske strani. Rešitev gospodarskih vprašanj Lat. Amerike je nemogoča brez splošnega sodelovanja duhovnih sil v prid proizvodnje; to je prvovrstna zgodovinska vloga lat. ameriške katoliške skupnosti.

Po Informations catholiques internationales. 15 dec. 1960, priredil Štefan

Tonkli

LETOŠNJI NOVOMAŠNIKI

Na praznik sv. Petra in Pavla so bili v mariborski in ljubljanski stolnici posvečeni v mašnike naslednji diakoni:

Iz lavantinske škofije:

Drofenik Karel, rojen 10. IX. 1934 v župniji Sv. Križ na Slatini; **Polanič Ferdinand**, rojen 1. III. 1936 v župniji Ljutomer; **Šeruga Anton**, rojen 6. II. 1933 v župniji Pečarovci v Prekmurju; **Vöröš Štefan**, rojen 22. XII. 1936 v župniji Beltinci v Prekmurju; **Vratanar Jožef**, rojen 26. X. 1936 v župniji Rečica ob Savinji; **Zadavec Stanko**, rojen 30. X. 1934 v župniji Ormož.

Iz ljubljanske škofije:

Babič Štefan, rojen 8. VIII. 1935 v župniji Predoslje; **Erklavec Franc**, rojen 4. VI. 1932 v župniji Rudnik; **Grahek Franc**, rojen 20. IX. 1930 v župniji Črnomelj; **Lazar Ciril**, rojen 4. VII. 1934 v župniji Št. Jurij pod Kumom; **Prestor Vincencij**, rojen 5. VII. 1934 v župniji Šenčur.

Molimo za naše novomašnike in prosimo Boga za nove duhovniške polkice!

IZ LAVANTINSKE ŠKOFIJE

Dr. Franc Cukala, stolni prošt in apostolski protonotar, je bil na lastno prošnjo razrešen dolžnosti ravnatelja škofijske pisarne; **dr. Vinko Frangeš**, stolni kanonik in župnijski upravitelj stolne župnije, je bil imenovan za pravega konzistorialnega svetovalca; **Vinko Kolman**, žup. upr. v Kozjem, je bil imenovan za dekanovega namestnika (prodekana) dekanije Kozje; **dr. Jožef Meško**, stolni kanonik, je bil imenovan za ravnatelja škofijske pisarne; **dr. Franc Plemenitaš**, duhovni pomočnik

pri Sv. Magdaleni v Mariboru, je bil imenovan za prosinodalnega eksaminatorja za trienalne in župnijske izpite.

Za častnega kanonika lavantinskega stolnega kapitlja je bil imenovan **Ivan Jerič**, župnik in dekan v pokoju, in bil umeščen v stolnici v Mariboru dne 8. junija 1961.

Ivan Vodeb, dekan in župnik na Vidmu ob Savi, je bil imenovan za so-upravitelja župnije Artiče.

Golob Jože je bil imenovan za župnijskega upravitelja v Koprivnici; **Györköš Štefan**, žup. upr. v Žetalah, je bil imenovan za žup. upr. v Kostivnici; **Halas Franc**, kaplan na Teharju, je bil prestavljen za kaplana v Brežice ob Savi; **Horvat Janez**, semeniški duhovnik, je bil nastavljen za kaplana v Št. Ilju v Slov. goricah; **Kraljič Vinko**, semeniški duhovnik, je bil nastavljen za kaplana v Slovenj Gradcu; **Matjaž Franc**, semeniški duhovnik, je bil nastavljen za kaplana na Mutj ob Dravi; **Novak Janez**, semeniški duhovnik, je bil nastavljen za kaplana v Trbovljah;

IZ LJUBLJANSKE ŠKOFIJE

Osebné spremembe: Za dekana višnjegorske dekanije je bil imenovan **Janez Kogovšek**, župnik na Kopanju, za dekana cerkniške dekanije **Vojko Seljak**, župnijski upravitelj na Uncu, in za v. d. dekana radovljiške dekanije **Anton Petrič**, župnijski upravitelj na Breznici. Vsi trije so dobili tudi naziv duhovnega svetnika. — Za upravitelja v Višnji gori je bil imenovan **Stanko Kastelic**, kaplan istotam; za soupravitelja Bohinjske Bele pa **Franc Gornik**, vikar namestnik na Bledu.

Umrli so: Dne 28. IV. 1961 v Krašnji Martin **Drolec**, župnik in v. d. dekana na Bohinjski Beli, star 83 let; dne 4. V. 1961 v Ribnici **Engelbert Rakovec**, župnik v pokoju, star 87 let.

Poredoš Martin, kaplan v Brežicah ob Savi, je bil prestavljen za kaplana na Teharju; Šaruga Anton, kaplan v št. Ilju v Slov. goricah, je bil prestavljen za kaplana v Lendavi; Topolovec Jožef, semeniški duhovnik, je bil nastavljen za kaplana v Slivnici pri Mariboru; Zver Štefan, kaplan v Lendavi, je bil imenovan za žup. upr. v Žetalah.

Dne 14. maja 1961 je umrl v mari-borski bolnišnici, spravljen s Cerkvijo, Janez Čokl, rojen 31. 3. 1909 v Zibiki, v mašnika posvečen 10. 7. 1933; dne 6. junija 1961 je umrl v Šempetru v Savinjski dolini Janez Gorišek, upokojeni župnik Gor. Ponikve, papežev tajni komornik; dne 14. junija 1961 je umrl na Dobroti pri Kotoru upokojeni župnik Jožef Pretnar, ki je 23 let de-

loval v lavantinski škofiji. Naj počivo v Gospodu!

APOSTOLSKI ADMINISTRATOR

Apostolski protonotar Albin Kjuder, delegat apostolskega administratorja dr. Mihaela Toroša za jugoslovanski del tržaško-koprške škofije in župnik v Tomaju, je bil imenovan za moderatorja Unionis Apostolicae za Slovenijo.

Tomajski dekanat. Po smrti dekana msgr. Jožefa Glažarja je bil imenovan za dekana delegat msgr. Albin Kjuder, župnik v Tomaju, z nalogo, da prenese v Tomaj ves dekanjski arhiv iz Sežane oziroma iz Povirja ter ga pridruži onemu, ki je v tomajskem arhivu vse od leta 1863, ko je bil tomajski dekanat ustanovljen.

PRIMORSKE VESTI

XII. slovenski tabor

Slovenska prosveta s Trsta je v nedeljo, 16. julija priredila na griču Repentabor svoj XII. slovenski tabor. Posvečen je bil našemu dragemu slovenskemu domu, materini besedi, naši mladji književnosti, pesmi na vasi, folklori naše krajine in naši zemlji in pravdi za zemljo, kakor se bije zanjo v drami Janeza Jalna „Dom“, katero so vrli tržaški igralci izborna odigrali. Tabora so se udeležili predvsem Tržačani,

a ni manjkalo tudi Goričanov in Korošcev, ki so s tem pokazali, kako jim je draga bratska ljubezen in povezanost, kako čutijo vsi eno za naš lepi slovenski dom.

Zlata maša v mirenski župniji

Mirenska župnija, ki je tekom let dala že lepo vrsto duhovnikov, je slavila v nedeljo, 30. julija, izredno slovesnost: zlato mašo priljubljenega župnika in dekana Oskarja Pahorja. Gospod jubilat se je rodil v Kojskem v Brdih leta 1886. Leta 1911 je po končanih študijah pel novo mašo. Tržaški škof msgr. Andrej Karlin ga je vzel za svojega kaplana. Na tem mestu je prebil težke čase prve vojne in leta po njej, nakar so italijanski šovinisti izgnali škofa Karlina in kaplan Pahor je šel z njim, dokler ga ni goriški škof Sedej poklical na novo mesto v goriški nadškofiji. Po kratkem pastirovanju v župniji št. Peter pri Gorici je prišel v mirensko faro, kjer je ostal do danes. Umaknil se je iz Mirna le v najtežji

uri med drugo svetovno vojno, ko so Nemci požgali Miren. A kakor hitro so se razmere nekoliko umirile, se je spet vrnil med svoje priljubljene farane, ki so mu vračali ljubezen za ljubezen. Njegovo dela za čast božjo in duhovno poglabitev naše mladine v mirenski fari je neprecenljivo. Ustanovil je Marijino družbo za dekleta in žene, ki je bila ena najbolj delavnih na južno Vipavskem in se tudi sedaj, ko shodov ne more več imeti poznajo sadovi krščanske vzgoje, saj je cerkev dobro obiskana in obhajilna miza tudi. Gospod zlatomašnik pa je še sedaj vedno na razpolago v spovednici ob vsaki uri in ob vsakem času. Živo se je zanimal tudi za kulturni preporod svojih ovčic in zbiral okrog sebe zlasti mladino. Pri tem delu mu je bila zvesta pomočnica Vera Lestan, ki je padla kot žrtev komunizma v Mirnu leta 1943. Tudi v času fašizma je z njeno pomočjo prirejal nađ zakristijo prijetne družabne večere s petjem, igrami in deklamacijami. Zlate maše se je udeležilo silno veliko ljudi in lepo število sobratov. Ponovitev zlate maše pa je imel še na praznik Marijinega vnebovzvetja v rojstni vasi v Kojskem. Gorečemu zlatomašniku iskreno čestitamo in mu želimo še obilo uspehov v delu za duše.

Duhovne vaje v Gorici

V Gorici sta bila v mesecu avgustu dva tečaja za duhovne vaje in sicer za fante in za dekleta. 22 fantov se je zbralo v goriškem slovenskem sirotišču in zgledno sledilo lepim predavanjem voditelja duhovnih vaj, č. g. Cirila Demšarja. Večina so bili udeleženci sami dijaki, kar je še posebno vzpodbudno. Dekleta pa so se zbrala v samostanu mater uršulink. Bilo jih je 43 med temi deset, ki so prišle iz sosednje Jugoslavije. Teh je bil voditelj duhovnih vaj še posebno vesel, ker so poka-

zale, kako mladina pod komunističnim režimom še vedno hrepeni po božji besedi. Duhovne vaje je vodil č. g. Jože Jurak in njegovi temeljiti govori so vsem segli do srca. Tako lepih duhovnih vaj že davno nismo opravile, so pravila dekleta ob zaključku.

Imenovanja sv. stolice

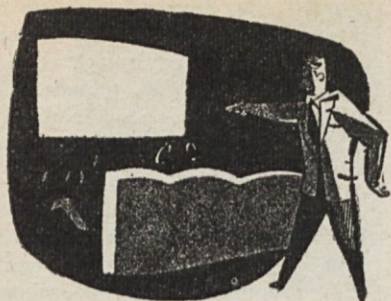
Sv. oče Janez XXIII. je imenoval msgr. Mihaela Toroša, apostolskega administratorja za jugoslovanski del goriške nadškofije, za člana Papeške komisije za sv. zakramente. — Msgr. Albin Kjuđer, župnik v Tomaju pa je bil imenovan za apostolskega administratorja jugoslovanskega dela tržaške škofije in tistega dela reške, kjer bivajo Slovenci.

Zlatomašnik msgr. Lojze Filipič

V Batujah na Vipavskem je v nedeljo, 30. julija, slavil svojo zlato mašo msgr. Lojze Filipič, ki je bil z dekanom Oskarjem Pahorjem, istega dne pred 50 leti posvečen v duhovnika. gornji Soški dolini, nakar je zasedel mesto župnika v Grgarju pod Sv. goro, kjer je ostal polnih 20 let. Bil je nekak župnik Svete gore, saj ni bilo praznika, Msgr. Filipič je služboval prva leta v da bi prijazni g. Filipič ne prišel na Sv. goro spovedovat in pridigat. V nedeljo, 6. avgusta, je zato imel na Sv. gori slovesno ponovitev zlate maše.

Srebrna maša v Solkanu

Na praznik sv. Rešnjega Telesa je bila v Solkanu pri Gorici srebrna maša primorskega rojaka, salezijanca Alfreda Juga. Rodil se je v Solkanu leta 1909. študiral je v Turinu in tam prejel mašniško posvečenje. Za časa zadnje vojne je bil župnijski upravitelj v Senožečah in v Dutovljah. Sedaj je profesor na salezijanski gimnaziji v Pordenonu pri Vidmu

O dveh duhovnikih: katoliškem in protestantskem. Na zahodu in vzhodu. Med priporniki — in ko je sam kaznjenec.

SEDMO VPRAŠANJE

(Question 7)

Ista skupina, ki je snemala film o Lutru, je v podrobnih razčlembi enega samega dogodka prikazala eno najbolj splošnih, prevečanih in uspešnih preganjanj krščanstva. Srp in kladivo sta zverženi križ — a na njem visi milijone današnjih kristjanov.

Zgodba je iz Vzhodne Nemčije. Krajevni pastor je obsojen na 5 let prisilnega dela. Pride novi pastor (Michael Gwynn). Takoj se začne gonja proti njemu.

Ko se zbere verska občina, da ga pozdravi, policija namerno razbije družbo. Policijski inspektor izjavi, da so cerkvena poslopja namenjena za versko vzgojo, ne pa za družabne sestanke.

Kmalu nato pastor noče podpisati uradne prošnje za mir. Takoj mu okraše stene župnišča z naslovom: Vojni hujskač.

Ko gre obiskat nekega kmeta, ki še hodi v cerkev, najde pred vrati uradni avto z zvočnikom, ki na vse prete-

ge tuli domovinske nagovore — že nekaj tednov sem.

Prihodnjo nedeljo se mu število vernikov spet zmanjša. Marsikdo bi rad hodil v cerkev, dal krstiti otroke, cerkveno pokopal svojce, a se boje, da bi zaradi tega izgubili zaposlitev ali vsaj

DVA FILMA

upanje na napredek. Vendar cerkvena skupnost preživi — vsaj v prvem rodu.

Ali pa bo v naslednjem?

Država pritiska z vso silo na to, da bi komunizem prodrl v vse življenje. Marksistična razlaga daje barvo vsemu, kar uče v šoli. Po šoli pa morajo učenci v mladinske bataljone in tako so pre zaposleni, da bi mogli misliti na kaj drugega kakor na to, na kar morajo misliti. Da si popolnoma zagotove uspeh, kruto vplivajo na mladinsko ambicijo: povedo jim, da naj ne pričakujejo sprejema v kolegij, če se ne prilagode.

Zato pravzaprav ni pastor, ampak njegov mladoletni sin (Christian de Bresson), ki najbolj trpi in mora sam razrešiti to bitno krizo krščanske vesti v komunistični državi.

Deček je nadarjen pianist, ki želi vstopiti v konservatorij, a za to se mora odreči svojim verskim načelom, ko odgovori na 7. vprašanje v državnih formularjih.

Država, ki jo pooseblja mlada, priкупna učiteljica, ga zvalja, naj se odpove zastarelim idejam svojega očeta. Nasproti temu deček premišlja očetove besede: „Če prodaš svojo dušo za karijero, mi ni nič mar, kako igraš kako slaven boš postal — zame nisi nič.“

V napeti dramatični stiski se deček odloči. Film konča tik pred viharjem življenja, kj se bo razvnel. Medtem pastor bere skoro v brk policiji besede svetega Pavla:

„V vsem se skazujemo kot božje služabnike v veliki potrpežljivosti, v nadlogah, v potrebah, v stiskah, v ranah, v ječah, pri uporih, v trudih, v prečutih nočeh, v postih... v časti in nečasti, pri dobrem in slabem glasu; kakor zapeljivci in vendar resnični, kakor nepoznani in vendar znani, kakor unirajoči, in glejte, živimo, kakor stepeni in vendar ne usmrčeni; kakor žalostni, pa vedno veseli, kakor ubogi, pa vendar mnoge bogatimo, kakor bi nič ne imeli, in vendar imamo vse... ne gledamo na to, kar se vidi, ampak na to, kar se ne vidi; kar se namreč vidi, je časno, kar se pa ne vidi, je večno“ (2 Kor.).

DUŠEBRIŽNIK OBEŠENJAKOV

(The Hoodlum-Priest)

Božja iskra pogosto tli pod pepelom. Tiho in ljubeznivo gori v tem močnem, kričečem, strastnem in čustvenem policijsko-roparskem filmu.

Duhovnik (Don Murray) je poznani jezuit Charles Dismas Clark, ki je 25 let služil kot prijatelj in spovednik pripornikov.

Zgodba pričenja kaj preprosto, kot eden izmed tistih običajnih polurnih TV-filmov. Zašli fant s skoro otroškim obrazom, ki prihaja iz dveletne ječe zaradi vdora, v katerem je „nagrabil“ točno 19 dolarjev! Kljub vsemu je še zelen pod nosom in duhovnik ga skuša prepričati, da je bolje pričeti na težavnejši način: z delom. Res se mu zbudi to upanje. Fant dela kot besen in naredi dober vtis na delodajalca. Potem ga vržejo zaradi neke tatvine, ki je ni

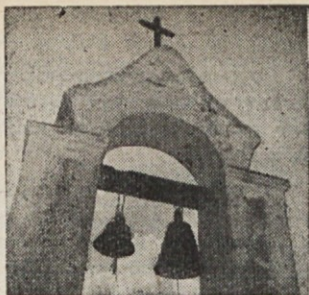
zagrešil on. Zagrenjen sklene maščevanje. Ko poskuša vdreti v delodajalčevo blagajno, ga zaloti eden izmed predelavcev, ki ga napade. Fant se prestraši in ustrelil napadalca, divje beži po cestah, dokler ga ne zajamejo v prazni hiši.

Tedaj se film čudovito spremeni. Duhovnik pride do fanta, preden ga dobi policija. Najde ga skritega, v silnem preplahu, komaj sposobnega, da drži v tresočih se rokah svoj revolver 38. Nenadno je vse tisto pokanje pušk, vse solzivne bombe, vse zavarovane celice — ves ta brezskrbni in brezosebljeni ustroj pravice nespametno odvečen in neprimeren. Nenadno gledalec dojame, nekam motno in morda nekam zakrivljeno, da je mladič, na katerega se je razburjal že skoro vso uro, navsezadnje čisto navaden človek. Duhovnik fantu mirno pojasni, da je njegov položaj brezupen in ga pelje policiji v roko; fant drhti.

Ali bo pravica milostna temu šibkemu in izigranemu, a ne v bistvu zlemu mladeniču? Vse prehitro vržejo obsodbo in zavržejo priziv! Obsojeni predmet hitro in uspešno pripravijo za plinsko celico. V fantovih očeh, polnih groze, gledalec bere neverjetno stvaritev: v nekaj kratkih minutah bo njegovo življenje, edino življenje, ki ga ima oziroma ga je kdaj imel, končano z vso gotovostjo, — zakaj kaj ga sedaj še more rešiti?

Tiho mu duhovnik prične pripovedovati zgodbo o razbojniku na križu, kako je veroval v Kristusa, kako ga je Kristus vzljubil in mu obljubil, da bo v smrti našel večno življenje: „In je bil prav tak obsojenec kakor ti.“

Naenkrat, čudežno, vdere v zgodbo nova razsežnost nove stvarnosti in preplavi vse okolje: razsežnost božje lju-

izmed naših bogoslovcev, nato dolga vrsta fantov in mož, za temi številne narodne noše, bogoslovci in, duhovniki z g. direktorjem Antonom Oreharjem na čelu in nato dekleta in žene. Med procesijo so rojaki prejeli tudi lepe spominske podobice s sliko sv. Cirila in Metoda ter molitvijo za vesoljni cerkveni zbor.

Po procesiji smo se zbrali v spodnji cerkvi. Najprej je bila pridiga, katero

Med nami v Argentini

Romanje v Lourdes

V nedeljo, 20. avgusta, smo Slovenci iz Velikega Bueno Airesa poromali k lurški Materi božji. Zbralo se nas je okrog 1500. Prišli so oni, ki so že dolga desetletja v Argentini, prišli pa seveda tudi tisti, ki so se naselili v novi deželi po drugi svetovni vojni.

Ob 3 popoldne smo imeli na dvorišču pred kipom lurške Marije peti sv. rožni venec. Po rožnem vencu se je razvila mogočna procesija: najprej križ, ki ga je v spremstvu ministrantov nosil eden

.....
bezni. Kot skoro nemogoče upanje se lepi na srce, pronica vanj. V tem upanju obsojenec in gledalec ostajata drug z drugim pomešana, vzajemno poistena — na hvalo izredni igri obeh igralcev, duhovnika in obsojenca —, tako da gledalec ne le deleži z obsojencem njegovo agonijo v plinski celici, ampak bo bržkone v enem izmed izrednih trenutkov tega filma čutil samega sebe kot mrtvega v mrtvecu na platnu, čutil živeti mrliča v sebi. To izkustvo je edinstveno izredno — nič drugega in nič manj kakor umisel nesmrtnosti.

TIME

je imel msgr. Janez Hladnik. V govoru je omenil, da je letošnje romanje Slovencev v Lourdes že 25., nato pa je razvil lepe in praktične misli o molitvi in pokori, o tem, kar je pač naročila Marija v Lurdu in Fátimi.

Ob 5 popoldne smo imeli skupno sv. mašo, katero je daroval g. direktor Anton Orehar. Med sv. mašo je bilo ljudsko petje; vodil ga je g. župnik Gregor Mali. Petje je bilo letos zares mogočno. Marija ga je morala biti vesela. Ostali duhovniki so med sv. mašo spovedovali. Precej rojakov je pristopilo k sv. obhajilu. Z blagoslovom in nati še s pesmijo „Marija skoz' življenje“ smo zaključili lepo uspelo romanje k lurški Mariji.

Blagoslovitev Slomškovega doma v Ramos Mejía

Rojaki v Ramos Mejía so imeli v nedeljo, 17. septembra, lep praznik: blagoslovitev doma, ki nosi ime po velikem slovenskemu škofu Antonu Martinu Slomšek.

Blagoslovitev prostorov, katero je opravil v spremstvu predsednika Slomškovega doma, botre ge. Lucije Potoč-

nik in botra g. Hermana Zupana st. g. direktor Anton Orehar, je bila ob 10 dopoldne. Po blagoslovitvi je bila na prostem sv. maša, med katero je g. direktor Orehar imel tudi priložnostni nagovor. Nagovor je začel s Slomškovichim geslom: „Z Bogom začni vsako delo, da bo dober tek imelo“. Nato pa je razvil aktualne misli o pomenu doma za versko in narodno ohranitev rojakov ter o neomajni zvestobi idealom, zaradi katerih živimo od doma v Argentini. Med sv. mašo je pel pevski zbor iz Ramos Mejía pod vodstvom g. Gabriela Čamernika.

Po sv. maši se je pričela zunanja slavnost. Najprej je ramoški pevski zbor zapel pesem: „Bog in Slovenija“, nato pa je stopil na oder predsednik Slomškovega doma g. Janez Brula. V vsebinsko zelo lepem govoru je izrekel zahvalo vsem dobrotnikom ter razvil sledeče misli: „Naš glavni namen je skrbeti za ohranitev in okrepitev slovenske narodne zavesti, širiti prosveto in dvigati kulturno stopnjo v slovenskem duhu. Poglavljali bomo duhovne vrednote in npravi čut v duhu krščanske tradicije in skrbeli za materialno podporo vseh potrebnih rojakov.“

Nato so sledili pozdravi in čestitke številnih zastopnikov. Prvi je spregovoril slovenski dušni pastir v Ramos Mejía g. Janez Kalan. Dejal je, da naj Slomškov dom vedno goji: vero in materin jezik. Za NO je spregovoril g. Rudolf Smersu. V imenu Društva Slovencev g. prof. Lojze Horvat; za osrednjo Slovensko hišo v Buenos Airesu g. nadzornik Aleksander Majhen; za Naš dom v San Justu g. Janez Janežič, za Slovenski dom v San Martinu g. Polde Novak, za Slovensko vas v Lanusu g. Janez Lužovec, za upravni odbor Pristave v Moronu g. Janez Kralj, za Slovenski dom v Carapachayu g. Maks

Jesih in za Slovenski dom v Berazateguiju g. Janez Štrbenc.

Po pozdravu zastopnikov Slovenskih domov vo se vrstili pozdravi zastopnikov naših številnih organizacij in pevskih zborov.

Zatem je sledil ogled prostorov. Ves prostor meri 1325 m², na njem je hiša z več sobami, katere je poslikal slikar g. Gorazd. V eni izmed sob je bila tudi lepa šolska razstava.

Popoldne je bila najprej Slomškova proslava nato nastop pevskih zborov in končno družabna prireditev.

Proslavo so pripravili otroci Slomškovega tečaja, ki šteje 96 otrok in v katerem poučujeta gđc. učiteljica Anica Šemrov in g. župnik Matija Lamovšek. Pri pevskem nastopu so pod vodstvom g. Gabriela Čamernika sodelovali: Gallus ter pevski zbor iz Ramos Mejía in San Justo.

Vsi udeleženci so prejeli tudi lepo slovensko knjižico, katero je uredil g. Marijan Šušteršič, opremil pa g. arh. Marijan Eiletz.

Združeni pevski zbori v spomin ravn. Bajuku

Na pobudo Društva Slovencev v Buenos Airesu so slovenski pevski zbori v Velikem Buenos Airesu priredili v nedeljo, 10. septembra, koncert v spomin pok. ravnatelja Marka Bajuka.

Koncert je bil v dvorani v ulici Yapeyú 132. Pred nastopom pevskih zborov je stopil na oder g. France Pernišek, podpredsednik Društva Slovencev. V preglednem govoru je razvil misel o dolžnosti spoštovanja in hvaležnosti velikim sinovom našega naroda, nato pa je orisal življenje in delo pok. ravnatelja Marka Bajuka.

Po govoru je bil nastop pevskih zborov. Najprej je vsak zbor sam zapel

dve pesmi, nato pa vsi skupaj pod vodstvom dr. Savellija mogočno Premrlovo Slovansko pesem. Tej je sledila Mav-Bajukova „Ej zato“, za konec pa Flajšmanov „Triglav“.

Sodelovali so tile pevski zbori: „Gallus“ pod vodstvom dr. Savellija, Lánus, ki ga vodi g. Mirko Špacapan, Ramos Mejía z dirigentom g. Gabrielom Čamernikom, San Justo pod vodstvom g. Štefana Drenška in San Martín z dirigentom g. Vinkom Klemenčičem.

Prireditev je lepo uspela in je samo želeti, da bi vsi naši pevski zbori večkrat nastopili.

Večne obljube Ane Marije Škrbe

Na prvi petek v septembru je v samostanu španskih šolskih sester Božje Pastirice v mestu Loberia (prov. Buenos Aires) napravila večne obljube mlada slovenska učiteljica Anica Marija Škrbe.

Nova slovenska redovnica se je rodila v Žužemberku leta 1936. Komunisti so ji ubili očeta, brata in sestro; mater pa ji je povozil vlak v Villa Ballester. Toda Bog, ki stalno bdi nad svojimi, jo je tako vodil, da je dosegla redovniški stan. Izpoved redovnih obljub je sprejel njen stric g. katehet Stanko Škrbe.

Sestri Anici M. Škrbe iskreno častitamo! Bog daj, da bi v ta stan popolnosti stopilo še več naših deklet!

10-letnica šolskega tečaja v San Justu

Slovenski šolski tečaj „France Balantič“ v San Justu je v nedeljo, dne 3. septembra, obhajal svojo 10-letnico. Proslava je bila v Našem domu v San Justu, kjer otroci obiskujejo slovensko šolo. Udeležilo se jo je lepo število rojakov iz San Justa ter tudi nekaj gostov.

Program je bil pester in dobro izbran. Ob pričetku je bila slovenska

himna, nato pa je predsednik krajevnega šolskega odbora g. Rudi Bras pozdravil vse navzoče.

Prvi del programa je obsegal petje, recitacije in govor. Peli so najmlajši, bivše učenke, teret Marjane in Katice Lipušček ter Marjane Jenkove in ves šolski pevski zbor. Deklamaciji sta lepo podaljš Marija Osojnikova in Marija Tomaževičeva. Zborno deklamacijo, katera nas je popeljala v Domovino pod Triglavom pa je napisal g. Maks Osojnik. Slavnostni govornik je bil g. dr. Anton Šimenc. V prvem delu govora je podal glavne dogodke tečaja v teku 10 let, v drugem pa je razvil klene misli o vzgoji naše mladine. V tečaju vseh deset let poučuje kot učiteljica gđc.

Sestra Ana Marija Škrbė

Angelca Klanšek. Do 1954 je poučevala tudi gđč. Mija Markež. Od leta 1959 pomaga učiteljici gđč. Francka Tomazinova, tej pa se je ob pričetku letošnjega leta pridružila še gđč. Marija Mehle. Dela je za vse tri veliko, kajti tečaj šteje 111 otrok. Verouk je do 1954 poučeval g. župnik Štefan Novak, nato pa vse do danes g. župnik France Novak.

Po govoru je g. Rudi Bras razdelil vsem otrokom lepe pesmarice, v katerih je zbranih 100 pesmi. Pesmarico je pripravil g. Bras, založil Kulturni odsek Našega doma, vsem otrokom iz San Justa pa brezplačno podarilo podjetje Šeme-Bidovec.

Drugi del programa pe je obsegal igro „Očala“. Igrali so: mater gđč. Marija Tomažin, očeta g. Janez Jereb, otroke pa: Lenka in Mojca Bras, Rezika Osojnik, Peter Jenko, Peter Grom in Maček.

Gg. učiteljicam in g. katehetu so v znak hvaležnosti podarili lepa darila; zahvalo sta izrekla g. Zakrajšek, predsednik Našega doma in prof. Horvat, predsednik Društva Slovencev. V imenu vseh, ki poučujejo, se je zahvalil g. župnik Novak.

Po prireditvi je bila bogata pogostitev otrok, katero je ob sodelovanju mamic organizirala ga. Ljuba Lipušček.

Tri zaobljube

Spisal Janez Jalen
Povest iz Slovenije

Življenje pri Žabarju pod Broscem je z mladima dvema znova zaživelo. Redek parizar je peljal mimo.

Brhka Lenka je vozarjem vselej postregla, ne toliko zaradi izkupička kakor zato, ker so vedeli povedati kolikor in kakor so pač zaznali, kaj je doma in po svetu novega. Lenko je zavoljo Klemenena predvsem zanimala Nopoleonove vojske sreča. Kar je bilo doma, kdo se je oženil in kdo je umrl, kje so se do krvi fantje stekli in kje je gorelo in kdaj je Ljubljansko barje popravilo, da vodi nisi videl do konca, to je bilo kar vselej res. Novice iz sveta pa so se izkazale le malokdaj kot zanesljive. Pobirali so jih iz časopisov, ki morajo na ukaz, če že ne naravnost lagati, pa vsaj resnico zavijati. Kaj ne bi še sredi oktobra Lenka verjela, da njenemu Klemenenu, ki so mu takrat že konji padali, ne more biti prehudo, ko so pa časopisi poročali, da bo Napoleon izbrisal Rusijo z oblička zemlje, ako car Aleksander takoj ne sklene miru z njim. Car Aleksander se pa zato še zmenil ni. Saj je vendar vedel, da se njegov poveljnik Rastopčin ni ustrašil požgati same matjuške Moskve, samo da bi Napoleon ne mogel prezimiti svoje, nad pol milijona številne armade. Mesto na novo zgraditi je dokaj laže, kakor priboriti si nazaj zapravljeni svobodo. Kaj pa hodi na zimo v Rusijo! Ha, ha! Zakaj se pa ni odločil spomladi. He, he! Potem pa sam Bog ve, kako bi se bra-

nili pred tako brihtnim in brezobzirnim nasilnikom.

Cesar zmaguje in Klemenu ne bo nič hudega,“ se je tolažila kakor roža brhka Lenka.

Potem je zapadel sneg in pritisnil mraz. A časopisi in z njimi vred vozarji so še zmerom zmagovali. Lenko je zaskrbelo, če Klemenu ne bo mraz, ko je za vse, zoper dež in zoper zimo, vzel s sebo samo furmanski burnus. Sicer je bil res povsem nov in lepo moder, da se je Klemen kar postavil v njem, kaj prida mraza pa ne bo zdržal tisti burnus.

Vsi sveti so bili leta 1812 tudi pri nas že beli. Pod Broscem sta se ustavila Ovsenek iz Žirovnice in njegov fant Matija, ki je hodil v ljubljanske šole, pa ga je grede, ko je šel s suk-njarskega sejma, oče peljal domov na grobove. Študent je večinoma molčal. Bil je moder in je vedel, kaj se za ne-izkušeno mladino spodobi. Ko so pa vozarji le preveč zamodrovali in se sklicevali na tiskano besedo, je pripomnil, čeprav šele sedemnajstleten, kakor že učen profesor, kar je kasneje tudi bil, pa še dokaj več: „Papir je potrpežljiv in ga nič ni sram. Še zardi ne, čeprav napišeš nanj največjo laž.“

Vsi so se spogledali in obmolknili.

Prvi se je spet oglasil Ožbov iz Bohinja, ki ni vedel, da Matija študira: „Ovsenek! Tvoj fant bo pa za furmana kar prebrihten.“ Ni čisto prav napovedal ali pa še dokaj premalo. Matija Čop je kasneje zaveznil, ne s konji, pač pa s svojo učenostjo, kakor pred njim izmed Slovencev še nihče ni, pa za njim, menim, doslej tudi še nihče ne. Le škoda, da parizarja ni utegnil potegniti na vrh klanca, ko mu ga je prezgodaj Sava izpodnesla.

Sredi novembra je pa na nizek sneg — saj so komaj dobro sani stekle —

pritisnil mraz, da je zajec mater iskal. Kljub še vedno zmagovitim poročilom je Lenko zaskrbelo za Klemena. Nič več sa ni znala od srca zasmejati. Pa če bi šele vedela, kaj je bilo res, bi se ji bilo od groze zmešalo.

Napoleonove vozarje so še vedno gnalj naprej, čeprav so jim padali konji, dokler jim ni nekega dne ceste zastavila in zamašila v neredu in mrazu izpred Moskve bežeča in tepena armada. Vozarstvo se je moralo obrniti. Zmedlo se je in razšlo. Vsak je po svoje skušal čim prej nazaj grede doseči most čez reko Berezino. Klemenu so med zadnjimi popodali drug za drugim vsi štirje konji. Njih mrhovino so ne pečeno, samo dobro osmojeno, do golih kosti — saj dosti mesa se jih ni več držalo — oglodali sestradanj vo-jaki. Tudi oficirjem, ne glede na šaržo, poročnik ali general, ki jim je še pred kratkimi meseci kurešina in pečenka ostajala, crkovina ni utegnila nič smr-deti. Ljudje že od nekdaj vedo pove-dati, da so v deželi mrtvih vsi enaki, v tepeni, zmrznjeni, sestradanj armadi pa se sarže kar pogube in postane člo-vek človeku volk. Klemen, ki se mu je včasih vzdigovalo, če je le slišal govo-riti o konjskem mesu, se je zgrda zrav-sal — saj stepsti se ni mogel več, ni imel moči — za košček svojega zad-njega konja, tistega, ki je bil hud, pa je najdlje zdržal. Spekli so ga še kar precej dobro na ognju, ki so ga kurili z razbitim parizarjem.

„Sedaj je pa do konca dognano,“ se je vdal v usodo Klemen in se na pol bos, v raztrganem in ožganem, nekdaj tako lepo modrem furmanskem burnusu, uvrstil v procesijo umirajo-čih, ki so od mraza cepali kakor muhe od jesenskega hladu.

Kozaki! Kozaki! Kozaki!

Ta smrtna groze polni klic je pri-

vršel od zadaj nekje, se prevalil in vavolil prek njihovih glav v nedogled naprej, je umirajočo kačo človekih teles kakor z bičem ošvrknil in pognal, da je za kratek čas hitreje stopila. Med prvimi, ki so zavstavili korak, je bil tudi Markov Klemen iz Krnic. Lončarjeva Lenka bi svojega brhkega in močnega fanta — z eno samo roko je odnesel parizar — več ne spoznala. Bila ga je sama kost in koža. Ni mogel več. Saj se je zadnje tri mesece, kj jih je presedel v sedlu, hoje skoraj odvadil. Neobrit, narahlo bradat, umazan in raztrgan, je že hotel stopiti iz vrste, sesti v sneg in počakati, da se zgodi božja volja. Pa mu je dahnila na vrat gorka konjska sapa. Ozrl se je. Konj je obstal in pridušeno zarežgetal. Kakor bi se srečala v najhujši stiski — kar sta tudi v resnici bila — dva brata, sta oha, človek in žival obstrmela. Spoznala sta se v sredi zmrznjene Rusije Markov Klemen iz Krnic na Kranjskem in Markov Muri, storjen v opazu Markovega konjaka. Tisti konj, s katerim se je hotel Klemen postaviti pred Lončarjevo Lenko, pa je moral zapreči mesto njega staro kobilo, ki je bila naravnost lepa, z vsemi svojimi leti in svojo počasnostjo, v primeri s sedanjim opešanim Murijem. Kakor bi zagledal ves svoj rojstni dom in vse domače hkrati, je Klemen objel konja okrog vratu in zaihtel in zajokal, da bi se tudi trdemu kamnu smilil, če bi kateri gledal izpod zmrzlega snega. Hvala Bogu, da so Murija Francozi rekvirirali. Vsaj še senco doma doživi, pređen ves opešan in sestradan zmrzne v tujini. Pa res Bog ve, kaj dela.

Naenkrat je Muri dvignil glavo, se ozrl nazaj proti sedlu, iz katerega je omahnil razcapan oficir in obvisel za nogo v stremenu. Klemen si je vse prizadejal, da bi rešil Murija mrličeve

teže — če je znal še prav soditi, je imel polkovnikove našive — pa mu ni uspelo. Kljub temu mu ni še povsem zamrla škoraj že ugasla iskra upanja. Če ne more z otrdelimi rokami odmotati mrtvega polkovnika, pač odreže streme, sede sam na konja in doseže most čez Berezino, pa bo skoraj že doma. Grede, ko je iskal in poiskal v žepu krivec, se mu je kakor bledlo iz svetega pisma povzelo, da je bolje jezditj z enim samim stremenom v življenje, kakor pa pustiti neodrezano roko v skobcu in čakati, kdaj pridejo in te sramotno pobijejo kakor ničvrednega psa, ki se je po svoji trmasti neumnosti ujel namesto lokave lisice. Tepec!

Rese se mu je posrečilo. Odrezal je streme in mrlič se je zmrznjen kakor trkelj zavalil v sneg. Pa kaj ko ni imel več toliko moči, da bi se dvignil v sedlo. Saj bi mu tudi nič ne pomagalo. Čez kratek čas je tudi Muri zropotal v sneg, začel zajemati sapo in milo pogledovati Klemena.

„Sedaj je pa zares vsega konec,“ se je zavedel Markov desetnik. Omahnil je še sam v sneg, objel spet konja okrog vratu, jokalo kakor otrok in začel izdihajočega Murija na pol odprtj gobec poljubljati, kakor ne zna nobena mati svojega dojenčka tako nežno na ozka usteca. Kaj se dogaja v široko izhojeni gazi za njim, ga ni več zanimalo. Le to je vedel, da bo do zadnjega diha branil Murija in ga ne bo pustil, ko pogine, še gorkega razrezati, malo opraziti in pogoltati. Obraza niti dvigniti ni hotel več. Slišal je pa, da je hrup za njima za kratek čas narasel, potem se je pa naglo oddaljil naprej proti Berezini. Tega pa ni mogel vedeti, da niso pomagalj malo hitreje stopiti umirajoči Napoleonovi armadi kozakj niti ne kak drug oddelek ruske redne vojske. Mužikj so bili, ne kaj pri-

da oboroženi. Niso imeli namena ubijati. Hoteli so samo prestrašiti sestradano, boso, razcapano, zmrzujočo in pravzaprav brez boja tepeno vojsko mogočnega, hinavsko demokratičnega samosilnika Napoleona. Vsaj malo naj vrnejo za vse hudo, ki ga jim je tjaven grede prav ta ponosna in, bi rekel, do zadnjega gumba skrbno opremljena armada prizadjala s trdimi rekvizicijami, dokaj več pa še z neopravičljivimi nasilnostmi. Klemen je samo še čakal, kdaj se mu zasadi kozaška sulica v hrbet.

Res je obstal jezdec tik za njim. Klemen je tesno objel Murija, ki je prav ta trenutek izdihnil in se počutil kar nekako srečnega, da bo z domačim konjem vred umrl tudi sam. Bo vsaj eden domačih pri njegovi smrti, se mu je že na pol bledlo. Klemenovega hrbita se je res dotaknila sulica: „Jezus, Marija in sveti Jožef, stojte mi ob strani ob zadnji uri“ — je še na hitro vzdihnil, kakor ga je bila naučila izreči že kot otroka rajnica mama Anca, nekdanjo sloveča Podlipnikova Ančka — in čakal sunka. Res se ga je spet dotaknila sulica, pa ne z ostrim, s topim koncem. Hkrati je Klemen zaslišal prijazni in povablivo besedo: Vstavaj, brat!

Klemen je v smrtni stiski, pravzaprav že z onega sveta, spustil Murijev vrat in se z na pol mrtvim očesom po strani ozrl, kdo ga z bratom ogovarja.

Zagledal je dobrodušen, kosmato poraščen obraz tršatega možaka, ki ga je usmiljeno gledal z nizkega, skoraj kakor ovca odlakanega konja.

„Zdravstvuj, prijatelj,“ mu je skušal za prijazno usmiljenje vrniti Klemen.

Kakor bi Vladimir Vladimirovič slutil, da bosta sčasoma res postala prijatelja na življenje in smrt, mehki ruski mužik in trdi gorenjski vozar, je

znova začel opešanca dregati s sulico in izpodbujajoče hrabil umirajočega.

„Vstani, vstani, brat! Dober človek si, ko v smrtni stiski poljubljajš umirajočega konja. Škoda bi te bilo. Vstavaj, vstavaj!“

Klemen se je trudil, da bi se vzdignil, pa ni več mogel. Vladimir Vladimirovič je to kaj kmalu izprevidel in se skobacal s svojega kosmatega konjiča. Mož tudi sam ni bil več pri polni moški moči.

Kakor je usmiljeni Samarijan natoovoril svojemu revnemu osliču prevzetnega sovražnika, vrženega od razbojnikov v jarek ob cesti, Juda, za katerega se, vsega ranjenega in na pol mrtvega, lastni veljavni rojaki niso hoteli zmeiniti, tako je Vladimir Vladimirovič dvignil že na smrt prpravljenega Markovega Klemena s francoskega smrdluka v na pol raztrgano sedlo in ga odnesel po stranski gazi v neskončno rusko stepo.

Večeralo se je in mrzav je še bolj pritisnil in burja je pihala, da je skoz najdebelejši kozuh lizala prav do kosti.

Časopisi in z njimi vred vozarji, ki so se ustajljali v krčmi pod Broscem, so pa še kar zmagovali.

Kakor bi se na tisoče klafter daleč znale pogovarjati duše, je brhko točajko, Lončarjevo Lenko, Markov Klemen začel čedalje bolj skrbeti.

Po svetem Miklavžu — zima je še vedno nategovala vajeti — so pa prinesli vozarji odmev kratkega uradnega poročila z dne tretjega decembra, da je cesar zdrav, velika armada pa uničena. Napoleon je moral biti res trden in kolikor toliko zdrav, saj je tisti dan pred svetim Miklavžem prešel Berezino, potem pa zapustil svoje nesrečne vojake in hitel v Pariz, da se mu še tam ne zamajejo tla pod nogami.

Markov Klemen pa ni bil še povsem zdrav. Vstal in shodil je že — menda je prebolel pljučnico — na gorkem je bil tudi. In mleka in kruha mu ni manjkalo. Saj drugega — Rusi ne znajo za naša, žgancev, kaše in soka vajena usta kuhati — skoraj jesti ni mogel.

Ko bi vsaj to vedela Lenka. Pa ni. In novica o porazu Napoleona na Ruskem ji je kakor s trdo pestjo stisnila srce.

Zima je bila za Lenko en sam mraz, in zelena pomlad, vsa s cvetjem in rožami posejana, se ji ni hotela več razcveteti. Saj so govorili, ne v vinski gostilniški zgovornosti, trezni in resni možje, da se je od šest sto deset tisočev iz skoraj od vseh evropskih segnanih bojevnikov vrnilo komaj dobrih pet, deset tisoč. In še ti večinoma z ozeblimi udi, brez prstov na rokah in nogah. Kako naj upa, da bi mogel biti med temi nesrečno srečnimi njen Klemen? Pa — samo vrne naj se. Četudi brez rok in brez nog. Objela ga bo — saj si sama ni znala predstavljati kako prisrčno. Čeprav ne bo za nobeno delo več, samo pride naj. Ne bo ji v nadlego. Bo že sama poskrbela, da ne bo sta lačna. In tudi otrok se jima ne bo treba bati. Za vse bo sama znala zaslužiti kruha.

Odevetela in ozelenela je pomlad, zadišalo je seno in zašuštelata so žita. Vozarji so vedeli povedati, da se od kranjskih fantov, kar jih je odšlo z ilirskimi četami na Rusko, še vsak deseti ni več vrnil, pa še od teh samo pohabljeni. Morebiti je pa Klemen, je medlo upala Lenka, Napoleon znova vvrstil v svojo armado, katero je zbiral, da dokončno ukroti Evropo in vsej neomejeno zavlađa. Ni se maral poravnati z dokaj ugodnimi pogoji, ki so mu jih ponudili, kljub porazom na Ruskem,

vladarji. Ne. Hotel je imeti vse, ali pa nič. Da bi bil Klemen vsaj med temi četami, četudi s puško na rami, je hotela prositi Lenka v še ne povsem zgotovljeno kapelico Marije Pomočnice na Brezjah prav vselej, gori in doli grede, kadar je šla izpod Broscu obiskat domače v Ljubno, da je atu in mami in bratcem in sesticam prinesla kakšen priboljšek, ki ga je z vednostjo mlade gospodinje Francke znala privarčevati pri svojem točajstvu. Stara Franca je bila bolj stisnjena.

Prek poletja je Lenka opazila, da so kljub vernosti začeli gospodarji in vozarji hudičati in permejrušati. Porokanja in madonanja, bentanja in boganja, takrat še poznati niso hoteli. Se jim je preponiževalno zdelo, da bi si s takimi tujimi besedami mazali poštena vozarska usta.

Pred durmi pod Broscem se je ustavil skoraj prazen parizar, naprežen samo v par, ko ni bilo kaj peljati. V krčmo pa je stopil Naca, Korošček, vozar iz Spodnjih Gorij, ki sta ga bolj prikupnega delala gorjuška postavnost in gorenjska odkrita poštenost, kakor sicer pravilno oblikovan, pa močno od koza razbrazdan obraz. Iz njega je sijalo dvoje oči kakor dvoje jasnih zvezd z mračnega neba. Trdo je udaril s težkim koprivcem ob tla in še trje zaklel:

„Prekleti hudič!“

Lenka, ki sta si bila z Nacetom vedno prijazna, čeprav sta oba dobro vedela, da se nimata in se nikoli ne bosta imela rada, je molče pokazala proti kamri, kjer so sedeli in kramljali župnik, doktor Urban Ažbe in obe gospodinji, stara in mlada, Franca in Francka. Glasno je Naca posvarila:

„Kaj tako nemarno preklinjaš. Sram te bodi!“

„Kogaaa.“ je gorjansko pa že malo okajeno zategnil Gorjušec. „Sam Bog ga je preklel, bi ga pa jaz ne smel. Prav mu je. Saj je bil angel. Naj bi bil pa Boga ubogal. Zakaj se mu je pa opuntal. Tri sto tavženkrat preklet.“

Lenka, razumevna točajka, se je nagnila h kozavemu obrazu in prav nič ji ni bilo nerodno — na Klemen se ta čas niti spomnila ni. Kakor dek-le fantu mu je šepetnila: „Lepo te prosim, Naca. Župnik so v kamri, go-spod doktor.“

„Aaaa,“ je zazijal Naca in si za-tisnil usta, češ da ne bo črhnil nobene nerodne več.

Prav takrat je pa še stopil med pod-boje mošenjski župnik doktor Urban Ažbe. „Naca, Naca! Zakaj si pa tako hud danes?“ je vljudno vprašal razbur-jenega vozarja.

„Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ se je pri priči streznil Gorkjušec in poljubil roko spoštovanemu gospodu.

„Je že dobro,“ je odmikal doktor Ažbe. „Kaj razsajaš, te vprašam.“

„Kaj naj vriskam in pojem, ko mo-ram s konji in vozom vred na vojsko. Mama so pa doma že povsem opešali. Sem si zadnja leta pritrgoval, da sem nekaj krajcarjev pristiskal in sem imel namen na jesen izpreči. Čez zimo bi po-sekal les, v teku poletja bi do tal po-drl bajto, ki je že na vse štiri vogle kruljava in stesal novo.“

Naca je malo premolknil. Nato je pa s pritišanim glasom kakor sramež-ljivo dek-le še dodal: „Pred pustom bi se pa oženil.“

Župnik doktor Urban Ažbe in to-čajka Lenka sta se spogledala in se nehote nasmehnili, kar brihtnemu Gor-jušču ni ušlo. Doktor Ažbe je pa za-grešil še to neprevidnost, da je pome-

žiknil Lenki, češ Bohinje je Bohinje, in vprašal nekako posmehljivo Naca:

„Pa imaš že nevesto?“

„Imam — imam —“

Naca, kj je samo mimogrede hotel reči lepi Lenki zbogom, je postavil bi-čevnik v kot, sedel in ukazal maselje vina. Grede je pripomnil samo zaradi razgovora, da ga ima za potrebo že dovolj. Pa zavoljo besede —

Lenka je bila navajena miriti z vi-nom podkurjeno razburjenost. Postavila je kozavemu Nacu vino na mizo, pri-sedla in prikupno povzela pogovor:

„Tok, nevesto da že imaš?“

„Imam.“

„Rada bi jo poznala.“

„Bo komaj kaj. Planina Goreljek in krčma Brosc sta predaletč narazen.“

„Kakšna pa je tvoja nevesta?“ se je prav po nepotrebnem vtaknil v po-govor doktor Ažbe. Zato je pa tudi zvedel, česar ni pričakoval. Kakor bi svoje dek-le hotel najbolj pohvaliti, je Naca odkrito pa robato povedal:

„Kakšna da je moja Mina, bi radi vedeli. Še malo bolj kozava, kakor sem sam. Drugače pa — In majerca! Na vsem Goreljeku nima para in na nobeni drugi planini ne. Pa kaj bi tisto. Vsa dekleta ne morejo tako cveteti kot tale Lenka pod Broscem. Sva skažena, sva. Oba se tega zavedava. Kljub temu se imava zares rada, ker veva, da se bodo otroci rodili z nezozavimi obrazi. Samo vrnem naj se. Ne pa tako kakor tvoj Klemen. Oh, nič.“

Gorjušču je postalo hudo. Zamahnil je z roko, v dušku spil vino, znova poljubil župniku roko, Lenki pa jo krepko stisnil in se skušal zasmejati. „Če na vojski kje srečam Klemen, mu pore-čem, da ga pozdravljaš in ga zvesto čakaš.“

Prilika za november	577
Janez XIII. — osemdesetletnik	578
Katoličani in mednarodno življenje	584
Po svetu	588
Večerno zvonjenje	590
Vrednost človeškega življenja	592
Še tri poti	593
Iz spominov na škofa Rožmana	594
Filmski igralec: Gazy Cooper	597
Glas iz Rima	598
Pripravljeni na križ	600
Iz mojega dnevnika	605
Mislj za vsak dan	605
Pismo sivolasega župnik	609
Roncalli na poti do Petrovega prestola	612
Južna Amerika je v nevarnost	621
Od doma	626
Primorske vesti	627
Dva filma	629
Med nami v Argentini	631
Tri zaobljube	634

Argentina:
Dušnopastirska pisarna.
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires

Braziliija:
Marija Mestnik,
C. Postal 7058,
Sao Paulo,
Brasil

U. S. A.:
„Familia“,
3116 Glass Ave,
Cleveland, Ohio

Kanada:
Ivan Marn,
83 Victor Ave,
Toronto,
Ontario

Trst:
Marijina družba,
Via Risorta 3,
Trieste, Italia

Italija:
Zora Piščanc,
Riva Piazzutta 18,
Gorizia

Avstrija:
Naročnino pošiljajte
Mohorjevi družbi
v Celovec.

Celoletna naročnina za Ar-
gentino in države, ki nanjo
mejijo (razen Uruguaya)
300 pesov;
za ZDA in Kanado
5 dolarjev;
za Avstrijo 95 šilingov;
za Italijo 2.000 lir;
drugod
protivrednost dolarja.

V cerkev gredo, da bodo počastili svetega
Boga, se mu za vse dobre zahvalili, ga
ponižno prosili in mu zadestili vsaj malo
za vse one, ki nanj pozabljajo

„Duhovno življenje“ je slovenski verski mesečnik, ki ga
izdaja konzorcij (Anton Orehar), urejujejo pa dr. Jože
Rant, dr. Branko Rozman, dr. Alojzij Starc

Ovitek je risal arh. Marijan Eiletz